

Cyngor Sir Ynys Môn	
Adroddiad i:	Pwyllgor Gwaith
Dyddiad:	21 Mawrth, 2022
Pwnc / Testun:	Strategaeth Rhaglen Grant Cymorth Tai 2022-26
Deilydd(ion) Portffolio:	Cyng. Alun Mummery
Pennaeth Gwasanaeth / Cyfarwyddwr:	Ned Michael
Awdur yr Adroddiad: Tel: E-bost:	Elliw Llŷr, Rheolwr Polisi, Comisiynu a Strategaeth 01248752137 ElliwLlŷr@ynysmon.gov.uk
Aelodau Lleol:	

A – Argymhelliad / Argymhellion a rheswm / rhesymau
Gofynnir i'r Pwyllgor Gwaith : A1 gymeradwyo'r Strategaeth Rhaglen Grant Cymorth Tai 2022-26 a'r Cynllun Cyflawni A2 gytuno i'r Cynllun Gwariant arfaethedig yn unol â Chanllawiau a gofyniad GCT Llywodraeth Cymru (a gynhwysir yn Atodiad 3 o fewn y Cynllun Cyflawni) A3 argymell cymeradwyo'r Cynllun Gwaith Pontio Ailgartrefu Cyflym Ebrill 2022- Mawrth 2027 1. Rheswm a) Rôl y Strategaeth Mae'r Grant Cymorth Tai yn rhaglen a ariennir gan Lywodraeth Cymru ac y'n cael ei harwain a'i rheoli gan Awdurdodau Lleol mewn partneriaeth â'r gwasanaethau lechyd a Phrawf. Mae'n darparu gwasanaethau cymorth tai i bobl o amrediad o grwpiau cleient. Nod y rhaglen yw darparu cymorth tai i bobl fel y gallant wneud y mwyaf o'u hannibyniaeth ac er mwyn eu cefnogi a'u cynnal drwy ddarparu ystod o wasanaethau a phrosiectau cymorth tai arloesol sy'n helpu i atal digartrefedd. Mae'n ymgorffori'r rhaglen flaenorol a ariannwyd gan Lywodraeth Cymru, sef: • Cefnogi Pobl • Atal Digartrefedd • Rhaglenni Rhentu Doeth Cymru Mae'r Strategaeth hon yn ofyniad ar Wasanaethau Tai gan Lywodraeth Cymru ac mae'n darparu'r cyfeiriad strategol ar gyfer gwasanaethau atal digartrefedd a

chymorth tai yn Ynys Môn. Mae'r Strategaeth hefyd yn bodloni'r gofynion statudol ar gyfer Strategaeth Ddigartrefedd dan Ran 2 Deddf Tai (Cymru) 2014. Bydd y Strategaeth hon yn cael ei sefydlu ar gyfer y pedair blynedd nesaf gydag adolygiad canol tymor o fewn 2 flynedd ac yn ategu'r dogfennau allweddol canlynol gan Lywodraeth Cymru:

- [Cynllun Gweithredu Digartrefedd](#) 2021-26
- Dogfen Templed Strategaeth y Rhaglen Cymorth Tai
- [Canllawiau ar gyfer Cynllun Pontio Ailgartrefu Cyflym](#) (Hydref 2021)
- [Canllawiau Grant Cymorth Tai](#) (Mawrth 2021)

Fel rhan o'r Canllawiau grant Cymorth Tai, mae'n ofynnol gan Lywodraeth Cymru bod bob Awdurdod Lleol yn llunio Asesiad Anghenion manwl bob 4 blynedd (gydag adolygiad ysgafn, bob 2 flynedd) sy'n sail i'n Strategaeth GCT a Chynllun Cyflawni Grant Cymorth Tai cylchol 3 blynedd, y mae'n rhaid ei adolygu'n flynyddol.

Mae'r Cynllun Cyflawni yn amlinellu sut rydym yn bwriadu gwario ein dyraniad refeniw o £3,571,720.50, ar gyfer 2022-23 yr ydym wedi'i ddyrannu fel a ganlyn:

- Cymorth Tai (Cefnogi Pobl gynt) £3,417,363.49
- Atal Digartrefedd £ 140,000.00
- Rhentu Doeth Cymru £ 6,209.00
- Heb ei neilltuo £ 8,148.01
- Cyfanswm y Dyraniad £3,571,720.50

Rhagwelir y bydd y dyraniad uchod yn ein galluogi i ddarparu cymorth tai i hyd at 834 o'n dinasyddion a'n teuluoedd mwyaf agored i niwed. Mae'r rhain yn cynnwys:

- dioddefwyr / goroeswyr cam-drin domestig,
- pobl ag anghenion iechyd meddwl,
- anableddau dysgu,
- pobl â chamddefnyddio sylweddau,
- pobl sy'n gadael y carchar, pobl ifanc a bregus rhwng
- 16-24 oed,
- pobl 55+ oed
- teuluoedd sy'n agored i niwed a
- Pobl sengl 25-54 oed.

Bydd cymorth yn cael ei ddarparu ar draws pob deiliadaeth ar gyfer y rhai sy'n ddigartref neu mewn perygl o fod yn ddigartref.

b) Y Sefyllfa Bresennol

Bydd y Strategaeth yn disodli Strategaeth Ddigartrefedd Ranbarthol Gogledd Cymru 2018-22 gan fod Llywodraeth Cymru wedi cyfarwyddo Cynghorau i fabwysiadu Strategaeth Rhaglen Grant Cymorth Tai erbyn 31 Mawrth 2022. Cyflwynwyd adroddiad sefyllfa'r Strategaeth Ddigartrefedd bresennol ym

Mhwyllgor Craffu mis Mehefin 2021 fel rhan o adroddiad Ymateb Covid a Digartrefedd.

Mae Strategaeth Rhaglen GCT yn rhan o Gynllun Gwaith Ataliol ehangach y Bwrdd Ymyrraeth Gynnar ac Atal.

Yn ystod 2020-21, cysylltodd 782 o aelwydydd â'r Gwasanaethau Tai am gyngor a chymorth, o gymharu â 652 yn 2019-20. O'r niferoedd hyn, roedd mwyafrif y rhai a oedd yn datgan eu bod angen cymorth (66%) yn aelwydydd un oedolyn sengl a 27% yn aelwydydd â phlant. Mae yna 550 o gyflwyniadau wedi bod hyd ganol Chwefror, 2022.

Mae'r cynnydd o ran aelwydydd sy'n datgan eu bod yn ddigartref, ynghyd â'r cynnydd mewn niferoedd sydd angen llety brys, wedi golygu bod cynnydd o ran y llwyth achosion i swyddogion. Maent yn ysgwyddo nifer uwch o lwythi achosion oherwydd nad ydynt yn gallu terfynu'r ddyletswydd ddigartrefedd gan na fu llety ar gael, neu fod y ddyletswydd wedi dod i ben ond nad yw'r aelwyd yn gallu symud ymlaen, er enghraifft, gan nad oes unrhyw unedau rhent preifat neu gymdeithasol ar gael ac yn parhau i fod angen cefnogaeth tai.

Mae'r Timoedd Asesu (Digartref) a Chefnogaeth Tai wedi gweld cynnydd yn nifer y bobl â phroblemau iechyd meddwl, camddefnyddio sylweddau, pobl hŷn, aelwydydd sy'n profi trais domestig a phobl ifanc yn cael eu heithrio o blith eu teuluoedd neu ffrindiau. Mae atgyfeiriadau i'r Grant Cymorth Tai yn cefnogi'r wybodaeth o ran y data hwn, gyda phroblemau iechyd meddwl trais domestig a chwalu perthnasau'n brif resymau dros gael mynediad i gymorth. Yn aml, mae pobl sy'n datgan bod arnynt angen cymorth mewn cyflwr bregus iawn, gyda darpariaeth yn cael ei wneud o ran bwyd, pecynnau cychwyn tenantiaeth, dodrefn sylfaenol a phecynnau i gynorthwyo os oes angen hunanyngysu o ganlyniad i Covid.

2. Amcanion Allweddol

Nod strategol cyffredinol Strategaeth Dai 2022-27 yw sicrhau bod trigolion Ynys Môn

yn cael lle y gallant ei alw'n gartref, yn cael eu grymuso a'u cefnogi i gyfrannu at eu cymuned leol

Mae'r Strategaeth hon yn manylu ar y modd y byddwn yn mynd i'r afael â'r themâu canlynol fel y'u cynhwysir yn ein Strategaeth Dai o dan:

- Thema 3 – Atal argyfwng tai a chynyddu opsiynau tai
- Thema 4 – Cymorth i hyrwyddo annibyniaeth yn y maes tai

Yn seiliedig ar y weledigaeth uchod, mae'r Strategaeth Grant Cymorth Tai 2022-26 yn cydnabod 5 Colofn Atal, fel a ganlyn:-

1. **Atal Cyffredinol** drwy atal neu leihau'r risg o ddigartrefedd ar draws y boblogaeth yn gyffredinol. Mae hyn yn cynnwys cynyddu'r cyflenwad o dai fforddiadwy a themâu allweddol eraill fel y nodwyd yn ein Strategaeth Dai 2022-27
2. **Gwaith Atal Wedi'i Dargedu** sy'n canolbwyntio ar grwpiau risg uchel neu'r rhan fwyaf o gleientiaid sydd wedi'u heithrio a bydd yn cynnwys llwybrau wedi'u targedu a llwybrau pontio i dai â chymorth i bobl ifanc, achosion cymhleth, pobl â phroblemau iechyd meddwl
3. **Atal Argyfwng** sy'n anelu at atal digartrefedd o fewn 56 diwrnod a allai gynnwys adolygiadau achos amlasiantaethol a mynediad i'r Gronfa Atal a chronfeydd eraill
4. **Atal Argyfwng** lle mae angen ymateb ar unwaith, er enghraifft drwy ddarparu cymorth neu lety brys i'r rhai sydd mewn perygl uniongyrchol o fod yn ddigartref
5. **Atal Adferiad** lle darperir cymorth i gynorthwyo i gefnogi tenantiaeth ac i leihau'r tebygolrwydd y bydd person yn dod yn ddigartref eto

Yn seiliedig ar [Gynllun Gweithredu Digartrefedd Lefel Uchel Llywodraeth Cymru](#) a'r 5 Colofn Atal, yr isod fydd ein blaenoriaethau ni. Ymdrinnir â phob cam gweithredu dros gyfnod byr o flwyddyn, tymor canolig o 2 flynedd a thymor hir dros oes y Strategaeth.

- Maes blaenoriaeth 1 **Anfynych** – mae sicrhau bod digartrefedd yn digwydd yn anfynych yn golygu bod angen atal pobl rhag dod yn ddigartref yn y lle cyntaf
- Maes blaenoriaeth 2 **Cyfnod byr** – bydd canolbwyntio ar ailgartrefu cyflym yn golygu y bydd cyfnodau digartrefedd yn fyr
- Maes blaenoriaeth 3 **Digartrefedd mynych** – sicrhau bod gennym system sy'n rhoi'r bobl gywir yn y cartrefi cywir yn y cymunedau cywir gyda'r cymorth cywir, er mwyn i bobl lwyddo a ffynnu
- Mae'r Strategaeth hefyd yn cydnabod bod angen gweithio mewn partneriaeth er mwyn cyflawni hyn

3. Ymgynghori

Rhoddwyd y Strategaeth ar wefan y Cyngor ar gyfer ymgynghori ar gyfer sylwadau yn rhwng 5 Ionawr a 1 Chwefror, 2022. Cafwyd 17 o ymatebion drwy'r cwestiynau ymgynghori, gyda'r ymatebion a gafwyd gan amrywiaeth o randdeiliaid. Roedd y rhan fwyaf o'r ymatebwyr yn aelodau o'r cyhoedd yn byw ar Ynys Môn.

Gofynnodd yr ymgynghoriad:

- A yw Strategaeth Rhaglen Cymorth Tai 2022-26 wedi nodi'r materion a'r blaenoriaethau pwysicaf y mae'n rhaid i Gyngor Sir Ynys Môn fynd i'r afael â hwy yn ystod cyfnod y Strategaeth?

- Oes yna unrhyw faterion eraill sydd angen sylw gan Gyngor Sir Ynys Môn?
- Mae Strategaeth Rhaglen Cymorth Tai 2022-26 yn nodi'r camau y mae'n rhaid i ni eu cymryd yn ystod y tymor byr, y tymor canolig a'r tymor hir. Ydych chi'n cytuno â'r rhain?
- A oes gennych unrhyw sylwadau pellach mewn perthynas â Strategaeth Rhaglen Cymorth Tai 2022-26?

Roedd 88% yn cytuno bod y Strategaeth wedi nodi'r materion a'r blaenoriaethau pwysicaf ond nid oedd y ddau a oedd yn anghytuno wedi gadael sylwadau ynglŷn â'r rhesymau pam eu bod yn anghytuno.

Adolygwyd y sylwadau a gafwyd yn yr ymatebion sgwennu rhydd ac mae'r holl sylwadau perthnasol wedi'u cynnwys yn y fersiwn ddiwygiedig o Strategaeth Derfynol y Grant Cymorth Tai 2022-26.

Roedd 82% o'r farn bod y Strategaeth yn nodi'r camau gweithredu y mae angen eu cymryd yn y tymor byr, canolig a hir. O'r 3 ymatebydd nad oedd yn cytuno â'r camau gweithredu tymor byr, canolig a hir a nodwyd mai eu sylwadau wedi'u hymgorffori, lle bo hynny'n briodol, yn y fersiwn diwygiedig.

Cynhaliwyd sesiynau ymgynghori ar-lein a fynychwyd gan 35 o randdeiliaid ar draws y sesiynau gyda chyfle i gwblhau pleidlais, y cwestiynau a ofynnwyd oedd;

- Ydych chi'n cytuno â'r 5 colofn atal?
- Ydych chi'n cytuno â'r 3 thema ar gyfer y cynllun gweithredu?
- Ydych chi'n teimlo'n hyderus wrth ymateb i'r ymgynghoriad?
- Nid fi fydd yn ymateb

Canlyniadau'r arolwg oedd bod y rhai a ymatebodd 100% yn cytuno â'r 5 Colofn Atal a'r tair thema ar gyfer y cynllun gweithredu.

- Roedd 17 (61%) yn teimlo'n hyderus wrth ymateb i'r ymgynghoriad;
- Nid oedd 0 (0%) yn teimlo'n hyderus wrth ymateb i'r ymgynghoriad;
- Roedd 6 (21%) yn ansicr a oeddent yn gallu ymateb;

4. Cynllun Cyfathrebu

Nod yr ymgynghoriad oedd uchafu cyfleoedd i roi adborth gan amrywiaeth o rhanddeiliaid sydd wedi ei grynhoi isod.

Gwnaed cyflwyniad ar y Strategaeth ddrafft yn y cyfarfodydd canlynol:

8 Hydref 2021	Partneriaeth Dai Ynys Môn
11 Ionawr 2022	Fforwm Darparwyr GCT

24 Ionawr 2022	Sesiwn galw heibio i Landlordiaid Preifat
24 Ionawr 2022	Sesiwn Wybodaeth ar gyfer Staff y Gwasanaethau Tai
25 Ionawr 2022	Tîm Asesu Tai

Roedd angen i LLC dderbyn copi drafft o'r Strategaeth erbyn 31.12.21 ac mae eu sylwadau wedi'u hymgorffori yn y drafft terfynol.

Cyhoeddwyd yr ymgynghoriad ar wefan gorfforaethol y Cyngor, gyda dolen i gwblhau'r holiadur ymgynghori ar 'Smart Survey'. Hyrwyddwyd yr ymgynghoriad drwy'r dulliau canlynol:

- Cyfryngau cymdeithasol corfforaethol
- Y Ddolen (cylchlythyr staff wythnosol)
- E-bost staff tai misol

Cafodd yr holiadur ei hyrwyddo'n rheolaidd i aelodau'r cyhoedd drwy lwyfannau cyfryngau cymdeithasol y Cyngor, drwy gydol y cyfnod ymgynghori.

Cafodd yr ymgynghoriad ei gynnwys yng nghylchlythyr staff wythnosol Cyngor Môn (Medra Môn).

Anfonwyd dolen i'r holiadur ar-lein at:

- Aelodau Lleol
- Cyngorau Tref a Chymuned
- Darparwyr GCT
- Partneriaeth Tai Ynys Môn (yn cynnwys Cymdeithasau Tai, BIBC, GCMAg, HGC, NRLA)
- Medrwn Môn
- Landlordiaid Preifat
- Iechyd
- Gwasanaethau Cymdeithasol
- Canolfan Gyngori
- Linc Cymunedol Môn
- Llwybr Mynediad Iechyd Meddwl

Yn ogystal, bu nifer o ddulliau eraill o ymgysylltu mewn perthynas â'r Gwasanaethau GCT gan gynnwys:

- Holiadur parhaus ar-lein Eich Gwasanaeth, Eich Dweud.
- Holiadur Ymgynghori Ailgartrefu Cyflym Ynys Môn
- Holiadur Darparwyr Rhanbarthol
- Holiadur Defnyddwyr Gwasanaeth Rhanbarthol

- Ymateb Defnyddwyr Gwasanaeth Ynys Môn
- Canlyniadau Cynnwys Defnyddwyr Gwasanaeth

B – Pa opsiynau eraill bu i chi ystyried a beth oedd y rhesymau am eu gwrthod ac/neu am ddewis yr opsiwn hwn?

Mae'r Strategaeth hon yn ofyniad ar Wasanaethau Tai gan Lywodraeth Cymru ac mae'n darparu'r cyfeiriad strategol ar gyfer gwasanaethau atal digartrefedd a chymorth tai yn Ynys Môn. Mae'r Strategaeth hefyd yn bodloni'r gofynion statudol ar gyfer Strategaeth Ddigartrefedd dan Ran 2 Deddf Tai (Cymru) 2014.

C – Pam fod hwn yn benderfyniad i'r Pwyllgor Gwaith?

Fel uchod

Ch – A yw'r penderfyniad hwn yn gyson â'r polisi a gymeradwywyd gan y Cyngor llawn?

ydi

D – A yw'r penderfyniad hwn oddi fewn i'r gyllideb a gymeradwywyd gan y Cyngor?

ydi

Dd – Asesu'r effeithiau posibl (os yn berthnasol):

1	Sut mae'r penderfyniad yma'n effeithio ar ein hanghenion tymor hir fel Ynys?	Mae'r Strategaeth yn gosod cyfeiriad ar gyfer ymateb ac atal i ddigartrefedd
2	A yw hwn yn benderfyniad a ragwelir y bydd yn atal costau / dibyniaethau ar yr Awdurdod i'r dyfodol? Os felly, sut?	Prif bwrpas Grant Cymorth Tai yw atal person rhag mynd i sefyllfa o argyfwng neu ddelio gyda sefyllfa o argyfwng drwy ddarparu llety a chymorth sydd yng nghyd fynd a hynny
3	A ydym wedi bod yn cydweithio â sefydliadau eraill i ddod i'r	Mae colofnau atal a blaenoriaethau'r Strategaeth yn golygu bod rhaid cydweithio gyda phartneriaid allweddol

	penderfyniad hwn? Os felly, rhwch wybod gyda phwy.	o fewn Tai er mwyn cyflawni'r weledigaeth. Mae yn cynnwys Cymdeithasau Tai, Darparwyr Cefnogaeth, Trydydd Sector a Gwasanaethau eraill y Cyngor ac yn allanol
4	A yw dinasyddion Ynys Môn wedi chwarae rhan wrth ddrafftio'r ffordd hon ymlaen, gan gynnwys y rheini y byddai'r penderfyniad yn cael effaith uniongyrchol arnynt? Esboniwch sut.	Ymgynghori yn digwydd ar bob cam o'r broses er mwyn canfod barn. Gweler crynodeb yn rhannau 3 a 4 uchod
5	Nodwch unrhyw effeithiau posibl y byddai'r penderfyniad hwn yn ei gael ar y grwpiau a warchodir o dan y Ddeddf Cydraddoldeb 2010.	Gweler Asesiad Effaith sydd yn nodi effaith positif
6	Os yw hwn yn benderfyniad strategol, nodwch unrhyw effeithiau posibl y byddai'r penderfyniad yn ei gael ar y rhai sy'n profi anfantais economaidd-gymdeithasol.	Gweler Asesiad Effaith sydd yn cymryd i ystyriaeth rhai all fod yn fregus
7	Nodwch unrhyw effeithiau posibl y byddai'r penderfyniad hwn yn ei gael ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg a pheidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.	Dim effaith negyddol wedi ei adnabod o fewn yr asesiad effaith

E – Gyda phwy yr ymgynghoroch? Beth oedd eu sylwadau?		
1	Prif Weithredwr / Uwch Dim Arweinyddiaeth (UDA) (gorfodol)	Yn gefnogol o'r argymhelliad
2	Cyllid / Swyddog 151 (gorfodol)	Yn gefnogol o'r argymhelliad
3	Swyddog Cyfreithiol / Monitro (gorfodol)	Yn gefnogol o'r argymhelliad
4	Adnoddau Dynol (AD)	Dd/b
5	Eiddo	Dd/b
6	Technoleg Gwybodaeth (TG)	Dd/b
7	Caffael	Dd/b
8	Sgriwtini	Yn ystod Pwyllgor 7.3.22 argymhellwyd bod y Pwyllgor Gwaith yn rhoi cymeradwyaeth
9	Aelodau Lleol	

F - Atodiadau:
Atodiad 1 Strategaeth Rhaglen Cymorth Tai 2022-26 Atodiad 2 Cynllun Cyflawni 2022-23 Atodiad 3 Cynllun Gwariant 2022-23 Atodiad 4 Cynllun Gwaith Trosiannol Ailgartrefu Cyflym 2022-27 Atodiad 5 Datganiad Angen Atodiad 6 Asesiad Effaith Cydraddoldeb Atodiad 7 Asesiad Effaith Iaith Gymraeg

Ff – Papurau Cefndir (cysylltwch ag awdur yr Adroddiad am ragor o wybodaeth):

Strategaeth Rhaglen Cymorth Tai Ynys Môn 2022-26

1. Pwrpas y Strategaeth

Pwrpas y ddogfen hon yw:

- Cysylltu themâu Strategaeth Dai 2022-27 â'r Strategaeth hon
- Rhoi trosolwg o'r materion sy'n ymwneud â digartrefedd ac atal digartrefedd
- Sut mae'r Strategaeth yn mynd i atal digartrefedd a darparu cymorth tai
- Beth sydd angen ei wneud o fewn tymor byr, canolig a hir yn ystod cyfnod y Strategaeth
- Darparu sail i ddatblygu Cynllun Gweithredu gyda'n partneriaid allweddol

Mae ein Strategaeth Tai 2022-26 yn datgan mai ein nod yw

Sicrhau fod gan bobl Ynys Môn le y gallent alw'n gartref wedi eu grymuso a'u cefnogi i gyfrannu tuag at eu cymuned leol

Bydd y Strategaeth hon yn helpu i atal pobl sydd yn ddigartref ac yn darparu cymorth tai i gefnogi hyn.

2. Ar gyfer pwy mae'r Strategaeth?

Ar gyfer unrhyw berson a allai fod yn ddigartref neu ddod yn ddigartref sydd angen cefnogaeth a llety i atal hyn rhag digwydd. Gall hyn gynnwys pobl sengl, teuluoedd, pobl ag anghenion cymorth tai, pobl ag anghenion meddygol a grwpiau cleientiaid sydd ag anghenion cymorth tai.

3. Sut rydyn ni'n mynd i gyflawni hyn?

Er y derbynnir y gall unrhyw berson ddod yn ddigartref, mae'r Strategaeth hon yn seiliedig ar ddarparu gwasanaethau cyffredinol wedi'u targedu o dan dwy thema sydd wedi'u cynnwys yn ein Strategaeth Tai. Rhain yw:

- Thema 3 – Atal argyfwng tai a chynyddu opsiynau tai
- Thema 4 – Cefnogi a hyrwyddo annibyniaeth tai

Mae'r ddwy thema yn darparu sail ar gyfer beth yw'r materion a sut mae'r Strategaeth yn mynd i'r afael â'r materion hyn yn y tymor byr o 1 i 2 flynedd, tymor canolig i dymor hir yn ystod y Strategaeth.

Mae'r Strategaeth hon yn ofyniad ar Wasanaethau Tai gan Lywodraeth Cymru ac mae'n darparu'r cyfeiriad strategol ar gyfer gwasanaethau atal digartrefedd a chymorth tai yn Ynys Môn. Mae'r Strategaeth hefyd yn bodloni'r gofynion statudol ar gyfer Strategaeth Ddigartrefedd dan Ran 2 Deddf Tai (Cymru) 2014. Bydd y Strategaeth hon yn cael ei sefydlu ar gyfer y pedair blynedd nesaf gydag adolygiad canol tymor o fewn 2 flynedd ac yn ategu'r dogfennau allweddol canlynol gan Lywodraeth Cymru:

- [Cynllun Gweithredu Digartrefedd 2021-26](#)
- Dogfen Templed Strategaeth y Rhaglen Cymorth Tai
- [Canllawiau ar gyfer Cynllun Pontio Ailgartrefu Cyflym](#) (Hydref 2021)
- [Canllawiau Grant Cymorth Tai](#) (Mawrth 2021)

Mae'n bwysig datgan na all y Gwasanaeth Tai gyflawni hyn ar ei ben ei hun ac mae'n ofynnol ein bod yn

gweithio mewn partneriaeth â defnyddwyr gwasanaethau a rhanddeiliaid eraill fel y gallwn wella ansawdd bywyd, sicrhau'r dewis mwyaf posibl a sicrhau gwerth am arian

Mae'r Strategaeth hon yn seiliedig ar sylfaen dystiolaeth o:

- Asesiad cynhwysfawr o anghenion a amlygwyd fel rhai allweddol yn y Datganiad o Angen
- Adolygiad o gyflawniadau a phwyntiau gweithredu Strategaeth Ddigartrefedd Ranbarthol 2017-2021 y mae angen eu cario drosodd
- Adolygiad o'r Gwasanaeth Digartrefedd
- Atborth gan randdeiliaid a chleientiaid

4. Cyd-destun Cenedlaethol a Lleol

Mae [Cynllun y Cyngor](#) yn darparu fframwaith gwaith ar gyfer pob gwasanaeth y Cyngor ac mae'r Gwasanaeth Tai yn alluogwr blaenllaw ar gyfer ei gyflawni. Mae'r ddogfen hon hefyd yn darparu fframwaith i'r holl wasanaethau gydweithio gyda'i gilydd i gyflawni'r nodau ac amcanion cyffredin. Bydd y Cynllun hwn yn cael ei adolygu ar gyfer y cyfnod nesaf 2022 ymlaen.

Atgyfnerthir y Strategaeth gan y Ddeddfwriaeth, y Strategaethau a'r Fframweithiau Cenedlaethol canlynol a fydd yn cael effaith ar Wasanaethau Digartrefedd a'r rhaglen Grant Cymorth Tai:

- Deddf Tai (Cymru) 2014
- Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015
- Deddf Rhentu Cartrefi (Cymru) 2016
- Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014
- Deddf Trais yn erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol (Cymru) 2015
- Deddf Cydraddoldeb 2010
- Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011, a rheoliadau Safonau'r Gymraeg
- Canllawiau Grant Cymorth Tai 2020
 - Bwrdd Cynghori Gweinidogol Cymorth Tai
 - Rhwydwaith Cymorth Tai
 - Grŵp Gweithredu Digartrefedd

Deddf Tai (Cymru) 2014

Nod y Ddeddf hon yw gwella'r cyflenwad o dai yng Nghymru, eu hansawdd a'u safon ac mae'n rhoi dyletswydd gryfach ar awdurdodau lleol i atal digartrefedd. Mae'r Grant Cymorth Tai yn gwneud cyfraniad sylweddol at weithredu rhan 2 y Ddeddf hon, oherwydd mae'n rhoi ffocws ar atal digartrefedd, ac yn lleihau neu'n atal yr angen am ymyrraeth sydd, yn aml, yn fwy costus i wasanaethau cyhoeddus eraill.

Mae Deddf Tai Cymru yn rhoi dyletswydd statudol ar Awdurdodau Lleol yng Nghymru i gynnal adolygiad digartrefedd a llunio Strategaeth Digartrefedd. Fel sy'n ofynnol dan y ddeddfwriaeth, mae'r Asesiad o Anghenion yn cynnwys gwybodaeth am yr adolygiad ac mae'n cynnwys camau gweithredu ar gyfer symud ymlaen.

Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015

Nod y Ddeddf hon yw gwella lles cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol Cymru drwy roi'r egwyddor o ddatblygu cynaliadwy wrth wraidd yr holl benderfyniadau a wneir.

Un elfen allweddol o'r egwyddor datblygu cynaliadwyw canolbwyntio ar atal, sy'n cyd-fynd yn agos ag amcanion canolog y Grant Cymorth Tai.

Mae'r Ddeddf hon yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau lleol feddwl am effaith hirdymor eu penderfyniadau, gweithio'n well gyda phobl, cymunedau a'i gilydd ac atal problemau parhaus fel tlodi, anghydraddoldebau iechyd a newid hinsawdd.

Mae'r Ddeddf yn ei gwneud yn ofynnol yn ôl y gyfraith i gyrff cyhoeddus wneud yr hyn a wnânt mewn ffordd sy'n fwy cynaliadwy. Mae'n rhoi rheidrwydd arnynt i feddwl mwy am y tymor hir, gweithio'n well gyda phobl a chymunedau a'i gilydd, ceisio atal problemau a chymryd ymagwedd fwy cydgyssylltiedig. Mae angen i gyrff cyhoeddus sicrhau, wrth wneud eu penderfyniadau, eu bod yn ystyried yr effaith y gallai'r penderfyniadau hynny eu cael ar bobl sy'n byw eu bywydau yng Nghymru yn y dyfodol.

Deddf Rhentu Cartrefi (Cymru) 2016

Bydd y Ddeddf hon yn ei gwneud yn symlach ac yn haws i rentu cartref, gan ddisodli darnau amrywiol a chymhleth o ddeddfwriaeth sy'n bodoli ar hyn o bryd gydag un fframwaith cyfreithiol clir.

Bydd pobl sy'n cael eu hunain mewn amgylchiadau anodd hefyd yn elwa o'r Ddeddf. Bydd yn helpu i atal sefyllfaoedd sy'n codi ar hyn o bryd mewn perthynas â digartrefedd lle mae cyd-denant yn gadael y denantiaeth a, thrwy hynny, yn dod â'r denantiaeth i ben i bawb arall. Ymdrinnir hefyd ag anghydraddoldebau o ran sut y gall rhywun gael olyniaeth i denantiaeth, gyda hawl olyniaeth newydd i ofalwyr yn cael ei sefydlu.

Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014

Ei nod yw gwella lles pobl sydd angen gofal a chymorth, a gofalwyr sydd angen cymorth.

Mae Rhan 9 Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 ("y Ddeddf") yn ei gwneud yn ofynnol i Awdurdodau Lleol wneud trefniadau i annog cydweithrediad â'u partneriaid perthnasol ac eraill, mewn perthynas ag oedolion sydd angen gofal a chymorth, gofalwyr a phlant. Mae'n rhoi dyletswydd ar bartneriaid perthnasol i gydweithredu â'r Awdurdodau Lleo, a darparu gwybodaeth iddynt at ddibenion cyflawni eu swyddogaethau gwasanaethau cymdeithasol.

Mae Rhan 9 y Ddeddf hefyd yn darparu ar gyfer trefniadau partneriaeth rhwng awdurdodau lleol a Byrddau Iechyd Lleol ar gyfer cyflawni eu swyddogaethau. Mae hefyd yn rhoi pwerau i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau mewn perthynas â threfniadau partneriaeth ffurfiol, adnoddau ar gyfer trefniadau partneriaeth (gan gynnwys cronfeydd cyfun) a byrddau partneriaeth.

Mae'r Ddeddf yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau lleol a byrddau iechyd lleol gynnal asesiad ar y cyd o'r boblogaeth o ran anghenion gofal a chymorth i oedolion, plant a gofalwyr. Gellir cael rhagor o wybodaeth am yr asesiad poblogaeth drwy [Asesiad Poblogaeth Gogledd Cymru – Cydweithredfa Gogledd Cymru](#) a chyfeirir ato yn ein Hasesiad o Anghenion.

Deddf Trais yn Erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol (Cymru) 2015

Nod y Ddeddf hon yw gwella'r ymateb o fewn y sector cyhoeddus yng Nghymru i bob math o drais yn erbyn menywod, cam-drin domestig a thrais rhywiol. Mae'n rhoi cyfrifoldeb ar gyrff cyhoeddus i wella trefniadau i hyrwyddo ymwybyddiaeth o drais ar sail rhywedd, cam-drin domestig, trais rhywiol a chaethwasiaeth fodern, ac atal, amddiffyn a chefnogi dioddefwyr.

Deddf Cydraddoldeb 2010

Mae'r Ddeddf hon yn ei gwneud yn ofynnol i bob corff cyhoeddus, gan gynnwys y cyngor, fynd i'r afael â gwahaniaethu, hyrwyddo cyfle cyfartal a hyrwyddo cysylltiadau da. Cynhaliwyd asesiad o'r

effaith ar gydraddoldeb i nodi unrhyw anghydraddoldebau posibl sy'n deillio o ddatblygu a chyflawni'r Strategaeth.

Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011, a Rheoliadau Safonau'r Gymraeg

Mae Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011 yn rhoi i'r Gymraeg statws cyfreithiol cyfartal â'r Saesneg ac ni ddylid ei thrin yn llai ffafriol. Yr un modd, disodlwyd Cynllun Iaith Gymraeg y Cyngor gyda Safonau'r Gymraeg 2015. Mae asesiad effaith wedi'i atodi fel rhan o'r ymgynghoriad hwn.

Deddf Hawliau Dynol 1998

Mae Deddf Hawliau Dynol 1998 yn nodi'r hawliau sylfaenol sydd gennym i gyd oherwydd ein bod yn ddynol. Mae'n helpu i amddiffyn pobl drwy roi dyletswydd gyfreithiol ar wasanaethau cyhoeddus, gan gynnwys gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol, i drin pobl â thegwch, cydraddoldeb, urddas, parch ac annibyniaeth.

Canllawiau Grant Cymorth Tai (GCT)

Cyhoeddwyd y Canllawiau Grant Cymorth Tai ym mis Ebrill 2020. Dosberthir y grant i awdurdodau lleol i ddarparu, gweinyddu a chomisiynu gwasanaethau i gyflawni gweledigaeth a phwrpas craidd y grant.

Mae GCT yn fecanwaith grant sy'n ariannu rhan o Raglen Cymorth Tai gyffredinol sy'n cwmpasu'r ddyletswydd digartrefedd statudol a ariennir drwy'r setliad refeniw a'r gwasanaethau cymorth tai ataliol ac anstatudol a ariennir drwy'r GCT. Gyda'i gilydd, mae'r ddau yn caniatáu i Gymru fabwysiadu dull systematig o leihau digartrefedd ac effaith digartrefedd a thai ansefydlog.

Mae GCT yn rhaglen grant ymyrraeth gynnar i gefnogi gweithgarwch sy'n atal pobl rhag dod yn ddigartref, i sefydlogi eu sefyllfa o ran tai, neu i helpu pobl a allai gael eu hunain yn ddigartref i ddod o hyd i lety a'i gadw.

Mae GCT yn cefnogi pobl sy'n agored i niwed i fynd i'r afael â'r problemau – niferus weithiau - y maent yn eu hwynebu, megis dyled, cyflogaeth, rheoli tenantiaeth, camddefnyddio sylweddau, trais yn erbyn menywod, camdriniaeth ddomestig a thrais rhywiol, a materion iechyd meddwl a amlygir yn ein Hasesiad Anghenion.

5. Gweledigaeth ac Egwyddorion

Ein gweledigaeth yn y Strategaeth Dai, 2022-27, yw bod trigolion Ynys Môn

yn cael lle i alw'n gartref, yn cael eu grymuso a'u cefnogi i gyfrannu at eu cymuned leol

Mae'r Strategaeth hon yn manylu ar y modd y byddwn yn mynd i'r afael â'r themâu canlynol fel y'u cynhwysir yn ein Strategaeth Dai o dan:

- Thema 3 – Atal argyfwng tai a chynyddu opsiynau tai
- Thema 4 – Cymorth i hyrwyddo annibyniaeth yn y maes tai

Yn seiliedig ar y weledigaeth uchod, ceir yn y 5 Golofn ganlynol drosolwg o'r gwasanaethau a gynigiwn:-

Atal Cyffredinol	Gwaith Atal wedi'i dargedu	Atal Argyfwng	Atal Argyfwng	Atal Adferiad
•Tai Fforddiadwy •Budd-daliadau a Chyngor	•Llwybrau ar gyfer grwpiau cleient	•cronfa atal •cymorth lefel uwch	•Llety Argyfwng	•cymorth parhaus

1. **Atal Cyffredinol** drwy atal neu leihau'r risg o ddigartrefedd ar draws y boblogaeth yn gyffredinol. Mae hyn yn cynnwys cynyddu'r cyflenwad o dai fforddiadwy a themâu allweddol eraill fel y nodwyd yn ein Strategaeth Dai 2022-27
2. **Gwaith Atal Wedi'i Dargedu** sy'n canolbwyntio ar grwpiau risg uchel neu'r rhan fwyaf o gleientiaid sydd wedi'u heithrio a bydd yn cynnwys llwybrau wedi'u targedu a llwybrau pontio i dai â chymorth i bobl ifanc, achosion cymhleth, pobl â phroblemau iechyd meddwl
3. **Atal Argyfwng** sy'n anelu at atal digartrefedd o fewn 56 diwrnod a allai gynnwys adolygiadau achos amlasiantaethol a mynediad i'r Gronfa Atal a chronfeydd eraill
4. **Atal Argyfwng** lle mae angen ymateb ar unwaith, er enghraifft drwy ddarparu cymorth neu lety brys i'r rhai sydd mewn perygl uniongyrchol o fod yn ddigartref
5. **Atal Adferiad** lle darperir cymorth i gynorthwyo i gefnogi tenantiaeth ac i leihau'r tebygolrwydd y bydd person yn dod yn ddigartref eto

Gweler *Atodiad 1* am ragor o wybodaeth am ba wasanaethau sydd wedi'u cynnwys o dan bob un o'r 5 Colofn sydd yn greiddiol i gyflawni y Strategaeth.

6. Asesiad Anghenion

Defnyddiwyd gwybodaeth a setiau data cenedlaethol a lleol i gynnal yr Asesiad Anghenion gyda hynny'n ei dro yn llywio ein Datganiad o Angen (atodiad 2) sy'n mynd i'r afael â'r canlynol:

- Gofynion y presennol a'r dyfodol
- Anghenion rhanbarthol
- Sut y caiff anghenion statudol eu diwallu

7. Blaenoriaethau a Gweithredu'r Strategaeth

Yn seiliedig ar [Gynllun Gweithredu Digartrefedd Lefel Uchel Llywodraeth Cymru](#) a'r 5 Colofn Atal, yr isod fydd ein blaenoriaethau ni. Ymdrinnir â phob cam gweithredu dros gyfnod byr o flwyddyn, tymor canolig o 2 flynedd a thymor hir dros oes y Strategaeth.

Anfynych – mae sicrhau bod digartrefedd yn digwydd yn anfynych yn golygu bod angen atal pobl rhag dod yn ddigartref yn y lle cyntaf

Pam mae hyn yn bwysig?	Beth ydym ni'n mynd i'w wneud?	Sut ydym ni'n mynd i wneud hyn?
Mae cynorthwyo pobl sydd mewn perygl o fod yn ddigartref yn allweddol i atal argyfwng	Cynnig cyngor a chymorth cyffredinol i unrhyw un sy'n cysylltu â ni am gyngor opsiynau tai Dywed Cleintiaid nad ydynt yn siwr sut i gael mynediad i wasanaethau	Ein hamrywiaeth o wasanaethau drwy ein gwasanaethau tai a nodi pobl sydd fwyaf mewn perygl drwy ein gwasanaeth brysbennu <i>Mae hon yn weithred barhaus</i>
Nodi pobl sydd mewn perygl o fod yn ddigartref drwy ymyrraeth gynnar gyda chymorth i sicrhau nad yw digartrefedd yn digwydd yn fynych	Cynnig amrywiaeth o wasanaethau a llwybrau i grwpiau cleientiaid sydd mewn perygl o fod yn ddigartref	Gweithredu a datblygu ein llwybrau at lety ar gyfer grwpiau cleientiaid penodol <i>Mae hon yn weithred barhaus</i>
Gan fod y Grant Atal a ddarperir yn uniongyrchol i ddarparwyr cymorth yn dod o dan y GCT (sy'n helpu i ddarparu cymorth i sicrhau bod digartrefedd yn digwydd yn anfynych) bydd angen i ni weithio ar fodel cynaliadwy wrth symud ymlaen	Gweithio gyda'r tri darparwr cymorth dros y ddwy flynedd nesaf	Edrych ar gyfuno a chytuno ar yr elfennau hynny y mae angen eu hariannu drwy'r GCT wrth symud ymlaen <i>Mae hon yn weithred a gyflawnir dros y tymor hir</i>

Cyfnod byr – bydd canolbwyntio ar ailgartrefu cyflym yn golygu y bydd cyfnodau digartrefedd yn fyr

Pam mae hyn yn bwysig?	Beth ydym ni'n mynd i'w wneud?	Sut ydym ni'n mynd i wneud hyn?
Bydd datblygu Cynllun Ailgartrefu Cyflym yn helpu i sicrhau y bydd cyfnodau digartrefedd yn fyr	Bydd Cynllun Ailgartrefu Cyflym yn cael ei fabwysiadu erbyn mis Medi 2022	Datblygu'r cynllun yn unol â chanllawiau Llywodraeth Cymru

		<i>Mae hon yn weithred ar gyfer y tymor byr</i>
Mae'n rhaid i ni allu ymateb yn briodol wrth i anghenion cymorth newid	Cyflwyno ein hasesiad anghenion cymorth isel/ canolog ac uchel	Ar hyn o bryd, mae dau ddarparwr cymorth wedi bod yn profi'r model hwn cyn ei gyflwyno'n llawn yn ystod 2022-23 <i>Mae hon yn weithred ar gyfer y tymor byr</i>
Mae bwlch yn y ddarpariaeth ar gyfer dioddefwyr camdriniaeth rywiol	Gan fod hwn yn wasanaeth arbenigol, byddwn yn gweithio gyda'r Bwrdd i nodi gwasanaethau ymhellach	Bydd hyn yn cael ei ystyried gan ein tîm GCT <i>Mae hon yn weithred ar gyfer y tymor byr</i>
Delio â chleientiaid mewn PIE mewn ffordd wybodus gyda chymorth i fynd i'r afael ag achos sylfaenol digartrefedd	Bydd staff a darparwyr cymorth yn cael cynnig hyfforddiant arbenigol	Bydd hyfforddiant lechyd Meddwl a LGBTQ+ yn cael ei ddarparu yn ystod 2021-22 <i>Mae hon yn weithred ar gyfer y tymor byr</i>
Hwyluso mynediad cyflymach lle bo'n bosibl i drefniadau symud ymlaen o lety â chymorth ac atal gwasanaethau rhag siltio	Byddwn yn sicrhau gweithio agosach rhwng darparwyr gwasanaethau y Gwasanaethau Tai yn gyffredinol (gan gynnwys SPoA, Datrysiadau Tai a Chomisiynwyr) yn gyffredinol i hwyluso symud ymlaen yn gyflymach lle bo hynny'n bosibl a lle ceir mynediad i eiddo fforddiadwy sydd ar gael	Byddwn yn monitro'n ofalus gyfnodau o aros mewn llety â chymorth gan ystyried y canlyniadau a gyrhaeddwyd a lefel y cymorth sydd ei angen. yn unol â'n dull asesu a ddatblygwyd yn ddiweddar Byddwn yn cysylltu'n rheolaidd â darparwyr gwasanaethau yn ogystal ag ymarferion monitro ddwywaith y flwyddyn a byddwn yn defnyddio'r Adnodd Hyb Ailgartrefu Cyflym gan gynnwys y Swyddog Symud Ymlaen a Swyddog Cyswllt y Sector Rhentu Preifat <i>Mae hon yn weithred barhaus</i>
Hwyluso mynediad cyflymach at gymorth wedi'i dargedu gan ddarparwyr gwasanaethau dynodedig ar gyfer y rhai a leolir mewn llety brys a chymorth ar wasgar	Sicrhau bod yr holl ddarparwyr a gomisiynir yn cadw at amserlenni atgyfeirio y cytunwyd arnynt	Blaenoriaethu atgyfeiriadau mewn llety brys gan sicrhau bod darparwyr wedi cysylltu'n gychwynnol â defnyddwyr gwasanaeth o fewn 48 awr ac wedi cynnal asesiad o angen a risg o fewn 5 diwrnod o leoliad, gyda chymorth wedi'i dargedu wedi dechrau o fewn 7 diwrnod gwaith, gan ddisodli'r ymyriad a

		ddarparwyd yn flaenorol gan y Swyddog Ymateb Cyflym <i>Mae hon yn weithred barhaus</i> Darparu'r un amserlen ar gyfer y rhai sydd angen cymorth tai, er na fydd hyn yn cynnwys ymyrraeth gan y swyddog ymateb cyflym <i>Mae hon yn weithred barhaus</i>
Lleihau nifer y bobl sy'n ail-gyflwyno am gefnogaeth a llety	Ystyried darparu amrywiaeth o opsiynau llety a chymorth ar gyfer achosion cymhleth gan ganolbwyntio'n benodol ar y rhai sy'n gadael carchar er mwyn lleihau'r niferoedd sy'n cynrychioli fel rhan o broses drws troi	Gweithio mewn partneriaeth â'r sector preifat a landlordiaid cymdeithasol cofrestredig i edrych ar nifer yr eiddo sydd ar gael drwy amrywiaeth o fentrau gan gynnwys trefniadau lesu ac ati Defnyddio ein staff ailgartrefu cyflym i hwyluso mynediad cyflymach i gymorth a llety <i>Mae hon yn weithred ar gyfer y tymor canol</i>
Pennu anghenion ac opsiynau llety ymhlith y grŵp oedran 55+	Byddwn yn cynnal dadansoddiad manwl o anghenion y boblogaeth 55+ o ran gofynion cymorth ac ystod y llety sydd ei angen ar gyfer tymor byr a thymor hirach ar gyfer y degawd nesaf. Bydd hyn yn llywio sail Strategaeth Llety Pobl Hŷn a bydd yn allweddol i'r broses dendro ar gyfer y grŵp defnyddwyr gwasanaeth penodol hwn a gynhelir yn ystod Chwarter 2 2022/23	Byddwn yn gweithio'n agos gyda chydweithwyr o'r Gwasanaethau i Oedolion, Darparwr Cefnogaeth Tai dynodedig ar gyfer Pobl Hŷn, rhanddeiliaid allweddol a'r gymuned ehangach i sefydlu amrywiaeth o opsiynau tai a fydd yn cynnwys llety dynodedig o oedran gwarchod, Gofal Ychwanegol a modelau hyfyw eraill, gan ddarparu Cefnogaeth Tai i rai ag anghenion wedi ei asesu <i>Mae hon yn weithred ar gyfer y tymor hir</i> Bydd y Gwasanaeth Peripatetig Cymorth Tai presennol ar gyfer pobl 55+ oed yn cael ei ail-wneud yn ystod 2022 a bydd angen i'r gwasanaeth ystyried newidiadau a disgwyliadau demograffig tan 2028

		<i>Mae hon yn weithred ar gyfer y tymor byr</i>
--	--	---

Digartrefedd mynych – sicrhau bod gennym system sy'n rhoi'r bobl gywir yn y cartrefi cywir yn y cymunedau cywir gyda'r cymorth cywir, er mwyn i bobl lwyddo a ffynnu

Pam mae hyn yn bwysig?	Beth ydym ni'n mynd i'w wneud?	Sut ydym ni'n mynd i wneud hyn?
Dengys y tueddiadau a'r rhagolygon presennol y bydd digartrefedd yn parhau i godi dros y ddwy flynedd nesaf a bydd yn parhau ar lefel uwch na'r ffigurau presennol	Cyflwyno achos busnes i gynyddu lefelau staffio o fewn y Tîm Asesu	Bydd staff ychwanegol yn golygu cynnydd yn y gyllideb staff a'r angen am arian ychwanegol gan Lywodraeth Cymru <i>Mae hon yn weithred ar gyfer y tymor byr</i>
Mae cyflenwi tai fforddiadwy yn thema allweddol yn ein Strategaeth Dai ar gyfer 2022-27	Darparu cartrefi cymdeithasol	Mae ein Grant Tai Cymdeithasol a'n Prosbectws yn dangos y llety sydd wedi ei gynllunio a'r llety sydd ei angen ar yr Ynys <i>Mae hon yn weithred barhaus</i>
Mae mynediad i'r Sector Rhentu Preifat yn helpu i atal digartrefedd	Cynyddu'r opsiynau i Landlordiaid Sector Preifat	Cynnig cymhellion i landlordiaid preifat weithio gyda ni Mae hon yn weithred barhaus Yn ogystal, cymryd rhan yn y Cynllun Prydlesu Preifat Cenedlaethol <i>Mae hon yn weithred barhaus</i>
Adolygu'r ddarpariaeth o oriau cymorth sy'n gysylltiedig â thai i bobl ag anableddau dysgu	Byddwn yn sicrhau cysondeb â phob grŵp defnyddwyr gwasanaeth arall a hefyd ystyried darpariaeth ar gyfer pobl ag anawsterau dysgu nad ydynt yn bodloni'r trothwy statudol ar gyfer ymyrryd e.e. awtistiaeth gweithredu lefel uchel	Byddwn yn gweithio mewn partneriaeth â Gofal Cymdeithasol i Oedolion (Anableddau Dysgu) a'r Darparwyr Cymorth Tai dynodedig ar gyfer y grŵp defnyddwyr gwasanaeth hwn i ystyried dichonoldeb lleihau'r uchafswm o 15 awr yr wythnos ar bob achos, gan ryddhau cyllid ychwanegol i'w ledaenu ar draws unedau mwy cymwys o anableddau dysgu neu i'w defnyddio ar gyfer grwpiau defnyddwyr gwasanaeth eraill

		<i>Mae hon yn weithred ar gyfer y tymor canol</i> Byddwn yn ymgysylltu â'r holl ddarparwyr a'r gwasanaeth gofal cymdeithasol i oedolion i ganfod nifer y bobl ag anawsterau dysgu sy'n derbyn cymorth ar hyn o bryd ar draws gwahanol grwpiau defnyddwyr gwasanaeth cymwys a phennu hyfywedd sefydlu gwasanaeth pwrpasol <i>Mae hon yn weithred ar gyfer y tymor canol</i>
Ceisio lleihau nifer y bobl sydd angen cymorth ac yn ail gyflwyno am gymorth tai sydd hefo anghenion lefel uchel sy'n gysylltiedig ag iechyd meddwl	Monitro'n agos y cynnydd diweddar yn nifer yr achosion o bobl ag anghenion iechyd meddwl sydd angen lefel uchel o ymyrraeth o gymorth tai, (dros 3 awr yr wythnos) gyda'r nod o hyrwyddo ymyrraeth gynharach a newid i lawr tuag at lefelau canolig ac is o gymorth i hyrwyddo annibyniaeth	Gweithio mewn partneriaeth â'n gwasanaeth cymorth iechyd meddwl i sicrhau mynediad amserol at gymorth drwy gynyddu ymwybyddiaeth a chynnal gweithgareddau marchnata a hyrwyddo drwy ddarparu cyngor a chymorth amserol ar wybodaeth a chyfeirio'n briodol at wasanaethau arbenigol. Gallai hyn gynnwys taflenni, taflenni, radio lleol ac ati. Byddwn hefyd yn gweithio mewn partneriaeth â gwasanaethau eraill fel Cyswllt Cymunedol Môn i sicrhau mynediad cyflym ac amserol at ystod o gymorth, gwybodaeth, cyngor a chymorth <i>Mae hon yn weithred ar gyfer y tymor canol</i>

Gweithio mewn partneriaeth â'n holl ddarparwyr a rhanddeiliaid i sicrhau bod digartrefedd yn brin, yn gryno ac yn ddigartref mynych yn gyffredinol ar draws yr holl grwpiau defnyddwyr gwasanaeth cydnabyddedig, sy'n gymwys i gael cymorth sy'n gysylltiedig â thai

Pam mae hyn yn bwysig?

Mae'r Grant Cymorth Tai yn seiliedig ar yr egwyddor o weithio mewn partneriaeth â defnyddwyr gwasanaethau a rhanddeiliaid fel y gallwn wella ansawdd bywyd, gwneud y mwyaf o ddewis a sicrhau gwerth am arian.

Beth ydym ni'n mynd i'w wneud?

Gweithio mewn partneriaeth â'n holl ddarparwyr a gomisiynwyd a rhanddeiliaid allweddol i sicrhau bod y broses o asesu anghenion am gymorth tai yn cael ei gweithredu'n llwyddiannus er mwyn pennu trwygyrch o angen isel, canolig ac uchel ac felly'n llywio blaenoriaethau comisiynu presennol ac yn y dyfodol.

Comisiynu a darparu cymorth tai fel rhan greiddiol annatod o'n dull corfforaethol o ymdrin â gwasanaethau atal ac ymyrryd yn gynnar, gan gynnwys gweithio mewn partneriaeth â chydweithwyr o'r sector statudol a gwirfoddol.

Gweithio gyda LIC i hyrwyddo'r Gwasanaethau Cymorth Tai fel cyfle gyrfa.

Mae hwn yn weithred barhaus.

Byddwn yn gweithio gyda'r canlynol:

Bwrdd Cyngori Cenedlaethol ar Gymorth Tai

Mae'r Bwrdd Cyngori Cenedlaethol ar Gymorth Tai yn cyngori'r Gweinidog ar ddatblygu polisi mewn perthynas â'r sector Atal Digartrefedd a Chymorth Tai a barn y sector ynghylch effeithiolrwydd yr arian grant sy'n gysylltiedig ag atal digartrefedd o ran cyflawni yn erbyn eu hamcanion.

Rhwydwaith Cymorth Tai

Cefnogir gwaith y Rhwydwaith Cymorth Tai gan Lywodraeth Cymru. Ei brif ddiben yw galluogi awdurdodau lleol i ddatblygu a gweithredu ymatebion effeithiol i ddigartrefedd a chymorth sy'n gysylltiedig â thai yn ogystal â chefnogi'r gwaith o weithredu'r GCT i fynd i'r afael yn effeithiol ag anghenion ac amcanion lleol, rhanbarthol a chenedlaethol.

Grŵp Gweithredu ar Ddigartrefedd

Grŵp gorchwyl Llywodraeth Cymru yw'r grŵp hwn, a bydd yn adrodd i Weinidogion Cymru. Bydd y grŵp yn gweithio'n annibynnol ar Lywodraeth Cymru i ddarparu argymhellion polisi ar y camau gweithredu a'r atebion sydd eu hangen i fynd i'r afael â'r y math o fframwaith, polisiâu a dulliau gweithredu sydd eu hangen i roi terfyn ar ddigartrefedd yng Nghymru.

Strategaeth Ddigartrefedd Gogledd Cymru

Mabwysiadwyd Strategaeth Ranbarthol gan Awdurdodau Lleol Gogledd Cymru gyda'r nod o leihau digartrefedd ar draws Gogledd Cymru dan y penawdau Pobl, Cartrefi a Gwasanaethau ac yn y strategaeth, nodwyd themâu cyffredin i bob Awdurdod Lleol yn eu hadolygiadau unigol. Byddai camau gweithredu rhanbarthol a lleol wedyn yn ymgorffori'r materion a'r camau gweithredu allweddol sydd eu hangen. Y Cynllun Gweithredu ar gyfer 2020-21 oedd ein hymateb i bandemig y Coronafeirws.

Gweithio / Tirwedd Rhanbarthol

Mae'r trefniadau rhanbarthol a sefydlwyd drwy'r Grŵp Cydweithredol Cymorth Tai Rhanbarthol wedi helpu i godi proffil y Rhaglen Grant Cymorth Tai ar draws nifer o'r fforymau, byrddau a mentrau rhanbarthol sydd wedi cael eu sefydlu yng Ngogledd Cymru.

Grŵp Cydweithredol Cymorth Tai Rhanbarthol

Mae Grŵp Cydweithredol Cymorth Tai Rhanbarthol Gogledd Cymru yn gweithredu fel y grŵp cyffredinol sy'n dod â rhanddeiliaid allweddol at ei gilydd i ddarparu fforwm ar gyfer cydweithio rhanbarthol ar draws Gogledd Cymru ac mae'r grŵp yn cyfarfod bob chwarter.

Mae'r GCCTRh yn gyfrifol am lunio datganiad blynyddol a dyma'r cynllun gwaith ar gyfer y GCCTRh sy'n amlinellu'r blaenoriaethau rhanbarthol ar gyfer y flwyddyn honno. Mae gan y GCCTRh is-grŵp allweddol, sef y grŵp Arweinwyr Rhanbarthol GCT sy'n gyfrifol am ddatblygu'r blaenoriaethau a amlinellir yn y datganiad blynyddol ac sy'n cael ei gefnogi drwy'r Cydgysylltydd Datblygu Rhanbarthol.

Grŵp Arweinwyr Grant Cymorth Tai Rhanbarthol

Cyfarfod Arweinwyr y GCT yw'r grŵp sylfaenol ar gyfer comisiynu trefniadau rhanbarthol ar gyfer y rhaglen GCT ledled Gogledd Cymru. Mae'r grŵp wedi gweithio ar ddatblygu sawl blaenoriaeth a amlinellir yn natganiad blynyddol y GCCTRh; ceir y manylion am hyn drwy fynd i [amcanion grŵp GCCTRh ar gyfer 2021-22 \(conwy.gov.uk\)](https://conwy.gov.uk/amcanion-grup-gcctrh-ar-gyfer-2021-22)

Y grŵp hwn yw'r fforwm sy'n cael cyfarwyddyd gan y GCCTRh mewn perthynas â datblygu gwasanaethau lle nad oes mäs critigol yn lleol, datblygu gwasanaethau rhanbarthol lle gellir cyfiawnhau hynny gan arbedion maint a pharhau i ddatblygu a gwella'r modd y darperir y Grant Cymorth Tai ar draws Gogledd Cymru.

Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol

Sefydlwyd Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol Gogledd Cymru i fodloni Rhan 9 Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014. Mae Cydweithredfa Gwella Gofal a Llesiant Cymdeithasol Gogledd Cymru yn cynnwys y chwe Awdurdod Lleol yng Ngogledd Cymru, Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr a phartneriaid eraill. Y nod yw gwella gwasanaethau, manteisio i'r eithaf ar yr adnoddau sydd ar gael, lleihau dyblygu a gwneud gwasanaethau'n fwy cyson ar draws Gogledd Cymru.

Cyflwynir y datganiad blynyddol i'r Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol bob blwyddyn. Y BPRh yw'r bwrdd a all ddarparu'r mecanwaith ar gyfer datblygu cydweithio rhwng Iechyd, Gofal Cymdeithasol a Thai. Mae gan GCCTRh Gogledd Cymru gysylltiadau cadarn o ran aelodaeth o'r BPRh – mae dau gyn-aelod o'r Pwyllgor Cydweithredol Rhanbarthol yn cynrychioli tai ar y BPRh a chynrychiolydd y penaethiaid tai lleol yw is-gadeirydd y GCCTRh sydd hefyd yn aelod o grŵp Penaethiaid Tai Gogledd Cymru.

Grŵp Arweinwyr Celloedd Gogledd Cymru

Roedd sefydlu cyfarfod rhwng Arweinwyr Celloedd Gogledd Cymru yn weithred a bennwyd gan Lywodraeth Cymru yn ystod anterth pandemig Covid-19 i sefydlu cyfarfodydd celloedd cydgysylltiedig canolog fesul rhanbarth. Mae Arweinwyr Celloedd Gogledd Cymru yn parhau i gyfarfod a bwydo i mewn i'r GCCTRh. Rhennir materion sy'n ymwneud â themâu a thueddiadau cyfredol gyda'r GCCTRh fel y gall awdurdodau lleol a rhanddeiliaid allanol gymryd rhan a thrafod gyda'i gilydd y modd y gallant sicrhau gwelliannau ar y cyd mewn perthynas â'r materion a godwyd.

Grŵp Digartrefedd Rhanbarthol Gogledd Cymru

Ym mis Mehefin 2017, gwnaeth y Grŵp Digartrefedd Rhanbarthol, ynghyd â Sefydliad Tai Siartredig Cymru, ymrwymiad i ddatblygu strategaeth ddigartrefedd ranbarthol ac fe'i cyhoeddwyd ym mis Rhagfyr 2018 ar gyfer ei gweithredu tan 2022. Mae llawer o'r materion allweddol a amlinellwyd yn y strategaeth 2018-22 hon sef digartrefedd ymhlith pobl ifanc, anghenion cymhleth, pobl sy'n gadael y carchar a phobl sy'n cysgu allan yn parhau i fod yn flaenoriaeth uchel. Rydym wedi gweithio'n eithriadol o galed yn ystod y pandemig i sicrhau bod pawb yn cael llety. Felly, er nad yw nifer ein pobl sy'n cysgu allan mor uchel, y flaenoriaeth o hyd yw sicrhau y gallwn eu cefnogi i gael allan o lety brys ac i mewn i lety â chymorth.

Mae atal ac ymyraeth yn ganolog i'r Strategaeth Ddigartrefedd Ranbarthol ac mae'n elfen allweddol sylfaenol yn ein Strategaeth ac yn y ddogfen ymgynghori hon, byddir yn ymhelaethu ar y 5 prif gonglfaen sy'n gysylltiedig ag atal.

Bydd gwell mynediad at lety a'r modelau darparu amgen a amlygir yn y Strategaeth Ddigartrefedd Ranbarthol i gyd yn parhau i gael blaenoriaeth yn y Strategaeth hon a'n Cynllun Ailgartrefu Cyflym. Mae'r Strategaeth Ddigartrefedd Ranbarthol wedi canolbwyntio ei hadnoddau eleni ar dynnu sylw at yr effaith y mae pandemig Covid-19 wedi'i chael ar ein gwasanaethau Tai a Digartrefedd.

Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus (BGC)

Mae pedwar Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus yng Ngogledd Cymru a sefydlwyd gan Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015. Diben y Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus yw gwella lles economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol a diwylliannol eu hardaloedd drwy gryfhau cydweithio ar draws yr holl wasanaethau cyhoeddus yng Ngogledd Cymru. Paratôdd pob BGC asesiad llesiant ochr yn ochr â'r asesiad poblogaeth ar gyfer y BPRh.

Bwrdd Bregusder a Chamfanteisio Gogledd Cymru

Pwrpas Bwrdd Bregusder a Chamfanteisio Gogledd Cymru yw darparu arweinyddiaeth, llywodraethiant a chyfeiriad strategol i fodloni, ar lefel genedlaethol a rhanbarthol, flaenoriaethau sy'n ymwneud â bod yn agored i niwed a chamfanteisio. Sicrhau bod blaenoriaethau cenedlaethol, rhanbarthol a lleol yn cael eu cyflawni'n effeithiol ar gyfer diogelu ac atal bregusder a chamfanteisio.

Mae'r Bwrdd hwn hefyd yn ceisio nodi cyfleoedd i alinio gweithgarwch â threfniadau partneriaeth eraill ar draws Gogledd Cymru er mwyn darparu dull ar y cyd o ddefnyddio adnoddau'n effeithlon a chyflawni blaenoriaethau'n effeithiol. Yn rhanbarthol drwy'r grŵp Arweinydd Grant Cymorth Tai, mae'r rhaglen GCT yn darparu cyllid rhanbarthol ar gyfer y gwasanaeth IDVA ac offer gwella diogelwch.

Mae'r Bwrdd hwn â'r flaenoriaeth o ddatblygu trosolwg strategol mewn perthynas â chamfanteisio, gan gefnogi partneriaeth ragweithiol lle caiff y rhai sydd mewn perygl eu nodi a'u diogelu a throddedwyr eu hamharu arnynt a'u herlyn, a galluogi ymateb effeithlon ac effeithiol i gam-drin domestig, trais rhywiol a niwed difrifol a achosir gan drais yn erbyn menywod.

Bwrdd Cynllunio Ardal Gogledd Cymru ar gyfer Camddefnyddio Sylweddau

Mae'r Bwrdd yn gweithredu fel fforwm sy'n dwyn ynghyd yr holl asiantaethau sy'n ymwneud â gwaith cynllunio, comisiynu a darparu mewn perthynas â materion camddefnyddio sylweddau ar lefel ranbarthol. Mae'n darparu fframwaith ar gyfer gwneud penderfyniadau ar lefel ranbarthol i asesu'r angen ar draws pob cymuned, cyfuno arbenigedd ac adnoddau, monitro effaith y strategaeth genedlaethol a gwella a chryfhau'r gwaith o gynllunio, comisiynu a rheoli perfformiad mewn perthynas â chamddefnyddio sylweddau.

Mae'r Grant Cymorth Tai yn cyfrannu at gynorthwyo pobl sydd â phroblemau camddefnyddio sylweddau yng Ngogledd Cymru drwy ddarparu cynlluniau tai â chymorth a gwasanaethau cymorth hyblyg. Yn rhanbarthol, drwy grŵp arweinwyr y Grant Cymorth Tai, mae'r grant yn darparu cyllid ar gyfer Prosiect Allgymorth Pendant/Grymuso y Bwrdd Cynllunio Ardal.

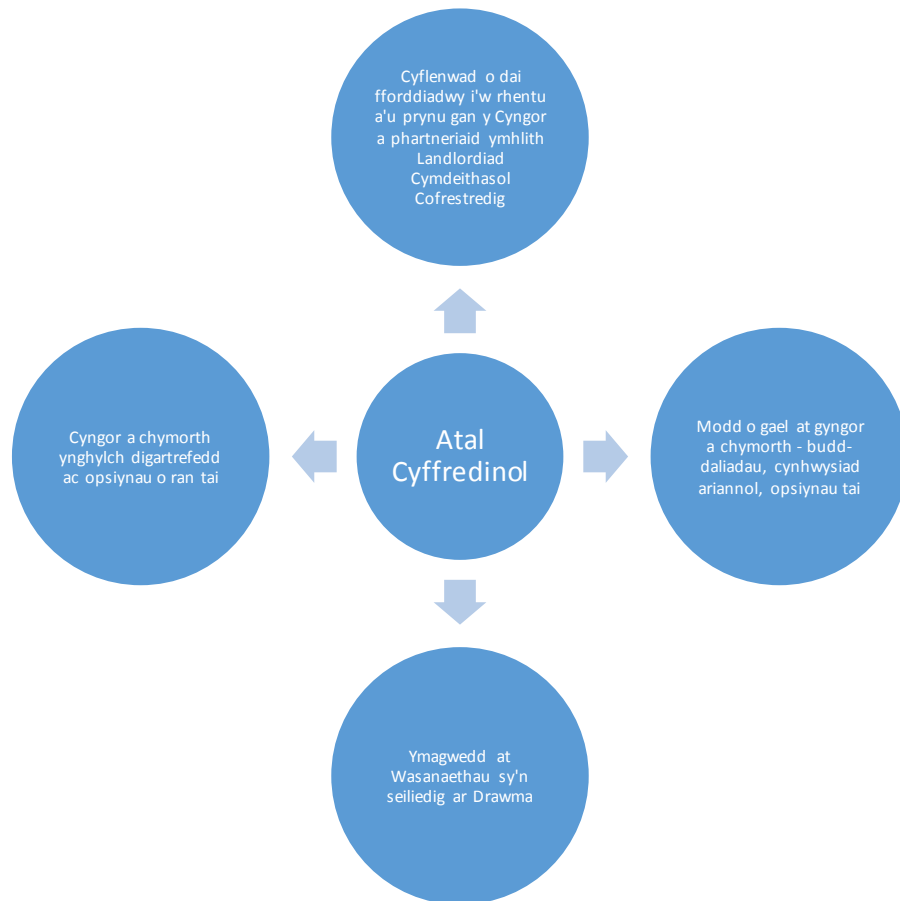
Tasglu Atal Digartrefedd Rhanbarthol Gogledd Cymru

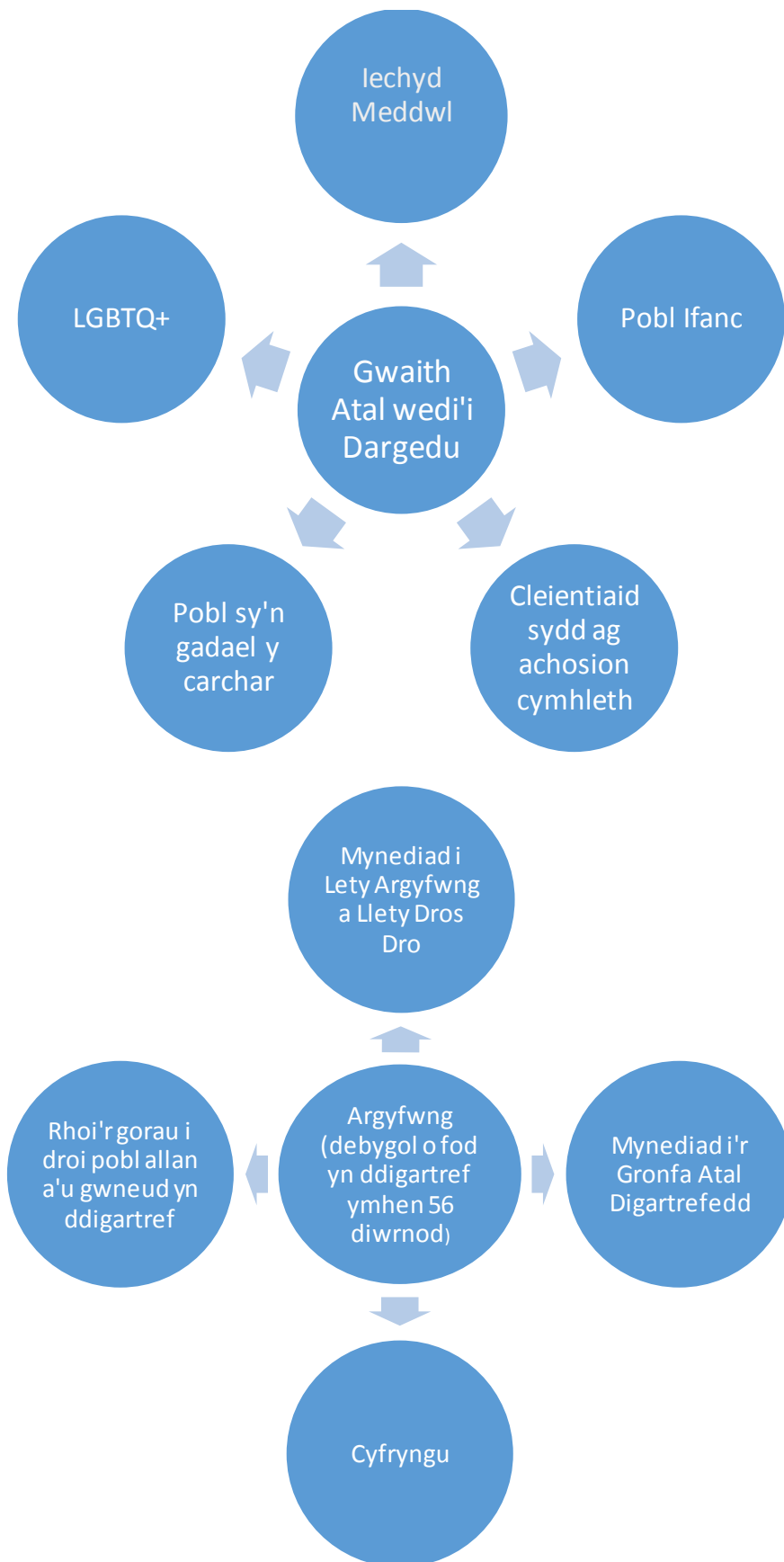
Drwy Wasanaeth Carchardai a Phrawf Ei Mawrhydi, mae Tasglu Atal Digartrefedd wedi'i sefydlu ym mhob ardal gwasanaeth prawf i nodi carcharorion sy'n cael eu rhyddhau dan amodau safonol ac sydd mewn perygl o fod yn ddigartref drwy weithio gyda'r timau cymorth a'u cefnogi i gael llety sefydlog.

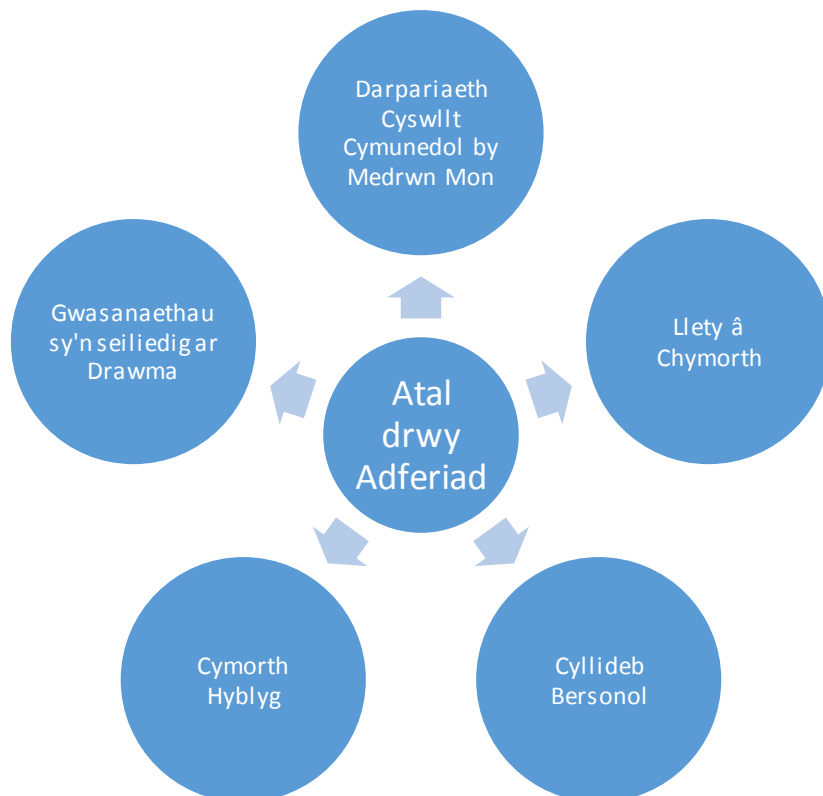
Mae'r Tasglu hefyd yn nodi anawsterau o ran symud ymlaen o safleoedd cymeradwy (SC) a Llety â Chymorth Mechnïaeth (BASS) yn ystod COVID ac yn cefnogi SC yn eu hymgysylltiad ag Awdurdodau Lleol a'r llwybrau atal digartrefedd. Yn ogystal, bydd y Tasglu'n sicrhau dull strategol o atal digartrefedd ac yn sicrhau ymagwedd cydgysylltiedig.

Atodiad 1

Mae'r canlynol yn rhoi rhagor o wybodaeth am ba wasanaethau sydd wedi'u cynnwys o dan bob un o'r 5 Colofn

Atodiad 2

- Atal Cyffredinol** er mwyn mae atal neu leihau'r risg o ddigartrefedd ar draws y boblogaeth yn gyffredinol. Mae hyn yn cynnwys cynyddu'r cyflenwad o dai fforddiadwy a themâu allweddol eraill fel y nodwyd yn ein Strategaeth Dai ar gyfer 2022-27.

Cyflenwi tai fforddiadwy i'w rhentu a'u prynu gan y Cyngor a phartneriaid ymysg Landlordiaid Cymdeithasol Cofrestredig	Mae'r Prosiectws Tai yn rhoi gwybodaeth am lefel yr angen am dai fforddiadwy a nodwyd ar yr Ynys Isle of Anglesey Prospectus 2021 dra Gwybodaeth i Denantiaid yn y Sector Rhent Preifat Private-Rented-Sector-Tenants-Informat Taflen-Wybodaeth-Tenantiaid-Sector-Ri Mae Timau Asesiadau Tai ac Opsiynau Tai yn gallu cynnig cyngor neu fynediad mewn perthynas â'r canlynol • Fforymau Landlordiaid (wedi'u cydgysylltu a'r cyd â'n Swyddogion Iechyd yr Amgylchedd) • Mynediad at flaendal a rhent ymlaen llaw • Benthyciadau Troi Tai'n Gartrefi • Grantiau i Landlordiaid sydd am weithio gyda'r Gwasanaethau Tai • Cynhwysiant Ariannol i Denantiaid • Mynediad ac atgyfeiriadau i denantiaid mewn perthynas â chyngor tenantiaeth • Mynediad at Wasanaethau Cyfryngu • Mynediad at gyngor ar Droï Allan yn Anghyfreithlon • Digartrefedd acatal digartrefedd • Polisi Gosod Tai Cyffredin • Cyngor cyffredinol ynghylch tenantiaid i'r Landlord a'r Tenant • Ymyrraeth gynnar i geisio datrys anghydfodau ac anghydfodau tenantiaeth • Cynlluniau cymhelliant i landlordiaid
Mynediad at gyngor a chymorth - budd-daliadau, cynhwysiant ariannol, opsiynau tai	Gellir cael mynediad at gyngor a chymorth ar faterion ariannol yn yr isod: Canolfan JE O'Toole Canolfan Cyngor ar Bopeth Y Gwasanaeth Cyngori Ariannol

	Shelter Cymru Gellir cael gwybodaeth am ar gynhwysiant ariannol i Denantiaid y Cyngor drwy e-bostio: financialinclusion@ynysmon.gov.uk
Ymagwedd at Wasanaethau sy'n Seiliedig ar Wybodaeth ynghylch Trawma	Mae Manylebau Gwasanaeth CRT yn cynnwys egwyddorion Amgylcheddau sy'n Ystyriol o Gyflwr Seicolegol (PIE) yn ogystal â hyfforddiant a ddarperir i Swyddogion Asesu Tai Mae cynllun cymorth diwygiedig wedi'i ddatblygu ar gyfer Darparwyr Ymateb Cyflym a GCT Housing Related Support Outcomes Housing Related Support Outcomes Datblygwyd asesiad digartrefedd diwygiedig ac asesiad o'r cynllun diogelwch ar gyfer y Tîm Asesu Tai yn seiliedig ar egwyddorion PIE

2. **Gwaith Atal** wedi'i dargedu sy'n canolbwyntio ar grwpiau risg uchel neu'r rhan fwyaf o gleientiaid sydd wedi'u heithrio a bydd yn cynnwys llwybrau wedi'u targedu a llwybrau pontio i dai â chymorth i bobl ifanc, achosion cymhleth, pobl â phroblemau iechyd meddwl a'r rhai sy'n gadael carchardai.

Iechyd Meddwl	Mae gan IoACC Lwybr Iechyd Meddwl i sicrhau bod pobl ag anghenion iechyd meddwl sy'n defnyddio gwasanaethau naill ai drwy Ofal Sylfaenol neu Eilaidd yn cael cymorth i ddod o hyd i lety a'i gynnal.
Pobl Ifanc	Mae gan IoACC Lwybr llety a chymorth i bobl ifanc i sicrhau bod pobl sy'n ddigartref neu'n gadael gofal yn cael cymorth i ddod o hyd i lety addas a'i gynnal.
Achosion Cymhleth	Mae'r cydgyssylltydd achosion cymhleth yn arwain y gwaith o ddarparu cymorth sy'n gysylltiedig â thai i bobl ag achosion cymhleth sy'n agored i niwed ac sydd mewn perygl o fod yn ddigartref neu sydd wedi'u lleoli mewn llety brys a / neu dros dro ac sydd angen gwell cymorth fel y nodwyd hynny drwy'r broses sgorio RAG.

Y sawl sy'n gadael Carchardai	Mae Llwybr Cenedlaethol ar gyfer Gwasanaethau Digartrefedd i blant, pobl ifanc ac Oedolion yn yr Ystâd Ddiogel. Mae gan Gyngor Ynys Môn ddau Swyddog Adsefydlu Carcharorion https://www.ynysmon.gov.uk/cy/Trigolion/Tai/Digartref-neu-mewn-risg/Cefnogi-Pobl-atal-digartrefedd/Gwasanaeth-Cefnogaeth-Tai.aspx
LGBTQ+	Darperir hyfforddiant ar gyfer Staff Tai a Darparwyr Cymorth yn ystod 2021-22
Cronfa Caledi Tenantiaeth	Grant Caledi Tenantiaeth ar gyfer tenantiaid yn y sector rhentu preifat
Darparwyr Grantiau Cymorth Tai	Ceir gwybodaeth yma am y Grant Cymorth Tai Gellir gweld Cyfeiriadur Gwasanaethau Grant Cymorth Tai CSYM yma

3. **Atal argyfwng** sy'n ceisio atal digartrefedd o fewn 56 diwrnod a allai gynnwys adolygiadau achos amlasiantaethol a mynediad i'r Gronfa Atal a chronfeydd eraill.

Mynediad i Lety Brys a Dros Dro	Mynediad i gyngor ynghylch digartrefedd Ffoniwch (01248) 750 057 neu e-bostiwch tai@ynysmon.gov.uk os ydych mewn perygl neu'n ddigartref
Mynediad i'r Gronfa Atal Digartrefedd	Mae'r Gronfa Atal Digartrefedd ar gael i'r rhai yr ystyrir eu bod yn ddigartref neu sydd dan fygythiad o fod yn ddigartref yn unol â Rhan 2 Deddf Tai (Cymru) 2014. Cysylltwch â tai@ynysmon.gov.uk am ragor o wybodaeth
Cyfryngu	Mae Digartref yn derbyn cyllid gan Lywodraeth Cymru drwy'r Gronfa Atal Digartrefedd. Fodd bynnag, mae'r cyllid hwn yn bennaf ar gyfer pobl ifanc 16-24 oed sy'n agored i niwed, ond gellir ei ddefnyddio ar gyfer ymgeiswyr sy'n 25 oed neu'n hŷn ac sy'n agored i niwed. Dylai pob atgyfeiriad ar gyfer darparu gwasanaethau cyfryngu gael ei gyflwyno'n uniongyrchol i Digartref yn y lle cyntaf, a byddant wedyn yn asesu ac yn cynnig eu gwasanaethau ar gyfer achosion a ystyrir yn rhai cymwys. Dylid anfon atgyfeiriadau'n electronig at mediation@digartref.co.uk

Rhoi diwedd ar droi pobl allan a'u gwneud yn ddigartref	Rydym yn gweithio gyda Grŵp Cynefin, Tai Gogledd Cymru a Clwyd Alyn ar fater troi pobl allan o'u tai gyda hynny'n gwneud aelwydydd yn ddigartref
--	--

4. **Atal Argyfwng** lle mae angen ymateb ar unwaith megis cynnig cymorth neu lety brys i'r rhai sydd mewn perygl uniongyrchol o fod yn ddigartref.

Brysbennu/ SPoA	Cynigir brysbennu ar y pwynt cyswllt cyntaf a chesglir gwybodaeth gychwynnol gan yr ymgeisydd. Os nodir anghenion cymorth sy'n gysylltiedig â thai, bydd y SPoA yn cyfeirio'r ymgeisydd at wasanaeth cymorth Ffoniwch (01248) 750 057 neu e-bostiwch housing@anglesey.gov.uk os ydych mewn perygl neu'n ddigartref Dylid anfon unrhyw ymholiad am wasanaethau cymorth at SPOA@ynysmon.gov.uk
Swyddog Ymateb Cyflym	Ar gyfer pob person a leolir mewn llety dros dro, bydd y Swyddog Ymateb Cyflym yn darparu cymorth ymyrraeth ar unwaith hyd nes y bydd y darparwr cymorth SpoA yn cymryd yr awenau. Bydd y Swyddog yn gweithio gyda chynllun cymorth Canlyniadau HRS a bydd yn nodi y gwaith cyflym y mae angen ei wneud o ran anghenion tai.
Cydlynnydd Achos Cymhleth	Os nodir achos cymhleth ar adeg brysbennu, bydd y SpoA yn hysbysu'r Swyddog

5. **Atal drwy adferiad** lle rhoddir cefnogaeth i gynorthwyo gyda chymorth tenantiaeth ac i leihau'r tebygolrwydd y bydd pobl yn wynebu digartrefedd eto

Gwasanaethau Grant Cymorth Tai	Gellir gweld ein Darparwyr Grant Cymorth Tai yma
Cyllideb Unigol	Gellir defnyddio cyllidebau unigol i gynorthwyo rhywun i ddiwallu eu hanghenion cymorth sy'n gysylltiedig â thai.

**Darpariaeth Cyswllt
Cymunedol**

[Mae Cyswllt Cymunedol Môn](#) yn rhedeg gwasanaeth Rhagnodi Cymdeithasol i bobl dros 18 oed a theuluoedd sy'n byw ar Ynys Môn.

ⁱ Map Ffordd i Roi Terfyn ar Ddigartrefedd Ymysg Pobl Ifanc yng Nghymru

Cynllun Cyflawni Blynnyddol
Ynys Môn
ar gyfer y Grant Cymorth Tai

Ebrill 2022- Mawrth 2025

Cynnwys

Tabl o'r Cynnwys	
Adran	Tudalen
1. Cyflwyniad	3
2. Asesiad o Anghenion	4-6
3. Blaenoriaethau Cyflawni	7-28
4. Ymgysylltu â Rhanddeiliaid	29-32
Atodiadau	33
A. Asesiadau Effaith	
B. Cynllun Gwario	
C. Cynllun Comisiynu Lleol	
D. Dyletswyddau Statudol mewn perthynas â Digartrefedd	

1. Cyflwyniad

Mae'r Grant Cymorth Tai yn rhaglen a ariennir gan Lywodraeth Cymru ac sy'n cael ei harwain a'i rheoli gan Awdurdodau Lleol mewn partneriaeth â'r gwasanaethau lechyd a Phrawf. Mae'n darparu gwasanaethau cymorth tai i bobl o amrediad o grwpiau cleient. Nod y rhaglen yw darparu cymorth tai i bobl fel y gallant fod mor annibynnol ag sy'n bosibl ac er mwyn eu cefnogi a'u cynnal drwy ddarparu ystod o wasanaethau a phrosiectau cymorth tai arloesol sy'n helpu i atal digartrefedd. Mae'n ymgorffori'r rhaglen flaenorol a ariannwyd gan Lywodraeth Cymru, sef:

- Cefnogi Pobl
- Atal Digartrefedd
- Rhaglenni Rhentu Doeth Cymru

Yn unol â gofynion Llywodraeth Cymru, rhaid i bob awdurdod lleol yng Nghymru lunio Cynllun Cyflawni 3 blynedd ar gyfer y cyfnod rhwng 1 Ebrill 2022 a 31 Mawrth 2026. Cynhelir adolygiad blynyddol hefyd fel y nodir yn Nogfen Canllawiau Cymorth Tai Llywodraeth Cymru.

Mewn llythyr dangosol dyddiedig 20 Rhagfyr 2021, cafodd CSYM wybod gan Lywodraeth Cymru y bydd ein dyraniad ar gyfer y 3 blynedd nesaf hyd at a chan gynnwys 31.3.2025 yn aros fel y mae, sef £3,571.720.50 y flwyddyn.

Dylid darllen y ddogfen hon ochr yn ochr â:

- Strategaeth Cymorth Tai 4 blynedd CSYM ar gyfer 2022 - 2026 (<https://www.anglesey.gov.uk/documents/Docs-en/Council/Consultations/2022/Housing-Support-Strategy/Consultation-document.pdf>)
- Cynllun Gweithredu Digartrefedd 2021-26
- Canllawiau Cynllun Pontio Ailgartrefu Cyflym (Hydref 2021)
- Canllawiau Grant Cymorth Tai (Mawrth 2021)

Diben a chwmpas y ddogfen hon yw

- Nodi sut y bydd blaenoriaethau strategol HSP a gofynion cyflawni parhaus y GCT yn cael eu cyflawni drwy'r GCT ar gyfer y flwyddyn i ddod.
- Rhoi trosolwg o fwriadau gwario a chomisiynu'r GCT ar gyfer y flwyddyn i ddod.
- Crynhoi'r asesiad o anghenion a'r ymarfer ymgysylltu â rhanddeiliaid a gynhaliwyd a chanfyddiadau sydd wedi llywio blaenoriaethau strategol y GCT a blaenoriaethau cyflawni'r GCT.

2. Asesiad o Anghenion

Cynhaliwyd Asesiad Anghenion cynhwysfawr i danategu'r Strategaeth 4 Blynedd ar gyfer y Grant Cymorth Tai. Mae Datganiad Angen yn crynhoi'r canfyddiadau a'r negeseuon allweddol sydd wedi eu cynnwys yn yr Asesiad Anghenion ac yn sail i'n cyfeiriad strategol a'n bwriadau comisiynu ar gyfer y pedair blynedd nesaf. Cynhelir adolygiad ysgafn o'r asesiad anghenion bob dwy flynedd yn unol â Chanllawiau Llywodraeth Cymru.

Mae'r canlynol yn cynnwys canfyddiadau allweddol ein Hasesiad Anghenion Cynhwysfawr a'n Datganiad Angen.

- Yn ystod y blynyddoedd cyn pandemig COVID-19, gwelwyd nifer y lleoliadau llety dros dro yn cynyddu'n barhaus, gyda chyfanswm y lleoliadau'n codi 24% rhwng 2016 a 2020. Mae'r cynnydd llawer mwy sydyn a welwyd yn ystod 2020/21 yn adlewyrchu rhaglen tai brys Llywodraeth Cymru i ddarparu llety diogel i'r rhai sydd mewn perygl o orfod cysgu ar y stryd yn ystod y pandemig
- Oherwydd y pandemig, mae'r diffygion yn y Lwfans Tai Lleol a'r gystadleuaeth yn sgil y galw am lety gwyliau wedi dwysáu
- Mae ymyriadau argyfwng gan Awdurdodau Lleol yn parhau i gynyddu gyda chynnydd mawr yn yr achosion Adran 75s yn ogystal â chynnydd yn y camau gweithredu i gynorthwyo ymgeiswyr o dan A66 (cymorth atal) ac A73 (cymorth rhyddhad)
- Yn gyson â phatrwm yr ymatebion ar raddfa newidiol y galw o safbwynt ddigartrefedd, nododd llawer o gyfranogwyr fod y cydbwysedd rhwng teuluoedd a phobl sengl wedi newid yn sylweddol yn 2020/21
- I'r rhan fwyaf o awdurdodau, roedd cyflawni eu dyletswydd drwy'r Sector Rhentu Preifat wedi mynd yn anodd iawn
- Ar hyd a lled Cymru, dywedwyd yn llai aml ei bod yn anodd cael gafael ar denantiaethau cymdeithasol i bobl ddigartref o gymharu â cheisio canfod lleoliadau mewn tai rhent preifat
- Mesur hirsefydlog arall o ddigartrefedd yw'r boblogaeth o bobl ddigartref a leolir mewn llety dros dro gan Awdurdodau Lleol yn ystod y broses o asesu digartrefedd ac ailgartrefu.
- Bydd cynnydd yn yr Aelwydydd Digartrefedd Craidd tan 2023 gyda nifer uwch o bobl yn cyflwyno eu hunain yn ddigartref o 2023 ymlaen o gymharu â'r lefel bresennol.

O ran y Gwasanaethau Cymorth Tai, mae gwybodaeth o'n Hasesiadau Statudol, y Gronfa Atal Digartrefedd a Darparwyr Cymorth yn dangos:

- Derbynnir yn gyffredinol gan ddarparwyr gwasanaethau arbenigol a'r Heddlu, a'i gofnodi hefyd yn y cyfryngau lleol a chenedlaethol, nad oedd y lefel wirioneddol o gamdriniaeth ddomestig yn cael ei chofnodi'n ystod y cyfnod

clo. Roedd llawer o deuluoedd wedi'u cyfyngu i'w heiddo a hynny'n lleihau'n sylweddol y cyfleon a oedd ar gael iddynt roi gwybod am achosion o gamdriniaeth a digwyddiadau mynych gyda hynny felly'n arwain at gynnydd yn yr angen nad oedd yn cael ei ddiwallu.

- Mae bwlch penodol yn y ddarpariaeth ar gyfer dioddefwyr camdriniaeth rywiol ar yr Ynys, a dylid ystyried rhoi arian i'r darparwr arbenigol yn y maes hwn - darparwr sy'n annibynnol ar y math mwy traddodiadol o wasanaethau VAWDASV a ddarperir ar hyn o bryd
- Mae cynnydd yn yr anghenion lefel uchel o fewn gwasanaethau cymorth iechyd meddwl
- Mae cynnydd yn nifer y bobl sydd mewn perygl o ladd eu hunain a niweidio eu hunain
- Mae tua hanner y bobl sy'n cael eu cydnabod fel rhai ag Anableddau Dysgu yn derbyn gwasanaethau cymorth tai (Dangosyddion Perfformiad Allweddol Gwasanaethau Cymdeithasol Llywodraeth Cymru a Chynllun Gwariant GCT)
- Erys lefel anghymesur o gymorth sy'n cael ei chapio ar uchafswm o 15 awr y pen yr wythnos i bobl ag Anableddau Dysgu. Mae hyn yn cymharu ag uchafswm o 5-8 awr ar gyfer y rhai ag anghenion heriol sy'n anhrefnus, yn ddigartref neu mewn perygl o fod yn ddigartref ac sydd angen y lefel uchaf o ymyrraeth ac eithrio cymorth 24/7 mewn llety o fath hostel
- Ar hyn o bryd, mae'r Gwasanaethau Cymorth Tai ar gyfer y grŵp cleientiaid Anableddau Dysgu yn rhai o fath nifer isel, cost uchel
- Mae nifer y bobl ag Anawsterau Dysgu nad ydynt yn bodloni'r diffiniad statudol o Anabledd Dysgu yn uchel ar Ynys Môn. Felly, mae angen cymorth tai parhaus ar y grŵp cleientiaid hwn i'w galluogi i reoli eu tenantiaethau
- O ystyried proffil demograffig rhagamcanol Ynys Môn ar gyfer y 10 mlynedd nesaf, mae nifer y bobl hyn sydd angen gwasanaethau cymorth tai yn debygol o gynyddu
- Mae proffil demograffig poblogaeth Ynys Môn yn awgrymu bod angen ychwanegu at yr amrywiaeth a'r cyflenwad o fathau penodol o opsiynau llety sydd ar gael i bobl hyn
- Nid oes cymorth penodol sy'n gysylltiedig â thai yn cael ei ddarparu ar gyfer pobl ag anghenion sy'n gysylltiedig ag anhwylder ar y sbectwm awtistig
- Mae angen gweithio'n agosach a sicrhau gwell trefniadau pontio a chynllunio ar gyfer y cymorth tai sydd ar gael i'r glasoed wrth iddynt ddod yn oedolion
- Mae nifer y carcharorion o Ogledd Cymru fel arfer rhwng 760 ac 850, ac o'r nifer hwnnw, mae 40-50 ohonynt yn fenywod, 60-70 yn droseddwyr ifanc a 50-60 yn rhai y mae'n rhaid cymryd mesurau diogelwch lefel uchel yn eu cylch
- Mae nifer y bobl a gedwir yn y carchar wedi bod yn cynyddu
- Mae nifer yr achosion o salwch meddwl, camddefnyddio sylweddau ac anableddau dysgu yn uwch ymhlith oedolion sydd yn y carchardai o gymharu â nifer yr oedolion yn y boblogaeth gyffredinol
- Yn ôl cyfran, mae poblogaeth y carchardai sy'n cynnwys troseddwyr sy'n 50 oed neu'n hyn wedi cynyddu'n fwy nag unrhyw grŵp oedran arall sy'n golygu bod goblygiadau o ran gofal cymdeithasol

- Mae plant sydd â rhiant yn y carchar ddwywaith mor debygol â phlant eraill o fod â phroblemau ymddygiad ac iechyd meddwl a thair gwaith yn fwy tebygol o droseddu eu hunain
- Mewn adroddiad a gyhoeddwyd gan Wasanaeth Carchardai a Phrawf EM, bydd yr Astudiaeth o'r Prosiect Cyflymu yng Ngharchar y Berwyn yn cael ei hystyried fel rhan o flaenoriaethau RHSGC wrth symud ymlaen
- Mae nifer yr ail-gyflwyniadau o fewn y Gwasanaethau Digartrefedd a Chymorth Tai wedi cynyddu
- Ymddengys bod gan bobl sy'n cyflwyno eu hunain ar gyfer Gwasanaethau Cymorth Tai ag anghenion cymhleth lluosog a ffactorau risg cynyddol

3. Blaenoriaethau Cyflawni

Gweledigaeth ein Strategaeth Dai ar gyfer 2022-27 yw bod trigolion Ynys Môn

yn cael lle y gallant ei alw'n gartref, yn cael eu grymuso a'u cefnogi i gyfrannu at eu cymuned leol

Mae'r Strategaeth hon yn manylu ar y modd y byddwn yn mynd i'r afael â'r themâu canlynol fel y'u cynhwysir yn ein Strategaeth Dai o dan:

- Thema 3 – Atal argyfwng tai a chynyddu opsiynau tai
- Thema 4 – Cymorth i hyrwyddo annibyniaeth tai

Yn seiliedig ar y weledigaeth uchod, mae'r 5 Colofn ganlynol yn rhoi trosolwg o'r math o wasanaethau atal ac ymyrryd yn gynnwys yr ydym yn eu cynnig:-

Mae Strategaeth pedair blynedd CSYM ar gyfer Grant Cymorth Tai 2022-26 yn cydnabod y pum colofn allweddol o atal fel a ganlyn.

1. **Atal Cyffredinol** drwy atal neu leihau'r risg o ddigartrefedd ar draws y boblogaeth yn gyffredinol. Mae hyn yn cynnwys cynyddu'r cyflenwad o dai fforddiadwy a themâu allweddol eraill fel y nodwyd yn ein Strategaeth Dai ar gyfer 2022-27.
2. **Gwaith Atal Wedi'i Dargedu** sy'n canolbwyntio ar grwpiau risg uchel neu'r rhan fwyaf o gleientiaid sydd wedi'u heithrio a bydd yn cynnwys llwybrau wedi'u targedu a llwybrau pontio i dai â chymorth i bobl ifanc, achosion cymhleth gan gynnwys pobl â chanddynt broblemau iechyd meddwl.
3. **Atal Argyfwng** sy'n anelu at atal digartrefedd o fewn 56 diwrnod a allai gynnwys adolygiadau achos amlasiantaethol a mynediad i'n Cronfa Atal Digartrefedd a'r cronfeydd eraill sydd ar gael.
4. **Atal Argyfwng** lle mae angen ymateb ar unwaith, er enghraifft drwy ddarparu cymorth neu lety brys i'r rhai sydd mewn perygl uniongyrchol o fod yn ddigartref.
5. **Atal Adferiad** lle darperir cymorth i gynorthwyo i gefnogi tenantiaethau ac i leihau'r tebygolrwydd y bydd person yn dod yn ddigartref eto.

Yn seiliedig ar [Gynllun Gweithredu Digartrefedd Lefel Uchel Llywodraeth Cymru](#) a'r 5 Colofn Atal, dyma fydd ein blaenoriaethau ni:

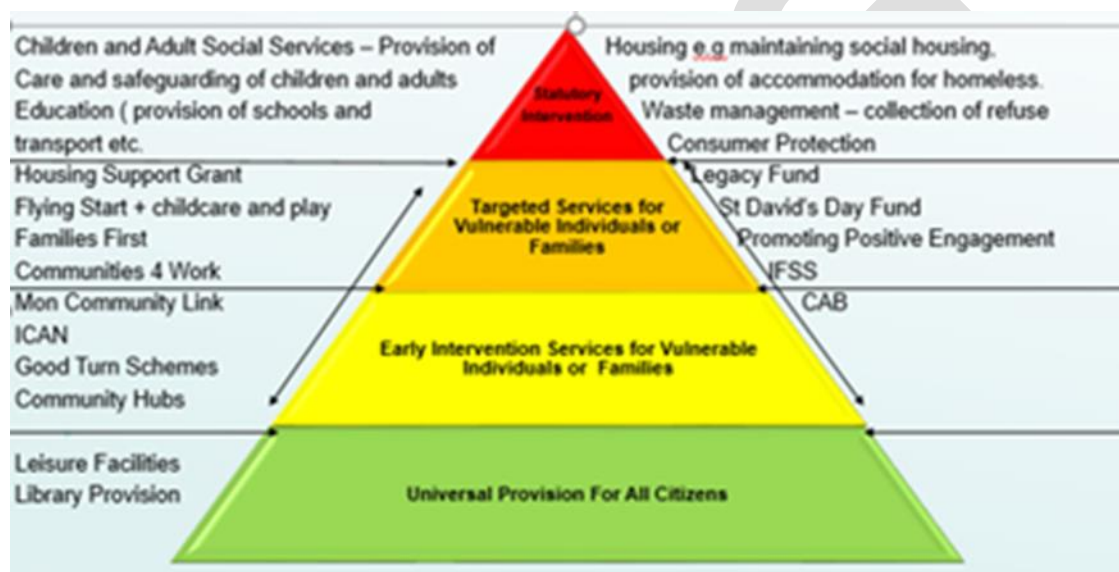
- Maes Blaenoriaeth 1 = **Anfynych** – mae sicrhau bod digartrefedd yn digwydd yn anfynych yn golygu bod angen atal pobl rhag dod yn ddigartref yn y lle cyntaf
- Maes Blaenoriaeth 2 = **Cyfnod Byr** - bydd ein ffocws ar ailgartrefu cyflym yn golygu mai am gyfnodau byr yn unig y bydd pobl yn ddigartref
- Maes Blaenoriaeth 3 = **Dim yn digwydd eto** – sicrhau bod gennym system sy'n rhoi'r bobl gywir yn y cartrefi cywir yn y cymunedau cywir gyda'r cymorth cywir, er mwyn eu galluogi i lwyddo a ffynnu.

Atal ac Ymyrraeth Gynnar ar lefel Gorfforaethol

Mae ein Strategaeth a'n Cynllun Gweithredu Corfforaethol ar gyfer Atal ac Ymyrryd yn Gynnar yn cydnabod bod gan Gymorth Tai rôl annatod i'w chwarae o ran sicrhau ein bod yn cyflawni'r ddau nod corfforaethol canlynol sef:

- creu'r amodau i bawb gyflawni eu potensial tymor hir
- cefnogi oedolion a theuluoedd bregus a'u cadw'n ddiogel, yn iach ac mor annibynnol â phosibl

Yn ystod 2022-2025, byddwn yn datblygu ymhellach ein model cyflawni a ddangosir isod, a byddwn yn gweithio'n agos iawn gyda chydweithwyr o fewn y Cyngor, cyrff statudol eraill a'r Trydydd Sector, cyrff yr ydym wedi dod yn fwyfwy dibynnol arnynt at ddibenion cymorth tai.

Wrth atgyfnerthu'r model uchod a ddechreuodd yn ystod 2021/22, byddwn yn tanategu ymhellach y berthynas gref sydd gennym eisoes â Medrwn Môn (Corff Ymbarél 3ydd Sector Ynys Môn) i ddatblygu a gwella ymhellach y trefniadau llwybr ffurfiol i'n galluogi i ddyrannu'r hyn a ystyriwn yn atgyfeiriadau sy'n addas ar gyfer cymorth tai (anghenion uchel a chanolig) drwy ein Swyddog SPoA. Fodd bynnag, bydd cymorth lefel isel i'r rhai sy'n parhau i fod yn fregus ac sy'n methu ymdopi wedi i gymorth tai wedi'i dargedu ddod i ben, yn parhau i gael ei gyfeirio at wasanaeth Cyswllt Cymunedol Môn. Bydd y gwasanaeth hwn yn rhoi sicrwydd i'r rhai sydd efallai wedi'u hynysu neu sydd heb yr hyder neu'r sgiliau a'r wybodaeth angenrheidiol i reoli eu bywydau bob dydd a byw'n annibynnol e.e. y rhai sydd ag iechyd meddwl gwael neu bobl nad ydynt yn bodloni'r gofynion statudol ar gyfer anabledd dysgu. Bydd y cymorth sydd ar gael yn cynnwys help i lenwi ffurflenni, esbonio cynnwys unrhyw ohebiaeth a dderbynnir, cyfeirio at wasanaethau arbenigol a phwyslais ar gynyddu cynhwysiant cymdeithasol gan rymuso pobl i deimlo'n rhan o'r gymuned drwy ragnodi cymdeithasol. Ein barn ni o brofiad yw y byddai methu â mynd i'r afael â rhai o'r lefelau angen is a grybwyllir yn arwain at gynnydd yn yr angen am haen uwch o ymyrraeth, boed ar ffurf cymorth wedi'i dargedu neu gymorth statudol hyd yn oed. Rydym yn rhagweld y bydd y gwasanaeth hwn yn costio

£20,622.36 y flwyddyn (gweler tudalen 26). Wrth ffurfioli'r trefniant uchod, rhagwelir y byddwn yn:

- Gwahanu achosion yn unol â lefelau angen, a'u cyfeirio neu eu cyfeirbwyntio at y gwasanaeth mwyaf priodol drwy'r Pwynt Mynediad Sengl (SPoA) perthnasol.
- Osgoi dyblygu diangen, oni bai bod angen mynediad i'r ddau wasanaeth ar yr un pryd.
- Cau achosion perthnasol yn gynharach.
- Lleihau nifer yr achosion lefel isel yn llwythi achosion Gweithwyr Cymorth Tai; a
- Ymrwymo mwy o amser ac adnoddau tuag at dargedu achosion canolig i lefel uchel, fel yr ymddengys yn angenrheidiol o'r data uchod.

Proses Asesu Lefel Anghenion Cymorth Tai – Maes Blaenoriaeth Cymorth Tai (1,2,3) / Maes Atal (4,5)

Dros y misoedd diwethaf, mae Gwasanaeth Tai Cyngor Sir Ynys Môn (CSYM) wedi bod yn gweithio mewn partneriaeth â'n ddarparwyr gwasanaeth i ddatblygu offeryn ar gyfer asesu lefel anghenion a fydd yn penderfynu a fydd angen lefel isel, lefel ganolig neu lefel uchel o ymyrraeth ar rywun sy'n cyflwyno eu hunain am gymorth sy'n gysylltiedig â thai.

Mae'r broses eisoes wedi'i threialu gan ddau ddarparwr ac ers hynny, rydym wedi cynnal digwyddiad penodol gyda'r holl ddarparwyr yn bresennol i adrodd yn ôl ar ein canfyddiadau a'r modd yr ydym yn bwriadu cyflwyno'r system i bawb o 1.4.2022. Ers y digwyddiad, rydym hefyd wedi cynnal cyfarfodydd ar wahân gyda'n holl ddarparwyr i drafod ein bwriadau a datrys unrhyw rwystrau megis cydnawsedd TG ac ati.

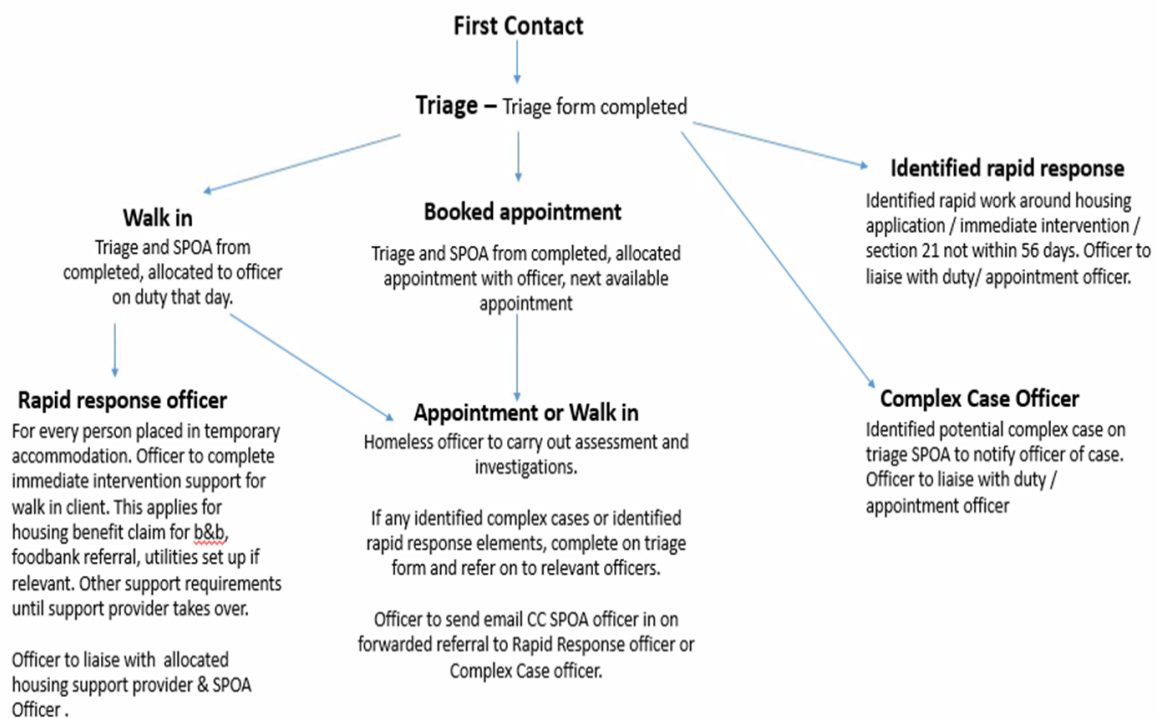
Bydd pennu lefel y cymorth a dwyster y ddarpariaeth yn seiliedig ar fatrics asesu Llywodraeth Cymru, a ryddhawyd i ddechrau yn y Canllawiau Cynllunio Cam 2 ar gyfer Gwasanaethau Digartrefedd a Chymorth sy'n Gysylltiedig â Thai (gweler y matrices isod). Drwy gymhwyso'r broses asesu hon yn gyffredinol ar draws yr holl ddarparwyr, disgwylir hefyd y bydd yn ategu ein dull o Ailgartrefu Cyflym ac yn sicrhau dull o ddarparu gwasanaethau sy'n amserol, yn gyson ac o safon uchel.

Support Matrix – Assessment Template

Intensity	Duration		
	Long term (12m+)	Medium term (3 – 12m)	Short term (<3m)
V high 24/7	Supported housing	Supported housing	Supported housing
High 3+ pw	Housing First	CTI	CTI (+Rapid re-housing)
Medium 1 – 2 pw	Housing First	CTI	Rapid Re-housing
Low < 1 pw	Rapid Re-housing (+floating support)	Rapid Re-housing (+floating support)	Rapid Re-housing

Byddwn hefyd yn atgyfnerthu'r cynnydd a wnaed yn ystod 2021/22 a oedd yn cynnwys recriwtio staff ychwanegol ar draws y Sector Cymorth Tai a datblygu prosesau a gweithdrefnau i hwyluso a chyflwyno ein Hyb Ailgartrefu Cyflym (gweler y diagram isod sy'n amlinellu'r broses).

Process chart for Complex Case and Rapid/Move on Officer

Mae'r Grant Cymorth Tai yn ariannu swyddi Swyddog Cyswllt y Sector Rhentu Preifat, Swyddog SPoA, Swyddog Achosion Cymhleth, Swyddog Ymateb Cyflym a'r Swyddog Symud Ymlaen ac mae'r cyfan ohonynt â rôl annatod yn ein Hyb Ailgartrefu, ac maent yn ategu at yn hytrach na disodli rôl y swyddogion digartrefedd statudol gan olygu bod ganddynt fwy o amser i ddelio â cheisiadau digartrefedd a phrosesau asesu.

Swyddog Cyswllt y Sector Rhentu Preifat - Mae'r swyddog yn darparu, yn datblygu ac yn hyrwyddo cyngor cynhwysfawr i landlordiaid yn y sector preifat. Mae hyn yn ymwneud yn arbennig â lletya unigolion bregus ac atal digartrefedd ynghyd â chefnogi gwaith statudol y Cyngor mewn perthynas ag opsiynau tai. Mae dyletswyddau ychwanegol yn cynnwys mynd ati'n rhagweithiol i gynyddu nifer y landlordiaid sy'n gweithio gyda'r Cyngor a datblygu ffyrdd o gefnogi'r sector rhentu preifat drwy'r fforwm landlordiaid, diweddariadau newyddion a gwefan tai Ynys Môn. Mae Swyddog Cyswllt y Sector Rhentu Preifat yn gyfrifol am reoli'r swyddi canlynol.

Mae'r **Swyddog SPoA** a'r **Cynorthwy-ydd** yn bennaf gyfrifol am

- Derbyn, cynnal archwiliadau fetio a gwiriadau risg cychwynnol a gwerthuso'r holl atgyfeiriadau am wasanaethau cymorth hyblyg sy'n gysylltiedig â thai ledled Ynys Môn a hynny ar gyfer yr holl ystod o grwpiau cleient cymwys h.y. pobl ddigartref, pobl â phroblemau iechyd meddwl, pobl ifanc, pobl ifanc sy'n gadael gofal, pobl sy'n camddefnyddio sylweddau, pobl hŷn, pobl ag anableddau dysgu ac ati.
- Gweithredu fel y pwynt cyswllt cyntaf ar gyfer ymholiadau (gan weithwyr proffesiynol ac aelodau o'r cyhoedd) mewn perthynas â gwasanaethau'r Cyngor sy'n gysylltiedig â chymorth tai.
- Sicrhau bod y ddarpariaeth fwyaf priodol o ran cymorth tai yn cael ei neilltuo i bob atgyfeiriad.
- Mae'r Cydlynnydd SPoA a'r Cynorthwy-ydd yn derbyn ac yn delio ag oddeutu 1,250 o atgyfeiriadau bob blwyddyn.

Mae'r **Swyddog Achosion Cymhleth** yn gyfrifol am gydlynw gwasanaethau ar gyfer unigolion a gânt eu nodi fel rhai ag anghenion cymhleth megis pobl sy'n cyflwyno eu hunain (fwy nag unwaith) yn ddigartref ac sydd â mwy nag un o'r anghenion a nodwyd megis camddefnyddio sylweddau a phroblemau iechyd meddwl ac sydd ddim yn dymuno ymgysylltu â gwasanaethau ac sydd ddim ychwaith yn ymddwyn yn heriol.

Mae rôl y Swyddog Anghenion Cymhleth yn cynnwys:

- asesu lefel y cymorth sydd ei angen, yn unol â'n system RAG a ddatblygwyd yn lleol,
- asesu sefyllfa bresennol yr unigolyn; a

- gwneud penderfyniadau drwy gysylltu â nifer o asiantaethau er mwyn sicrhau bod y person yn cael cynnig tŷ a chymorth priodol i'w helpu naill ai i gynnal eu llety presennol neu i symud i dŷ mwy priodol.
- Mynychu cyfarfodydd panel / llwybr ar gyfer pobl ifanc fregus, pobl sy'n gadael carchardai a'r rhai ag anghenion iechydd meddwl er mwyn dyrannu llety i'r rhai sydd ei angen fwyaf.

Mae'r **Swyddog Ymateb Cyflym** yn gyfrifol am

- Ymgymryd â darn mwy manwl o waith gyda'r rhai sy'n byw mewn llety brys.
- Mynd ar drywydd/annog unrhyw waith cyn-denantiaeth sydd wedi'i wneud gan y darparwr cymorth a chadw cofnod er mwyn paratoi'r cleient yn well ar gyfer symud ymlaen.
- Sicrhau bod gan bob cleient mewn llety brys asesiad risg cyfredol a diweddarau'r asesiad hwnnw gydag unrhyw gamau gweithredu newydd os yw'n berthnasol.
- Ymweld yn rheolaidd â llety brys fel y gellir cadw golwg ar les y cleientiaid a danfon unrhyw lythyrau gan y tîm asesu megis cynlluniau tai a llythyrau gwarchod/rhybuddio, cyn bod Darparwr Cymorth Tai dynodedig yn cael ei neilltuo iddynt gan y SPoA a chyn iddynt dderbyn pecyn cymorth sy'n fwy targed-benodol yn seiliedig ar eu hanghenion arweiniol.

Swyddog Symud ymlaen – mae'n gweithio'n bennaf gyda phobl fregus sy'n barod i gael eu symud ymlaen o lety dros dro /brys i drefniadau mwy sefydlog. Wrth wneud hynny, bydd deilydd y swydd yn:

- Gweithio mewn partneriaeth ag asiantaethau cymorth angen arweiniol dynodedig fel y gellir symud pobl ymlaen mewn modd di-dor a sicrhau mynediad i DHP ac ati lle bo hynny'n briodol.
- Gweithio ar y cyd â Swyddog Cyswllt y Sector Rhentu Preifat i sicrhau mynediad i eiddo fforddiadwy addas sy'n cydymffurfio â gofynion rhent
- Cefnogi'r panel llety i ddibenion symud ymlaen
- Cydgysylltu'r broses o symud ymlaen o lety gwely a brecwast o safbwynt DHP – gan annog y SPoA i wneud pethau'n gynt.
- Symud ymlaen o lety gweld a brecwast, pecyn cychwyn – cronfa atal wedi'i chwblhau bob tro
- Creu a diweddarau cronfa ddata'r pecynnau cychwyn
- Sicrhau bod gan bob defnyddiwr gwasanaeth sy'n cael ei letya mewn llety brys gais am dŷ o fewn 14 diwrnod ar ôl eu hasesiad

Darpariaeth Uniongyrchol y Prosiectau Cymorth sy'n Gysylltiedig â Thai

Mae'r holl gynigion ariannu yn yr adran hon yn cynnwys cyfeiriad at golofn atal a'r maes blaenoriaeth a nodwyd yn y Strategaeth Grant Cymorth Tai a chaiff hyn ei esbonio'n fanylach yn nhudalennau 6 a 7 uchod. Caiff y golofn gyfeirio briodol o Gynllun Gwariant HRS 2022/23 hefyd ei chynnwys, yn unol â gofyniad dogfen Ganllawiau Llywodraeth Cymru ar lunio'r Cynllun Cyflawni.

Meysydd Blaenoriaeth y Strategaeth Cymorth sy'n Gysylltiedig â Thai –

- 1 = Anfynych
- 2 = Cyfnod Byr
- 3 = Ddim yn digwydd eto

Colofn Atal (Gweler Atodiad 1 Strategaeth HSG)

- 1 = Cyffredinol
- 2 = Wedi'i dargedu
- 3 = Argyfwng
- 4 = Brys
- 5 = Adferiad

Cynlluniau Mynediad HRS - Cymorth Tai

a) Maes Blaenoriaeth (2) / Colofn Atal (1) y Strategaeth Cymorth sy'n Gysylltiedig â Thai

Enw'r Prosiect	Cyllid Blynnyddol Arfaethedig		
	2022/23	2023/2024	2024/2025
Swydd Swyddog Cyswllt y Sector Rhentu Preifat + Ystod o Fentrau	£140,000	£140,000	£140,000

Rhes 12 Cynllun Gwariant HRS 22/23

Mae'r swm o £140,000 yn talu costau swydd Swyddog Cyswllt y Sector Rhentu Preifat a llu o fentrau atal digartrefedd megis blaendaliadau a thaliadau rhent ymlaen llaw fel bod pobl sydd mewn perygl o fod yn ddigartref yn gallu cael mynediad i lety sefydlog.

b) Ailgartrefu Cyflym / Gwasanaethau sy'n cael eu harwain gan Dai –

Maes Blaenoriaeth (2,3) / Colofn Atal (1) y Strategaeth Cymorth sy'n Gysylltiedig â Thai)

Enw'r Prosiect	Cyllid Blynnyddol Arfaethedig		
	2022/23	2023/2024	2024/2025
Tai yn Gyntaf (Heb ei ddilysu)	£233,870.58	£233,870.58	£233,870.58
Cam Wrth Gam	* £43,283.31	Yn amodol ar dendr 2022/23	Yn amodol ar dendr 2022/23
Cyfanswm	£277153.89		

Rhes 16 Cynllun Gwariant HRS 22/23

Mae'r gwasanaeth Tai yn Gyntaf (heb ei ddilysu) wedi bod yn cael ei ddarparu ar Ynys Môn ers 2014, ac ar ôl dechrau gyda 10 uned, gyda'r pwyslais ar ddigartrefedd hisefydlog a'r rhai a oedd yn y perygl mwyaf o golli eu cartref, mae wedi esblygu'n wasanaeth sy'n cynnig cyfanswm o 29 (o leiaf) i 33 uned o gymorth yr wythnos, gan ddibynnu ar lefel yr angen. Mae o leiaf 5 o'r unedau hyn wedi'u targedu'n benodol ar gyfer pobl ag anghenion iechyd meddwl.

Comisiynwyd gwasanaeth camu i lawr ychwanegol ar gyfer pobl sydd angen llety tymor byr e.e. pan fyddant yn cael eu rhyddhau o'r ysbyty gan gynnwys pobl ag iechyd meddwl aciwt nad oes llety amgen ar eu cyfer ar y pryd. Yn gyffredinol, mae'r gwasanaeth camu i lawr wedi'i gyfyngu i hyd at 12 wythnos o gymorth, ac eithrio mewn achosion lle nad oes modd darparu math mwy sefydlog o lety. Disgwylir i'r contract presennol ar gyfer y gwasanaeth camu i lawr ddod i ben ym mis Mehefin 2022, ac mae penderfyniad ar fin cael ei wneud ynghylch a fydd y gwasanaeth yn cael ei ailgomiynu neu o bosib ei gyfuno â'r prif Wasanaeth, sef Tai yn Gyntaf.

Mae gwaith hefyd yn parhau rhwng y Wallich fel y darparwr gwasanaeth dynodedig a Cymorth Cymru i sicrhau statws wedi'i ddilysu ar gyfer darparu Tai yn Gyntaf ar Ynys Môn. Disgwylir y bydd cais y Wallich yn cael ei gadarnhau'r naill ffordd neu'r llall erbyn canol Chwarter 1 2022/23.

c) Darparu Llety Brys (Cyffredinol)

Maes Blaenoriaeth (2) / Colofn Atal (4) y Strategaeth Cymorth sy'n Gysylltiedig â Thai

Enw'r Prosiect	Cyllid Blynyddol Arfaethedig		
	2022/23	2023/2024	2024/2025
Swyddog Achosion Cymhleth	£42,590.00	£42,590.00	£42,590.00
Swyddog Ymateb Cyflym	£32,327.00	£32,327.00	£32,327.00
Swyddog Symud Ymlaen	£32,327.00	£32,327.00	£32,327.00
Cyfanswm	£107,253.00	£107,253.00	£107,253.00
Rhes 17 Cynllun Gwariant HRS 22/23			

Fel y soniwyd uchod, mae swyddi'r staff dynodedig a restrir uchod yn rhan allweddol o'r Hyb Ailgartrefu Cyflym ar gyfer Ynys Môn. Mae'r costau cyflog a ddangosir yn seiliedig ar y graddfeydd cyflog ar gyfer y flwyddyn gyfredol a bydd angen talu am unrhyw addasiadau ar gyfer codiadau blynyddol o'r cronfeydd presennol sydd heb eu hymrwymo o gyllideb 2022/23 neu o ffynhonnell arall o gyllid.

d) Allgymorth Pendant ar gyfer Pobl sy'n Cysgu Ar y Stryd

Maes Blaenoriaeth (2,3) / Colofn Atal (2,5) y Strategaeth Cymorth sy'n Gysylltiedig â Thai

Enw'r Prosiect	Cyllid Blynyddol Arfaethedig		
	2022/23	2023/2024	2024/2025

Allgymorth Pendant Rhanbarthol	£19,662	£19,662	£19,662
Rhes 21 Cynllun Gwariant HRS 22/23			

Mae pob un o'r 6 Awdurdod Lleol yng Ngogledd Cymru yn defnyddio'r GCT i ariannu Gwasanaeth Allgymorth Pendant i bobl sy'n cyflwyno gyda phroblemau camddefnyddio sylweddau ac sy'n anodd eu cyrraedd a/neu mewn perygl o fod yn ddigartref am gyfnod maith a hynny ddim yn debygol o newid. Comisiynir y gwasanaeth ei hun gan y Bwrdd Cynllunio Ardal, sy'n gweithredu fel fforwm sy'n dwyn ynghyd yr holl asiantaethau sy'n ymwneud â chynllunio, comisiynu a rhoi sylw i faterion camddefnyddio sylweddau ar lefel ranbarthol

e) Gorfodi a Chydymffurfio â Rhentu Doeth Cymru

Maes Blaenoriaeth (3) / Colofn Atal (1) y Strategaeth Cymorth sy'n Gysylltiedig â Thai

Enw'r Prosiect	Cyllid Blynnyddol Arfaethedig		
	2022/23	2023/2024	2024/2025
Gorfodi Rhentu Doeth Cymru	£6,029	£6,029	£6, 029
Rhes 26 Cynllun Gwariant HRS 22/23			

Defnyddir y swm o £6,029 gan ein cydweithwyr yn yr Uned Gwarchod y Cyhoedd i dalu am y gost o gyhoeddi rhybuddion i, a delio â landlordiaid ac asiantiaid rheoli sy'n methu â chydymffurfio â gofynion deddfwriaeth Rhentu Doeth Cymru sy'n rhan o Ddeddf Tai (Cymru) 2014.

Cymorth Hyblyg

f) VAWDASV

Maes Blaenoriaeth (3) / Colofn Atal (2,5) y Strategaeth Cymorth sy'n Gysylltiedig â Thai

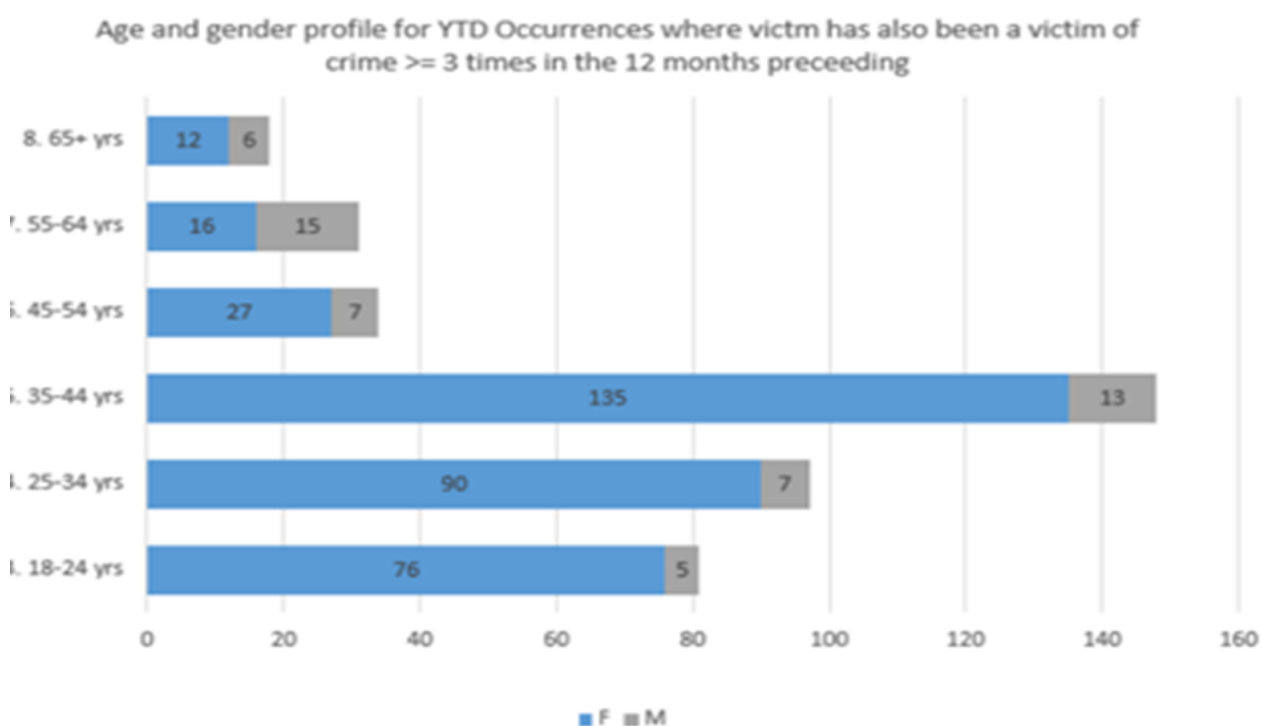
Enw'r Prosiect	Cyllid Blynnyddol Arfaethedig		
	2022/23	2023/2024	2024/2025
Cymorth Hyblyg	£113,139.68	£113,139.68	£113,139.68
Rhes 28 Cynllun Gwariant HRS 22/23			

O ddata a gasglwyd o'r Porth Mynediad Sengl ar gyfer blwyddyn ariannol 2020/21, cofnodwyd 314 (12.4%) o achosion o angen a oedd yn ymwneud â chamdriniaeth ddomestig o gyfanswm o 2,541 ar gyfer pob grŵp defnyddwyr gwasanaeth. O gymharu â'r cyfnod rhwng 1.4.2021 a 30.9.2021, cofnodwyd 137 achos (10.7%) o angen o gyfanswm o 1,282.

Er gwaethaf gostyngiad ymddangosiadol yn y data uchod, mae pryderon yn parhau ar draws asiantaethau allweddol megis Gwasanaethau Plant ac Oedolion, a Heddlu Gogledd Cymru, bod nifer yr achosion gwirioneddol o gamdriniaeth ddomestig yn cynyddu'n sylweddol. Yn ôl yr asesiad o anghenion, ymddengys fod bwlch yn y ddarpariaeth sydd ar gael ar gyfer achosion o gamdriniaeth rywiol ac mae hwn yn faes y byddwn yn ymchwilio iddo ymhellach. Mewn adroddiad a dderbyniwyd gan

Heddlu Gogledd Cymru, nodwyd bod nifer y digwyddiadau o gamdriniaeth ddomestig ar Ynys Môn wedi cynyddu 23% hanner ffordd drwy 2021/22 o gymharu â'r un cyfnod yn y flwyddyn flaenorol. Gweler y tabl a'r graff isod. Nodwyd hefyd bod nifer yr achosion agored y mae'r darparwr dynodedig yn rhoi sylw iddynt yn uwch na'r nifer y byddid fel rheol yn disgwyl i bob gweithiwr cymorth fod yn delio â nhw, sef 15-18 yr un.

	Wythnos Gyfredol	Y flwyddyn hyd yma	Yr un cyfnod y llynedd	% Newid
Dioddefwyr Camdriniaeth Ddomestig	24	662	538	23.0%
Rhai sydd wedi dioddef fwy nag unwaith	3	92	93	-1.1%

- 356 o Fenywod / 55 o Ddynion sydd wedi dioddef camdriniaeth ddomestig sydd hefyd wedi bod yn ddioddefwyr trosedd 3 gwaith neu fwy yn ystod y 12 mis blaenorol.
- Roedd 135 (37%) o Fenywod yn 35-44 oed, 25.2% rhwng 25 a 34 oed a 21% yn 18-24 oed.
- Roedd y nifer uchaf o ddynion a ddioddefodd gamdriniaeth ddomestig yn y categori oedran 55-64, sef 15 (27.3%) ac yn dynn ar sodlau hynny, 13 (23.6%) yn y categori oedran 35-44. Roedd y niferoedd ym mhob un o'r 4 categori arall yn gyson ar lefelau o 5-7 (9-13%).

Mae'r Tîm Comisiynu Cymorth Tai yn parhau i gymryd rhan yn y Prosiect Un Drws Ffrynt sy'n dwyn ynghyd asiantaethau perthnasol megis y Gwasanaethau Plant, Tai, Addysg, Gorwel, Iechyd (SMS) Heddlu Gogledd Cymru (PVP), SMS bob wythnos

drwy gyswllt electronig rhithwir, i drafod achosion a gyfeirir at y panel ac i gytuno ar y ffordd orau i ddatrys problemau o ran yr ymyriad angenrheidiol. Mae'r prosiect yn cael ei gydlyn gan y Swyddog Pwynt Mynediad Sengl Cymorth Tai ac mae'n enghraifft o arfer dda o ran cydweithio ac alinio cyllid y Grant Cymorth Tai a'r Grant Plant a Chymunedau.

Ar hyn o bryd, rydym yn aros am adroddiad archwilio a gynhaliwyd gan yr Elusen Bywydau Diogel sy'n noddi'r Broses Un Drws Ffrynt ledled Cymru a Lloegr.

Nid ydym ar hyn o bryd yn rhagweld unrhyw newid yn y cyllid cymorth tai i bobl ag anghenion VAWDASV. Fodd bynnag, oherwydd y pryderon a nodwyd mewn perthynas ag achosion o gamdriniaeth rywiol, efallai y bydd angen i ni, yn dilyn trafodaethau pellach gyda phartneriaid a rhanddeiliaid allweddol, ymchwilio i drefniadau ariannu amgen fel y Grant Gofal Integredig, neu'r Grant Plant a Chymunedau os nad oes gennym ddigon o arian i roi sylw i angen nad yw'n cael ei ddiwallu yn achos camdriniaeth rywiol a mathau mwy cyffredinol a gamdriniaeth ddomestig megis trais a gorfodaeth.

g) Iechyd Meddwl

Maes Blaenoriaeth (3) / Colofn Atal (2,5) y Strategaeth Cymorth sy'n Gysylltiedig â Thai)

Enw'r Prosiect	Cyllid Blynnyddol Arfaethedig		
	2022/23	2023/2024	2024/2025
Cymorth Hyblyg	£179,561.01	£179,831.81	£179,831.81
Rhes 31 cynllun Gwariant HRS 22/23			

Fel y nodir yn glir yn y data gan y Pwynt Mynediad Sengl, Iechyd Meddwl yw'r maes sy'n croes-torri fwyaf ar draws pob angen. Fe'i nodwyd hefyd fel maes blaenoriaeth allweddol yn Asesiad Anghenion Lleol Gogledd Cymru 2017-22. Yn 2020/21, nodwyd Iechyd meddwl fel rheswm dros geisio cymorth sy'n gysylltiedig â thai gan 507 o bobl allan o gyfanswm o 2541 (20%) o anghenion a gofnodwyd. O gymharu, y ffigwr cyfatebol rhwng 1.4.2021 a 30.9.2021 oedd 284 (22%) o bobl o gyfanswm o 1,284 o anghenion a gofnodwyd. Pery i fod yr uchaf o hyd o'r holl anghenion cymorth a gofnodwyd, gyda dim ond y categori generig yn cymharu o ran niferoedd cyffredinol. Gellid dadlau hefyd bod gan rai os nad llawer o'r achosion generig anghenion Iechyd meddwl hefyd. Yn ogystal â chynnydd yng nghyfanswm nifer yr achosion sy'n nodi Iechyd meddwl fel angen cymorth, bu newid sylweddol yn y niferoedd ym mhob un o'r categorïau angen lefel isel, canolig ac uchel. Soniwyd hefyd am y pryderon ynghylch y cynnydd o ran y bobl a geisiodd ladd eu hunain a'r nifer a lwyddodd yn ogystal ag achosion o hunan-niweidio.

Hanner ffordd drwy'r flwyddyn, mae nifer y bobl sy'n honni bod ganddynt anghenion Iechyd meddwl lefel uchel eisoes 14 yn uwch na'r cyfanswm cyfan am y flwyddyn lawn flaenorol. Rhagwelir y bydd y nifer sy'n cyflwyno gydag anghenion cymorth Iechyd meddwl lefel uchel yn cyfrif am 46.2% o'r cyfanswm sy'n cyflwyno. Mae hyn yn cymharu â 24% yn ystod 2020/21.

Bydd Contract Gwasanaeth lechyd Meddwl newydd ar gyfer Cymorth Hyblyg a Thai â Chymorth yn cychwyn o 1.5.2022, ar ôl cael ei roi allan i dendr ym mis Hydref 2021. Oherwydd nad yw'r contract presennol yn dod i ben tan 30.4.2022, bydd cyfradd ranedig yn ystod 20022, gyda'r swm uwch yn daladwy am 11 mis o fis Mai ymlaen. Bydd y swm llawn yn daladwy am y ddwy flynedd ganlynol, gyda 60 o bobl yn derbyn gwasanaethau cymorth hyblyg a bydd 9 uned o lety â chymorth ar gael o dan y contract hwn a ddarperir gan Wasanaethau lechyd Meddwl Mewnol y Cynghorau sy'n rhan o'r Tîm lechyd Meddwl Cymunedol a reolir ar y cyd â Bwrdd lechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr.

H) Gwasanaethau Camddefnyddio Sylweddau

Maes Blaenoriaeth (3) / Colofn Atal (2,5) y Strategaeth Cymorth sy'n Gysylltiedig â Thai

Enw'r Prosiect	Cyllid Blynyddol Arfaethedig		
	2022/23	2023/2024	2024/2025
Cymorth Hyblyg	£90,581.73	£88,149.83	£88,149.83

Rhes 32 Cynllun Gwariant HRS 22/23

Yn ôl ein data SPoA, roedd 123 o achosion o gyfanswm o 2,541 (4.9%) yn ystod 2020/21, yn gysylltiedig â chyffuriau gyda 94/2,541 (3.7%) yn gysylltiedig ag alcohol. Dangosodd data cyfatebol ar gyfer 6 mis cyntaf 2021/22 ostyngiadau yn y ddau faes gyda chyffuriau yn cyfrif am 46/1,282 (3.6%) o anghenion a gofnodwyd ac alcohol yn cyfrif am 29/1282 (2.3%).

Gwahoddwyd tendrau am yr elfen cymorth tai ar gyfer pobl ag anghenion yn gysylltiedig â chamddefnyddio sylweddau ym mis Hydref 2021 ac o ganlyniad bydd y gwasanaeth yn cael ei ddarparu gan ddarparwr amgen o 1 Mai 2022. Yn unol â'r tendr y cytunwyd arno, bydd cost elfen cymorth hyblyg y contract yn gostwng o 1 Mai gyda nifer yr unedau yn cynyddu o 33 i 35 yr wythnos. Fodd bynnag, bydd y cyfle i ddefnyddio unedau cymorth mewn modd hyblyg yn unol â'r galw ar draws y gwasanaethau camddefnyddio sylweddau, troseddu a gwasanaethau generig o fewn un contract yn parhau.

i) Hanes Troseddu

Maes Blaenoriaeth (3) / Colofn Atal (2,5) y Strategaeth Cymorth sy'n Gysylltiedig â Thai

Enw'r Prosiect	Cyllid Blynyddol Arfaethedig		
	2022/23	2023/2024	2024/2025
Cymorth Hyblyg	£47,951.49	£50,371.33	£50,371.33
Swydd Ailsefydlu Carcharorion	£38,058.98	£38,058.98	£38,058.98
Cyfanswm	£86,010.47	£88,430.31	£88,430.31

Rhes 33 Cynllun Gwariant HRS 22/23

Mae dwy elfen i'r modd y darperir gwasanaethau cymorth tai i bobl sydd â hanes o droseddu. Ar ôl cael eu rhyddhau o'r carchar, ymdrinnir ag atgyfeiriadau yn gyffredinol gan Swyddog Ailsefydlu Carcharorion y Gwasanaethau Tai Mewnol, a fydd, fel arfer, yn darparu cymorth am rhwng 8-12 wythnos. Bydd y gwasanaeth hwn yn dechrau cyn rhyddhau carcharorion neu, yn achos dedfrydau byr sy'n llai nag 8 wythnos, gall ddechrau ar adeg dedfrydu neu barhau'n ddi-dor. Mae'r gwasanaeth hwn yn cynnwys gweithio ar y cyd â Swyddog Cyswllt y Sector Rhentu Preifat i chwilio am lety addas a fforddiadwy i'r rhai y mae angen ymyrraeth arnynt.

Yn y tymor hwy, lle mae'r rhai sy'n gadael y carchar neu'r rhai sydd â hanes o droseddu yn parhau i fod yn fregus ac angen cymorth o'r fath yn y gymuned, anfonir yr atgyfeiriad at y darparwr cymorth dynodedig fel y gall ddarparu ymyriad wedi'i dargedu am gyfnod o hyd at ddwy flynedd lle bo hynny'n briodol, boed mewn llety â chymorth dynodedig neu gymorth hyblyg.

Cofnododd ein data SPoA 88 (3.5%) o achosion o'r cyfanswm o 2541 yn 2020/21 a 45 o 1282 o 1.4.2021 i 30.9.2022, sy'n golygu na fu unrhyw newid. Fodd bynnag, mae'n ymddangos bod gwybodaeth anecdotaidd gan gydweithwyr tai a phartneriaid allweddol fel y Gwasanaeth Prawf yn dangos bod y niferoedd sy'n cyflwyno yn uwch a bod lefelau angen yn fwy cymhleth a heriol, yn enwedig ymysg y garfan oedran 50 oed a hŷn, sydd, fe ymddengys, yn cynyddu ar gyfradd fwy anghymesur na grwpiau eraill ar hyn o bryd – rhywbeth a all fod â goblygiadau i ofal cymdeithasol.

Fel y soniwyd eisoes, darperir gwasanaethau cymorth tai i bobl â hanes o droseddu fel rhan o gontract sydd hefyd yn cynnwys darpariaeth ar gyfer pobl ag anghenion sy'n gysylltiedig â chamddefnyddio sylweddau neu anghenion generig. Bydd y gost o ddarparu cymorth hyblyg i bobl sydd â hanes o droseddu yn cynyddu o 1.5.2022, yn dilyn yr ymarfer tendro ym mis Hydref 2021. Bydd nifer yr unedau o fewn y contract hwn hefyd yn cynyddu o 21 i 35 yr wythnos sy'n cynnwys 15 uned a ddarperir gan y Swyddog Ailsefydlu Carcharorion.

j) Pobl Ifanc Fregus

Maes Blaenoriaeth (3) / Colofn Atal (2,5) y Strategaeth Cymorth sy'n Gysylltiedig â Thai

Enw'r Prosiect	Cyllid Blynnyddol Arfaethedig		
	2022/23	2023/2024	2024/2025
Cymorth Hyblyg	£115,348.03	£115,348.03	£115,348.03
Rhes 34 Cynllun Gwariant HRS 22/23			

Mae'r gwasanaeth cymorth hyblyg ar gyfer pobl ifanc a phobl ifanc fregus wedi'i rannu'n ddau yn ddaearyddol a chaiff ei reoli gan reolwyr perthnasol y ddwy hostel yng Nghaergybi a Llangeferni. Mae cyfanswm o 24 uned o wasanaethau cymorth hyblyg yn cael eu darparu ar gyfer pobl ifanc, wedi'u rhannu'n gyfartal.

Mae nifer y cyflwyniadau a dderbyniwyd gan y SPoA gan bobl ifanc fregus wedi aros yn gyson dros y 18 mis diwethaf. Cofnodwyd 172 (6.8%) o 2541 yn 2020/21 ac mae 84 o anghenion eraill (6.6%) allan o 1282 wedi'u cofnodi mewn perthynas â phobl ifanc fregus 16-24 oed rhwng 1.4.21 a 30.9.21.

Ac eithrio symiau bychan a ddyrennir i gyllidebau unigol i sicrhau fod y bobl ifanc yn llwyddo i gyflawni canlyniadau cadarnhaol yn unol â'u cynlluniau cymorth, mae'n annhebygol y bydd y swm blynyddol yn newid yn ystod y tair blynedd nesaf. Caiff unrhyw arian nad yw'n cael ei wario dan gyllidebau unigol ei addasu o'r dyraniad a delir y flwyddyn ganlynol.

Gweler yr adran ar lety â chymorth dros dro i gael manylion am y Llety Pontio a'r arian A180 sy'n ategu Gwasanaethau Cymorth sy'n Gysylltiedig â Thai, ond sy'n cael eu hariannu o grantiau ar wahân.

k) Pobl Hŷn

Maes Blaenoriaeth (3) / Colofn Atal (2,5) y Strategaeth Cymorth sy'n Gysylltiedig â Thai

Enw'r Prosiect	Cyllid Blynyddol Arfaethedig		
	2022/23	2023/2024	2024/2025
Cymorth Hyblyg	£384,090.70	I'w gadarnhau yn amodol ar dendr	I'w gadarnhau yn amodol ar dendr
Rhes 36 Cynllun Gwariant HRS 22/23			

Caiff cymorth tai i bobl hŷn ei ddarparu drwy fodel peripatetig amhenodol o ran deiliadaeth sy'n ei gwneud yn ofynnol i o leiaf 150 o bobl 55 oed a throsodd gael cymorth bob wythnos gyda 30 awr ychwanegol i'w defnyddio'n hyblyg i ddiwallu eu hanghenion. Ers dechrau'r contract hwn ym mis Medi 2016, pan ddisodlwyd y gwasanaeth wardeiniaid tai gwarchod a oedd wedi hen ddyddio ac nad oedd yn gymwys mwyach, llwyddwyd i sicrhau gwerth ychwanegol. Yn ddiethriad, mae dros 175 o ddefnyddwyr gwasanaeth wedi cael eu cefnogi bob wythnos, gyda llawer ohonynt angen cymorth tymor byr yn unig - dan y system flaenorol, fodd bynnag, byddai defnyddwyr gwasanaeth wedi cael cefnogaeth barhaus mewn gwasanaeth a oedd yn debycach i un gofal a chyfeillio.

Comisiynwyd adolygiad annibynnol o'r gwasanaeth hwn gan y darparwr yn ystod 2020. Yn yr adroddiad a gyhoeddwyd yn dilyn hynny, rhoddwyd clod aruchel i'r cymorth a ddarparwyd a dygwyd sylw at y berthynas ragorol rhwng y darparwr a'r comisiynydd fel sy'n wir ar draws yr holl wasanaethau.

Disgwylir i'r contract presennol ddod i ben ym mis Awst 2022 ac o'r herwydd, bydd angen gwahodd tendrau am y gwasanaeth yn ystod chwarter 1 2022/23. Ni ragwelir ar hyn o bryd y bydd unrhyw newidiadau sylweddol i gostau neu nifer yr unedau a ddarperir pan fydd manylion tendro'n cael eu rhannu.

l) Gwasanaethau Cyffredinol

Maes Blaenoriaeth (3) / Colofn Atal (2,5) y Strategaeth Cymorth sy'n Gysylltiedig â Thai)

Enw'r Prosiect	Cyllid Blynyddol Arfaethedig		
	2022/23	2023/2024	2024/2025
Mewnol	£421,330.29	£421,330.29	£421,330.29
Allanol	£113,964.88	£113,335.50	£113,335.50
Cyfanswm	£535,295.17	£534,665.79	£534,665.79
Rhes 38 Cynllun Gwariant HRS 22/23			

Mae nifer yr atgyfeiriadau sydd ag anghenion lluosog ar adeg eu cyflwyno i SPoA wedi cynyddu'n sylweddol dros y blynyddoedd diwethaf. Yn aml felly, mae'n anodd penderfynu ar adeg cyflwyno pa un yw'r angen arweiniol ac efallai na fydd modd sefydlu hynny'n glir mewn rhai achosion cymhleth hyd oni fydd y berthynas rhwng y gweithiwr cymorth a'r defnyddiwr gwasanaeth yn datblygu a bod ymddiriedaeth a pharch yn cael eu sefydlu.

Yn 2020/21, cofnodwyd bod gan 500 (19.7%) o'r 2,541 o achosion anghenion cyffredinol. Cofnodwyd 267 arall (20.4%) o'r 1,282 fel rhai oedd ag anghenion cyffredinol ar gyfer y cyfnod rhwng 1.4.2021 a 30.9.2021. Yn y categori hwn mae'r ail nifer uchaf o dipyn o anghenion cymorth, a'r categori gyda'r nifer uchaf wedyn yw digartrefedd gyda 385 (15.2%) yn 2020/21 a 208 (16.2%) rhwng 1 Ebrill a 30 Medi 2021.

Fel y nodwyd uchod, cynigir darpariaeth gyffredinol gan y darparwr cymorth tai mewanol gyda 187 o unedau'r wythnos a'r darparwr allanol presennol gyda 34 uned. Bydd y ddarpariaeth allanol a fydd yn darparu cymorth mewn perthynas â chamddefnyddio sylweddau a hanes o droseddau fel rhan o'r un tendr, yn golygu y bydd darparwr newydd yn cynnig y gwasanaeth o 1 Mai 2022, a bydd bryd hynny'n cynyddu i 45 yr wythnos gyda gostyngiad bychan yn y gost. Disgwylir i'r ddau wasanaeth aros yr un fath o ran cost a nifer unedau drwy gydol y Cynllun hwn.

m) Teuluoedd Bregus

Maes Blaenoriaeth (3) / Colofn Atal (2,5) y Strategaeth Cymorth sy'n Gysylltiedig â Thai)

Enw'r Prosiect	Cyllid Blynyddol Arfaethedig		
	2022/23	2023/2024	2024/2025
Cymorth Hyblyg	£97,323.43	£97,323.43	£97,323.43
Rhes 39 Cynllun Gwariant HRS 22/23			

O'r cyfanswm o 2,541 o anghenion cymorth a gofnodwyd yn ystod 2020/21, roedd 172 (6.8%) ohonynt yn ymwneud â theuluoedd bregus ac roedd 84 arall o gyfanswm o 1,282 (6.6%) wedi'u categoreiddio o fewn y grŵp hwn rhwng Mis Ebrill 2021 a Medi 2021.

Darperir cyfanswm o 45 uned yr wythnos fel rhan o'r ddarpariaeth cymorth hyblyg, ac mae ein data monitro wythnosol yn dangos bod y gwasanaeth yn llawn drwy'r amser. Ni ragwelir y bydd y gwasanaeth yn newid yn ystod cyfnod y Cylch Cynllunio hwn.

Llety â Chymorth Dros Dro

n) Anableddau Dysgu

Maes Blaenoriaeth (2,3) / Colofn Atal (2,3,5) y Strategaeth Cymorth sy'n Gysylltiedig â Thai)

Enw'r Prosiect	Cyllid Blynyddol Arfaethedig		
	2022/23	2023/2024	2024/2025
Llawr y Dref	£11,195.11	I'w gadarnhau yn amodol ar dendr	I'w gadarnhau yn amodol ar dendr
Rhes 41 Cynllun Gwariant HRS 22/23			

Mae Prosiect Llawr y Dref yn golygu y gall pobl a chanddynt anableddau dysgu gael eu hasesu o ran eu gallu i fyw'n annibynnol yn y gymuned gydag ychydig o gymorth, gan wneud i ffrwd â'r angen am lety a rennir ac ynddo gymorth 24/7 neu ofal preswyl. Mae'r prosiect yn darparu 2 uned o gymorth sy'n gysylltiedig â thai ac yn darparu 1 awr y dydd o gefnogaeth ar gyfartaledd. Mae'r ddau ddefnyddiwr gwasanaeth presennol bellach yn barod i symud ymlaen a'r gobaith yw y gellir dod o hyd i lety addas a fforddiadwy yn eu hardaloedd o ddewis yn fuan, gan olygu y bydd modd i ddefnyddwyr gwasanaeth eraill gael mynediad i'r cymorth a'r llety.

o) Iechyd Meddwl

Maes Blaenoriaeth (2,3) / Colofn Atal (2,3,5) y Strategaeth Cymorth sy'n Gysylltiedig â Thai)

Enw'r Prosiect	Cyllid Blynyddol Arfaethedig		
	2022/23	2023/2024	2024/2025
Heddfan	£38,765.56	£39,101.14	£39,101.14
Stryd Cybi / RAF Y Fali	£11,075.86	£11,171.75	£11,171.75
Cyfanswm	£49,841.42	£50,272.89	£50,272.89
Rhes 43 Cynllun Gwariant HRS 22/23			

Darperir Llety â Chymorth i bobl ag anghenion iechyd meddwl ar draws un cynllun pwrpasol (Heddfan) sy'n cynnwys 6 uned hunangynhwysol ac un ystafell byw a chysgu yn ogystal â 2 eiddo arall ar wahân yn Stryd Cybi ac RAF Y Fali. Mae 9 eiddo i gyd ar safleoedd sefydlog ar gyfer pobl ag anghenion iechyd meddwl.

Fel y soniwyd uchod, gwahoddwyd tendrau'n ddiweddar ar gyfer cymorth tai i bobl ag anghenion iechyd meddwl a bydd y contract newydd yn cychwyn o 1.5.2022. Bydd cynnydd bychan yn y costau pan fydd y contract newydd yn cychwyn, gyda'r ddwy awr o gymorth a'r niferoedd a gefnogir mewn llety ar safleoedd sefydlog yn aros yr un fath drwy gydol y cynllun hwn o 1.5.2022 ymlaen.

p) Camddefnyddio Sylweddau

Maes Blaenoriaeth (2,3,5) / Colofn Atal (2,3,5) y Strategaeth Cymorth sy'n Gysylltiedig â Thai)

Enw'r Prosiect	Cyllid Blynnyddol Arfaethedig		
	2022/23	2023/2024	2024/2025
Eilianfa	£13,665.47	£13,954.32	£13,954.32
Yr Hen Orsaf	£6,832.73	£6,977.16	£6,977.16
Stryd Gilbert	£6,832.73	£6,977.16	£6,977.16
Tŷ'n Parc 1	£6,832.73	£6,977.16	£6,977.16
Tŷ'n Parc 2	£6,832.73	£6,977.16	£6,977.16
Bron Derwydd	£6,832.73	£6,977.16	£6,977.16
Cyfanswm	£47,829.12	£47,829.12	£47,829.12

Rhes 44 Cynllun Gwariant HRS 22/23

Mae 7 uned o gymorth tai yn cael eu darparu mewn 6 llety â chymorth dynodedig ac mae Eilianfa yn eiddo y gall dau berson ei rannu. Mae pobl yn tueddu i aros yn y llety rhwng 8 a 14 mis a gellir defnyddio'r eiddo'n hyblyg o fewn yr un contract er mwyn lletya pobl sydd â hanes o droseddau. Yn hanesyddol, roedd nifer y cyfnodau pan oedd neb yn yr eiddo yn isel ac mae galw parhaus am yr eiddo

Bydd y contract newydd a fydd yn cychwyn o 1.5.2022 yn parhau i gynnig yr hyblygrwydd hwn, er y bydd cynnydd bychan yn y gost am weddill cyfnod y cynllun hwn.

q) Troseddau

Maes Blaenoriaeth (2,3) / Colofn Atal (2,3,5) y Strategaeth Cymorth sy'n Gysylltiedig â Thai)

Enw'r Prosiect	Cyllid Blynnyddol Arfaethedig		
	2022/23	2023/2024	2024/2025
Maes y Brenin x 4	£27,330.92	£27,908.63	£27,908.63
Tŷ'n Parc	£6,832.73	£6,977.16	£6,977.16
Yr Hen Orsaf	£6,832.73	£6,977.16	£6,977.16
Cyfanswm	£34,163.65	£34,163.65	£34,163.65

Rhes 46 Cynllun Gwariant HRS 22/23

Mae llety â chymorth i bobl sydd â hanes o droseddau yn rhan annatod o ailsefydlu cymunedol, yn enwedig yn syth ar ôl cyfnod o garchar. Yn ddiethriad fodd bynnag, mae'r eiddo hyn yn tueddu i fod yn llawn, gan fod y rhai sydd eu hangen yn cael cefnogaeth i gaffael y sgiliau angrheidiol nes bod y trefniadau angenrheidiol wedi eu sefydlu i'w gwneud yn fwy annibynnol ac i symud ymlaen, yn bennaf yn y sector preifat. Mae manteision amlwg o gael dull partneriaeth rhwng y swyddog ailsefydlu carcharorion sydd wedi'i leoli o fewn y gwasanaeth mewnol a'r darparwr dynodedig a bydd hyn yn parhau pan fydd darparwr gwasanaeth newydd yn darparu cymorth tai i bobl sydd â hanes o droseddau. Mae cyfanswm o 6 eiddo ar gael ar gyfer eu defnyddio gan un person, y cyfan yn ardal Caergybi, er, fel y soniwyd eisoes, gellir

eu defnyddio'n hyblyg gyda'r eiddo hynny a ddynodwyd ar gyfer pobl a phroblemau camddefnyddio sylweddau ac fel arall.

Bydd cynnydd bychan yn y gost o 1.5.2022, gyda nifer yr unedau'n aros fel ag y mae drwy gydol cyfnod y Cynllun hwn.

r) Pobl Ifanc Fregus

Maes Blaenoriaeth (2,3) / Colofn Atal (2,3,5) y Strategaeth Cymorth sy'n Gysylltiedig â Thai)

Enw'r Prosiect	Cyllid Blynnyddol Arfaethedig		
	2022/23	2023/2024	2024/2025
Coedlys / Llys Y Gwynt / Gilfach a Llety ar Wasgar x 7	411,733.77	411,733.77	411,733.77
Rhes 47 Cynllun Gwariant HRS 22/23			

Mae'r ddwy hostel ar gyfer pobl ifanc a bregus yn Llangefni (Coedlys) a Chaergybi (Llys y Gwynt) yn lletya 7 a 9 o bobl yn y drefn honno. Yn ogystal, mae 4 uned symud ymlaen yn Y Gilfach, Caergybi sy'n gweithio ochr yn ochr â'r hostel yn ogystal â 7 eiddo ar wasgar sef 3 yng Nghaergybi, 2 yn Llangefni, a 2 ym Mhorthaethwy.

Yn ogystal, comisiynir Digartref drwy'r Grant Arloesi Tai i gyflawni'r prosiect Llety Pontio ar gyfer pobl ifanc. Er nad yw'n cael ei gomisiynu a'i ddarparu'n uniongyrchol drwy'r Grant Cymorth Tai, mae'r ddwy rhaglen yn ategu ei gilydd, gyda'r Llety Pontio yn darparu model ailgartrefu cyflym (camu i lawr) ar gyfer pobl ifanc ddigartref am hyd at 3 mis. Ystyrir bod yr holl bobl ifanc sy'n cael eu cyfeirio at y prosiect Llety Pontio yn barod i reoli eu tenantiaethau eu hunain, yn wahanol i rai sy'n cael eu cefnogi yn y ddwy hostel a weithredir gan Digartref.

Mae Digartref hefyd yn derbyn arian grant Adran 180 yn uniongyrchol gan Lywodraeth Cymru i ddarparu gwasanaethau atal digartrefedd megis cyfryngu, Achrediad Dysgu am Oes a'r Ganolfan Galw Heibio, sydd i gyd yn ategu'r cymorth hyblyg a'r ddarpariaeth llety â chymorth sydd eisoes ar gael.

Fel y soniwyd eisoes o dan yr adran cymorth hyblyg (sy'n rhan o'r un contract), mae'n annhebygol y bydd y dyraniad blynnyddol yn newid yn ystod y tair blynedd nesaf ac eithrio dyraniadau bychan i gyllidebau unigol er mwyn galluogi'r bobl ifanc i gyflawni canlyniadau cadarnhaol yn unol â'u cynlluniau cymorth. Bydd unrhyw ddyraniad i gyllidebau unigol nad yw'n cael ei wario yn cael ei addasu o'r dyraniad a delir y flwyddyn ganlynol.

s) Teuluoedd Bregus

Maes Blaenoriaeth (2,3) / Colofn Atal (2,3,5) y Strategaeth Cymorth sy'n Gysylltiedig â Thai

Enw'r Prosiect	Cyllid Blynnyddol Arfaethedig		
	2022/23	2023/2024	2024/2025
Llety â Chymorth	£45,114.53	£45,114.53	£45,114.53
Rhes 53 Cynllun Gwariant HRS 22/23			

Llety â Chymorth Parhaol

t) Anableddau Dysgu

Maes Blaenoriaeth (2,3) / Colofn Atal (2,3,5) y Strategaeth Cymorth sy'n Gysylltiedig â Thai)

Enw'r Prosiect	Cyllid Blynnyddol Arfaethedig		
	2022/23	2023/2024	2024/2025
Prosiect 1	£160,038.65	I'w gadarnhau yn amodol ar dendr	I'w gadarnhau yn amodol ar dendr
Prosiect 2	£266,637.63	I'w gadarnhau yn amodol ar dendr	I'w gadarnhau yn amodol ar dendr
Prosiect 3	£53829.94	I'w gadarnhau yn amodol ar dendr	I'w gadarnhau yn amodol ar dendr
Cyfanswm	£480,506.22		
Rhes 56 Cynllun Gwarant HRS 22/23			

Yn wahanol i'r holl Wasanaethau Cymorth Tai eraill sy'n cael eu comisiynu, prin iawn yw lefel y trosiant ar gyfer pobl ag anableddau dysgu. Mae 42 o bobl ag anghenion sy'n gysylltiedig ag anableddau dysgu yn derbyn cymorth sy'n gysylltiedig â thai ar hyn o bryd; er bod nifer wirioneddol y bobl sy'n cael eu lletya mewn amgylcheddau byw â chymorth yn sylweddol uwch. Yn hanesyddol, mae cymorth tai i bobl ag anableddau dysgu wedi bod yn isel o ran maint ac yn uchel o ran cost. Yn dilyn adolygiad cynhwysfawr o'n buddsoddiad yn 2015, gwelwyd bod y gyfran o'r Grant Cefnogi Pobl fel yr oedd ar y pryd, a wariwyd ar gymorth i bobl ag anableddau dysgu, wedi gostwng o 33% o'r cyllid grant a dderbyniwyd i 18%, (13.8% o'r Dyraniad HRS ar hyn o bryd) gyda'r holl gleientiaid a oedd yn derbyn cymorth tai yn cael eu capio ar uchafswm o 15 awr yr wythnos. Wrth i ni aros am arweiniad pellach gan Lywodraeth Cymru yn dilyn adolygiad cenedlaethol o effaith a chost cymorth tai i bobl ag anableddau dysgu, efallai y bydd gostyngiadau pellach yn y dyfodol. Bydd hyn yn peri risgiau anochel i'r Gwasanaethau Oedolion oherwydd byddai eu costau o gefnogi'r grŵp bregus hwn o bobl yn cynyddu'n sylweddol a hynny ar adeg pan mae'r niferoedd sydd angen gofal a chymorth yn cynyddu, tra bod angen, ar yr un pryd, sicrhau arbedion ar lefel leol.

Ar adeg ysgrifennu hwn, mae'r Gwasanaethau Oedolion fel y prif gomisiynydd ar gyfer pobl ag anghenion anableddau dysgu yn disgwyl am adroddiad gan ymgynghorydd allanol sy'n argymhell opsiynau ar gyfer darparu llety â chymorth ar draws ei ddarparwyr mewnol ac allanol. Disgwylir hefyd y bydd yr adroddiad terfynol yn cynnwys rhyw gyfeiriad at ddiffyg darpariaeth wedi'i ddadgyfuno mewn perthynas â'r cymorth sy'n gysylltiedig â thai ar gyfer pobl ag anghenion sy'n ymwneud ag anhwylder ar y sbectwm awtistig ar Ynys Môn.

Gallai'r argymhellion yn yr adolygiad a gomisiynwyd fod yn bellgyrhaeddol ar gyfer darparu cymorth tai i bobl ag anableddau dysgu yn y dyfodol ac mae'r angen i ystyried ymhellach y trefniadau ariannu yn parhau, a rhagwelir ar hyn o bryd y bydd y tendrau'n cael eu gwahodd am y gwasanaeth tua mis Hydref 2022.

Fel mae pethau ar hyn o bryd, nid ydym mewn sefyllfa i gadarnhau unrhyw drefniant ariannu, y tu hwnt i'r cytundeb presennol, ac mae unrhyw addasiad i elfen Cymorth Tai y contract yn debygol o fod ar ffurf gostyngiad.

u) Llochesau

Maes Blaenoriaeth (2,3) / Colofn Atal (2,3,5) y Strategaeth Cymorth sy'n Gysylltiedig â Thai)

Enw'r Prosiect	Cyllid Blynyddol Arfaethedig		
	2022/23	2023/2024	2024/2025
Lloches 1	£89,565.51	£89,565.51	£89,565.51
Lloches 2	£18,592.20	£18,592.20	£18,592.20
Cyfanswm	£108,157.71	£108,157.71	£108,157.71

Rhes 65 Cynllun Gwariant HRS 22/23

Mae'r grant cymorth tai yn ariannu'r gost o ddarparu cymorth sy'n gysylltiedig â thai mewn dwy loches. Gall y cyntaf letya hyd at 4 teulu (menywod yn unig ar wahân i blant hyd at 16 oed) a lloches ar wasgar i un person sydd ar gael i ddynion neu fenywod sydd wedi dioddef, neu sydd wedi goroesi, camdriniaeth ddomestig.

Mae data monitro am y 12 mis diwethaf wedi dangos bod y ddau fath o loches a ddarperir wedi bod yn llawn y rhan fwyaf o'r amser, gyda cyfnodau gwag ond yn digwydd pan fydd un person neu deulu wedi gadael a phan fydd angen gwneud gwaith rheoli/cynnal a chadw angenrheidiol cyn i'r cleientiaid nesaf symud i mewn.

Fel y soniwyd yn yr adran ar gymorth hyblyg, sy'n rhan o'r un contract, nid ydym ar hyn o bryd yn rhagweld unrhyw newid o ran yr arian cymorth tai a ddarperir ar gyfer pobl ag anghenion VAWDASV dros y tair blynedd nesaf, ond gellid ymchwilio i drefniadau ariannu amgen megis y Grant Gofal Integredig, neu'r Grant Plant a Chymunedau pe bai'r galw yn cynyddu ymhellach.

v) Gwella Diogelwch

Maes Blaenoriaeth (3) / Colofn Atal (2,3,5) y Strategaeth Cymorth sy'n Gysylltiedig â Thai

Enw'r Prosiect	Cyllid Blynyddol Arfaethedig		
	2022/23	2023/2024	2024/2025
Gwella Diogelwch Cymunedol	£2,066.00	£2,066.00	£2,066.00

Rhes 68 Cynllun Gwariant HRS 22/23

Gwneir cyfraniad o £2,066 o gyllideb y Grant Cymorth Tai i alluogi Partneriaeth Diogelwch Cymunedol Gwynedd a Môn i brynu a gosod offer gwella diogelwch ac ati i gadw dioddefwyr a goroeswyr yn saff yn eu cartrefi. Nid ydym yn rhagweld unrhyw newid yn y swm a ddyrannwyd yn ystod y tair blynedd nesaf.

X) Swyddi nad ydynt yn Rhai Statudol a Chyllid Arall

Maes Blaenoriaeth (1,2,3) / Colofn Atal (1,2,3,4) y Strategaeth Cymorth sy'n Gysylltiedig â Thai)

Enw'r Prosiect	Cyllid Blynnyddol Arfaethedig		
	2022/23	2023/2024	2024/2025
Swydd Cydlynnydd SPoA *	£38,059	£38,059	£38,059
Swydd Cynorthwy-ydd SPoA*	£32,327	£32,327	£32,327
Rheoli Prosiectau ac Adnoddau Strategol*	£42,590	£42,590	£42,590
Cyswllt Cymunedol Môn	£20,622.36	£20,622.36	£20,622.36
Ymchwil*	£21,295	£21,295	£21,295
Cyfraniad Rhanbarthol (0.5%) **	£17,859	£17,859	£17,859
Cyfraniad IDVA **	£10,000	£10,000	£10,000
Hyfforddiant **	£10,000	£10,000	£10,000
Cyfanswm	£192,752.64	£192,752.64	£192,752.64
Cynllun Gwariant HRS 22/23 - Cyfanswm Cyfunol * Rhes 69			
Cynllun Gwariant HRS 22/23 - Cyfanswm Cyfunol ** Rhes 72			

Mae'r tabl uchod yn ymwneud â chostau amrywiol eraill nad ydynt yn uniongyrchol gysylltiedig ag unrhyw grŵp defnyddwyr gwasanaeth dynodedig yng Nghynllun Cymorth Tai 2022/23. Ar adeg ysgrifennu'r adroddiad, nid ydym yn ymwybodol o unrhyw gynnydd mewn costau ar gyfer y ddwy rôl, ac nid ydym wedi cynnwys unrhyw gynnydd blynnyddol. Os bydd unrhyw newid yn digwydd, byddwn yn adolygu'r sefyllfa bryd hynny ac, ar yr un pryd, yn ystyried sut y bydd hyn yn cael ei ariannu, gan gynnwys defnydd posibl o unrhyw gyllid GCT sydd heb ei neilltuo a grantiau a ffynonellau ariannu mewnol eraill yn y Cyngor.

Cydlynnydd a Chynorthwy-ydd SPoA - Mae disgrifiad byr o rôl y Cydgysylltydd SPoA wedi'i gynnwys ar dudalen 6 y ddogfen hon. Cost y ddwy swydd ar hyn o bryd yw £70,386.

Rheoli Prosiectau ac Adnoddau Strategol – Croesawyd y penderfyniad i ymestyn y cyfnod ariannu cychwynnol ar gyfer rheoli prosiectau ac Adnoddau Strategol o 12 mis am 3 blynedd arall. Edrychwn ymlaen at atgyfnerthu a datblygu ymhellach yr Hyb Ailgartrefu Cyflym, y Cynllun Trosiannol a'r broses o Asesu Anghenion Defnyddwyr Gwasanaeth a rheoli data yn ystod y cyfnod hwn. Penodwyd swyddog ar sail dros dro i'r rôl hon ym mis Ebrill 2021, a'n bwriad yw gwneud defnydd llawn o'r trefniant ariannu hwn o fewn y Grant Cymorth Tai am 3 blynedd arall. Ar hyn o bryd, mae'n costio £42,590.00 i ariannu hyn.

Cyfraniad Rhanbarthol (0.5%) - Mae gan holl Awdurdodau Lleol Gogledd Cymru gytundeb sefydlog i gyfrannu at Gronfa Ranbarthol a reolir gan y Grŵp Cydweithredol Cymorth Tai Rhanbarthol (RHSG). Y grŵp hwn yw'r fforwm a gyfarwyddir gan y RHSCG i ddatblygu gwasanaethau lle nad oes màs critigol yn lleol, datblygu gwasanaethau rhanbarthol lle y gellir eu cyfiawnhau gan arbedion maint a pharhau i ddatblygu a gwella'r modd y darperir y Grant Cymorth Tai ar

draws Gogledd Cymru. Mae wedi cydnabod y meysydd gwasanaeth a restrir isod fel rhai y mae angen eu datblygu.

1. Comisiynu darpariaeth LGBTQ+ bellach ar gyfer y rhanbarth
2. Comisiynu Hyfforddiant pwrpasol mewn perthynas ag lechyd Meddwl a Thai
3. Ymchwilio i'r cyfle i gomisiynu darpariaeth bellach ar gyfer dynion sy'n ffoi rhag camdriniaeth ddomestig
4. Comisiynu cyllid ar gyfer lloches diagnosis deuol (lechyd Meddwl a Chamddefnyddio Sylweddau) i bobl sy'n dianc rhag camdriniaeth ddomestig.
 - a. Dyfarnwyd cyllid i'r Bwrdd VAWDASV ac mae'r flaenoriaeth hon wedi'i gweithredu.
5. Ariannu'n rhannol wasanaeth hordio rhanbarthol mewn cydweithrediad â'r Grŵp Hordio Rhanbarthol.
6. Ymchwilio i'r cyfle i dreialu ymagwedd Amgylcheddau sy'n Ystyriol o Gyflwr Seicolegol.

Cyfraniad y Gwasanaeth Ymgynghorol Annibynnol ar Gamdriniaeth Ddomestig (IDVA). Gwneir cyfraniad blynyddol o £10,000 i Swyddfa Comisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru at ddibenion gwasanaeth IDVA, a ddarperir ar y cyd ar draws Gwynedd ac Ynys Môn. Er ei fod wedi'i gomisiynu ar wahân, darperir y gwasanaeth hwn gan yr un darparwr a gomisiynir at ddibenion VAWDASV. Mae IDVA yn cefnogi dioddefwyr/goroeswyr a'u teuluoedd sy'n profi trais a chamdriniaeth ddomestig ac sydd wedi cael eu hasesu fel rhai sydd mewn perygl mawr o niwed difrifol a dynladdiad. Mae'r cymorth yn cynnwys:

Cynllunio diogelwch - mabwysiadu ymagwedd lleihau niwed o fewn cynllun y cytunwyd arno.

Gwybodaeth am yr opsiynau sifil sydd ar gael - gall rhan o'r cynllun edrych ar orchmynion gan y llys sifil i atal y sawl sy'n cam-drin rhag cysylltu â'r dioddefwr/goroeswr a/neu blant.

Gwybodaeth am yr opsiynau troseddol sydd ar gael - gellir darparu cymorth os yw'r dioddefwr/goroeswr wedi adrodd am y drosedd i'r heddlu neu os oes angen help arno/arni i wneud hynny a bydd yr IDVA yn eu cefnogi drwy'r broses hon, ac yn y llys lle bydd angen hynny.

Cyngor/asesiad noddfa - Cynllun yw hwn i wneud i unrhyw un sy'n profi VAWDASV, i deimlo'n ddiogel yn eu cartrefi drwy ddarparu mesurau diogelwch ychwanegol - newid cloeon, cloeon ffenestri, cadwyn ar y drws a mwy.

Cyngor ar opsiynau tai - Bydd yr IDVA hefyd yn trafod opsiynau tai os nad yw'r dioddefwr/goroeswr yn teimlo'n ddiogel yn eu cartref eu hunain mwyach.

Asesiad Risg Tân yn y Cartref – gan gynnwys cyfeiriad at y gwasanaeth tân.

Cymorth pellach - Gall y gwasanaeth IDVA gyfeirio i asiantaethau eraill os bydd angen cymorth tymor hir ar y dioddefwr/goroeswr neu angen addysg ynghylch VAWDASV neu gymorth emosiynol.

Hyfforddiant – Byddwn yn parhau i fuddsoddi mewn rhaglen hyfforddi a chymorth therapiwtig i staff a rheolwyr a ariennir gan y GCT, i'w galluogi i gyflawni eu rôl yn effeithiol. Bydd hyn yn cynnwys Dulliau sy'n Ystyriol o Gyflwr Seicolegol fel yr amlinellir yn Atodiad 1 ein Strategaeth CGT sy'n cyd-fynd â'n model Blaenoriaeth 2 (cyfnod byr) o atal cyffredinol o fewn y model 5 colofn.

Tanwariant – Ar adeg ysgrifennu'r adroddiad, amcangyfrifir bod gennym danwariant posibl o £8,148.01. Mae'n debygol y bydd unrhyw danwariant yn cael ei ddefnyddio i ariannu unrhyw swyddi nad oes unrhyw ychwanegiad wedi ei gynnwys ar eu cyfer ym mlwyddyn ariannol 2022/23.

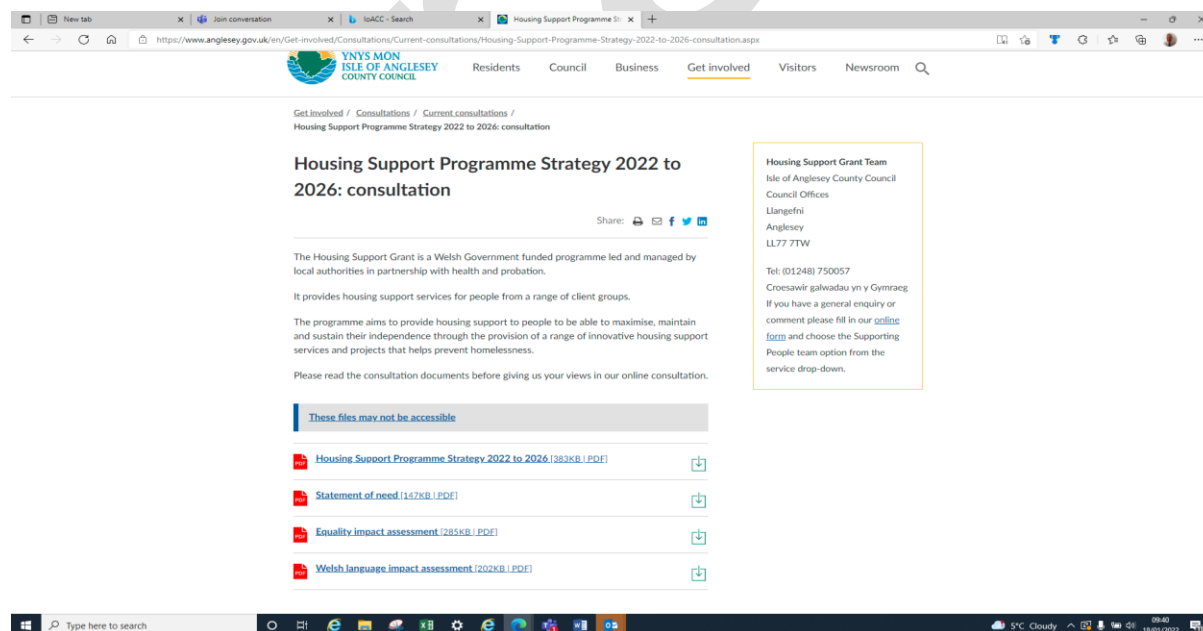
4. Ymgysylltu â Rhanddeiliaid

Mae cynnwys rhanddeiliaid wedi bod yn flaenoriaeth a y bydd yn parhau i fod yn flaenoriaeth, er gwaethaf heriau diamheuol Covid-19.

Rydym wedi ymgysylltu'n llwyddiannus â'n holl ddarparwyr, partneriaid a rhanddeiliaid allweddol drwy gydol y flwyddyn, yn bennaf drwy ddefnyddio cyfarfodydd rhithwir ar MS Teams a Zoom, a rhannu gohebiaeth yn rheolaidd dros e-bost.

Rydym hefyd wedi cynnal ymgynghoriad ar-lein mewn perthynas â'n Strategaeth Cymorth Tai fel y gwelir o'r dolenni isod.

[Strategaeth y Rhaglen Cymorth Tai 2022 i 2026: ymgynghoriad \(anglesey.gov.uk\)](https://www.anglesey.gov.uk/en/get-involved/Consultations/Current-consultations/Housing-Support-Programme-Strategy-2022-to-2026-consultation.aspx)

Gellir gweld yr ymarferion ymgynghori canlynol o'r eicon hyperddolen isod.

- Eich Gwasanaeth, eich Barn - Holiadur Ar-lein ar gyfer Defnyddwyr Gwasanaeth – arolwg parhaus drwy gydol y flwyddyn i mofyn barn ar y modd y darperir gwasanaethau, ansawdd y gwasanaethau hynny, unrhyw fylchau ynddynt ac unrhyw fodd o'u gwella.

- Adroddiad ar Ganlyniadau Ymgynghori Lleol CSYM ar Ailgartrefu Cyflym – ennyn dealltwriaeth o'r hyn sy'n bwysig i'n defnyddwyr gwasanaeth wrth wynebu digartrefedd. Roedd yr holiadur wedi ei anelu at denantiaid sydd wedi bod yn ddigartref o fewn y 12 mis diwethaf, defnyddwyr gwasanaeth sydd mewn llety dros dro ar hyn o bryd a defnyddwyr gwasanaeth mewn llety â chymorth.
- Atborth Rhanbarthol mewn perthynas â'r Holiadur i Ddarparwyr Gwasanaethau ar Wasanaethau GCT.
- Adborth Rhanbarthol mewn perthynas â'r Holiadur i Ddefnyddwyr Gwasanaethau ar Wasanaethau GCT.
- Astudiaethau Achos GCT Ynys Môn

Summary of
feedback received fr

Enw'r Rhanddeiliad	Swyddogaeth	Math o Ymgysylltu a Gynhaliwyd
Defnyddwyr Gwasanaeth		Derbyn cymorth, ymgysylltu â defnyddwyr gwasanaeth, a gwella drwy gwblhau Eich Gwasanaeth Eich Barn. Cynrychiolaeth ar baneli gwerthuso tendrau.
Darparwyr Gwasanaethau Camdrniaeth Ddomestig – Gorwel Anabledd Dysgu Cartrefi Cymru- Tyddyn Môn – Gofal Môn Camddefnyddio Sylweddau a Throseddu CAIS Iechyd Meddwl CSS Pobl Ifanc Fregus Hafan Cymru Pobl Sengl 25-54 Y Wallich Pobl Hŷn Gorwel	Darparwyr Gwasanaethau	• Adolygiadau Gwasanaeth, • Monitro, (ddwywaith y flwyddyn fesul darparwr) • Canlyniadau • Dau ddarparwr â chynrychiolaeth ar y Grŵp Cynllunio • Fforwm Darparwyr (Pob Chwarter) • Grwpiau Rhanddeiliaid ar gyfer Camddefnyddio Sylweddau a Throseddu • Paneli Llwybr ar gyfer Pobl Ifanc Fregus, Iechyd Meddwl, Troseddu.

Cyffredinol ac Ailsefydlu Carcharorion Gwasanaethau Tai		
Gwasanaethau i Oedolion	Darparwr Gwasanaeth, Cyd-Gomisiynwyr	Mae'r Darparwr Gwasanaeth, y sawl sy'n gwneud cyfeiriadau i SpoA a'r Rheolwr lechyd Meddwl ac Anabledd Dysgu yn aelod o Grŵp Cynllunio GCT. Atgyfeiriadau a dderbyniwyd i SPoA. Fel rhanddeiliaid, gwneir cyfraniadau at Adolygiadau Gwasanaeth Darparwyr. Aelod o Baneli Gwerthuso Tendrau ar gyfer caffael Gwasanaethau GCT
Gwarchod y Cyhoedd CSYM		Darparu Elfen Gorfodaeth Rhentu Doeth Cymru o'r Grant Cymorth Tai, Cydlynu'r Fforwm Landlordiaid Preifat
Gwasanaethau Plant		Mae'r Rheolwr Gwasanaeth Teuluoedd yn Gyntaf / Atal ac Ymyrraeth Gynnar a Rheolwr y Rhaglen Dechrau'n Deg yn aelodau o Grŵp Cynllunio GCT. Mae'r swyddog sy'n gwneud cyfeiriadau i SpoA yn aelod o'r Panel Un Drws Ffrynt. Fel rhanddeiliad, maent yn cyfrannu at Adolygiadau Gwasanaeth Darparwyr.
Gwasanaethau Prawf		Mae'r Rheolwr Gwasanaeth yn aelod o Grŵp Cynllunio GCT. Aelod o Baneli Gwerthuso Tendrau ar gyfer caffael GCT, lechyd Meddwl, Camddefnyddio Sylweddau a Gwasanaethau Troseddu. Atgyfeiriwr i SpoA
BIPBC		Mae'r Rheolwr Llety â Chymorth lechyd Meddwl a'r Rheolwr Camddefnyddio Sylweddau yn aelodau o Grŵp Cynllunio GCT. Fel rhanddeiliaid, maent yn cyfrannu at Adolygiadau Gwasanaeth Darparwyr. Aelod o Baneli Gwerthuso Tendrau ar gyfer caffael Gwasanaethau lechyd Meddwl, Camddefnyddio Sylweddau a Throseddau GCT. Cyfeirio i SPoA drwy Ymwelwyr lechyd, Meddygon Teulu, Gweithwyr Dechrau'n Deg, Tîm lechyd Meddwl Cymunedol SMS ac ati.
Heddlu Gogledd Cymru (PVPU)		Aelod o'r Panel Un Drws Ffrynt. Wedi arwain ar Brosiect ACEs diweddar yr oedd y GCT yn aelod allweddol ohono
Gwasanaethau Tai		Mae'r Pennaeth Gwasanaeth (Cadeirydd) a'r Rheolwr Strategaeth, Polisi a Chomisiynu Tai yn aelodau o Grŵp Cynllunio GCT ac fel rhanddeiliad, maent yn cyfrannu at Adolygiadau Gwasanaeth Darparwyr. Aelod o'r Panel Tendr. Gweithio'n agos

		gyda Swyddog Cyswllt y Sector Rhentu Preifat. Paneli Gwerthuso ar gyfer caffael Gwasanaethau GCT. Anfon cyfeiriadau i SPoA drwy Swyddog Opsiynau Tai, Swyddog Datrysiaidau Tai, Atal Digartrefedd CSYM, Swyddogion Rheoli Stadau, gan gynnwys Swyddog Ôl-ddyledion ac Ymddygiad Gwrthgymdeithasol.
Yr Adran Gwaith a Phensiynau		Mae Hyfforddwyr Gwaith yn cyfeirio at SpOA
Grŵp Cynefin	Cymdeithasau Tai	Landlord Cymdeithas Tai
Tai Gogledd Cymru		Landlord Cymdeithas Tai
Clwyd Alyn		Landlord Cymdeithas Tai
Canolfan Cyngor ar Bopeth	Sefydliadau Partner	Yr Asiantaeth Ddynodedig ar gyfer Cyngor Arbenigol ar Ddyledion i Ddefnyddwyr Gwasanaeth.
Hafal		Darparwr Cymorth Llwybr Iechyd Meddwl
Shelter		Cyngor arbenigol ar Dai/ Digartrefedd ac eiriolwr dros Ddefnyddwyr Gwasanaeth
Medrwn Môn		Sefydliad Ymbarél y Trydydd Sector ac aelod o Grŵp Cynllunio GCT. Darparu gwasanaethau atal a chyfeirio lefel isel ar gyfer dinasyddion bregus. Ceir manylion uchod am y Llwybr Gwasanaeth sy'n cael ei ddatblygu rhwng Cyswllt Cymunedol Môn a GCT. Mae'r Prif Weithredwr yn aelod o Grŵp Cynllunio GCT.

Fel sydd wedi digwydd yn ystod y blynyddoedd blaenorol, rydym wedi parhau i gynnal ymarferion monitro ddwywaith y flwyddyn yn ystod misoedd Ebrill / Mai a Hydref /Tachwedd, ac adolygiadau gwasanaeth bob 3 blynedd. Cynhyrchwyd yr adroddiadau hyn ar ôl cwblhau ffurflen hunanasesu, yn ogystal ag ymgynghori ar faterion eraill megis hyfforddiant, diogelu a chanlyniadau. Cynhyrchwyd adroddiadau manwl, ac mae dau Swyddog Adolygu Contractau a Datblygu'r Tîm hefyd wedi mofyn barn y staff, defnyddwyr gwasanaethau a rhanddeiliaid partner allanol yn ogystal â barn rheolwyr sy'n cwblhau'r hunanasesiad. Ar ôl ei gwblhau, rhennir yr adroddiadau monitro gyda'r rheolwyr gwasanaeth dynodedig ar gyfer sylwadau ac ymgynghori pellach, a chaiff y cynllun gweithredu o'r adolygiad gwasanaeth cychwynnol ei ddiweddarau yn unol â hynny.

Mae'r ymarferion monitro a'r adolygiadau gwasanaeth yn ddulliau hanfodol o gyfathrebu ac ymgysylltu â darparwyr, defnyddwyr gwasanaethau a rhanddeiliaid, ac yn rhoi'r dystiolaeth a'r wybodaeth ofynnol i ni wneud penderfyniadau gwybodus mewn perthynas â blaenoriaethau allweddol.

Ceir tystiolaeth glir o weithio mewn partneriaeth ac ymgysylltu â rhanddeiliaid drwy gydol y ddogfen hon e.e. datblygu'r Asesiad o Lefelau Angen, Gweithio gyda Chyswllt Cymunedol Môn i weithredu'r ymyriad lefel isel, paneli gwerthuso tendrau, paneli llwybr ac ati.

Byddwn yn parhau i bwysleisio'r angen i weithio mewn partneriaeth wrth i ni geisio gweithredu ein blaenoriaethau cyflawni yn y ddogfen hon a thrwy hynny, fodloni'r nodau a'r amcanion sydd yn ei Strategaeth GCT 4 blynedd.

Atodiadau

Atodiad A - Asesiadau effaith – Wedi ei gwblhau

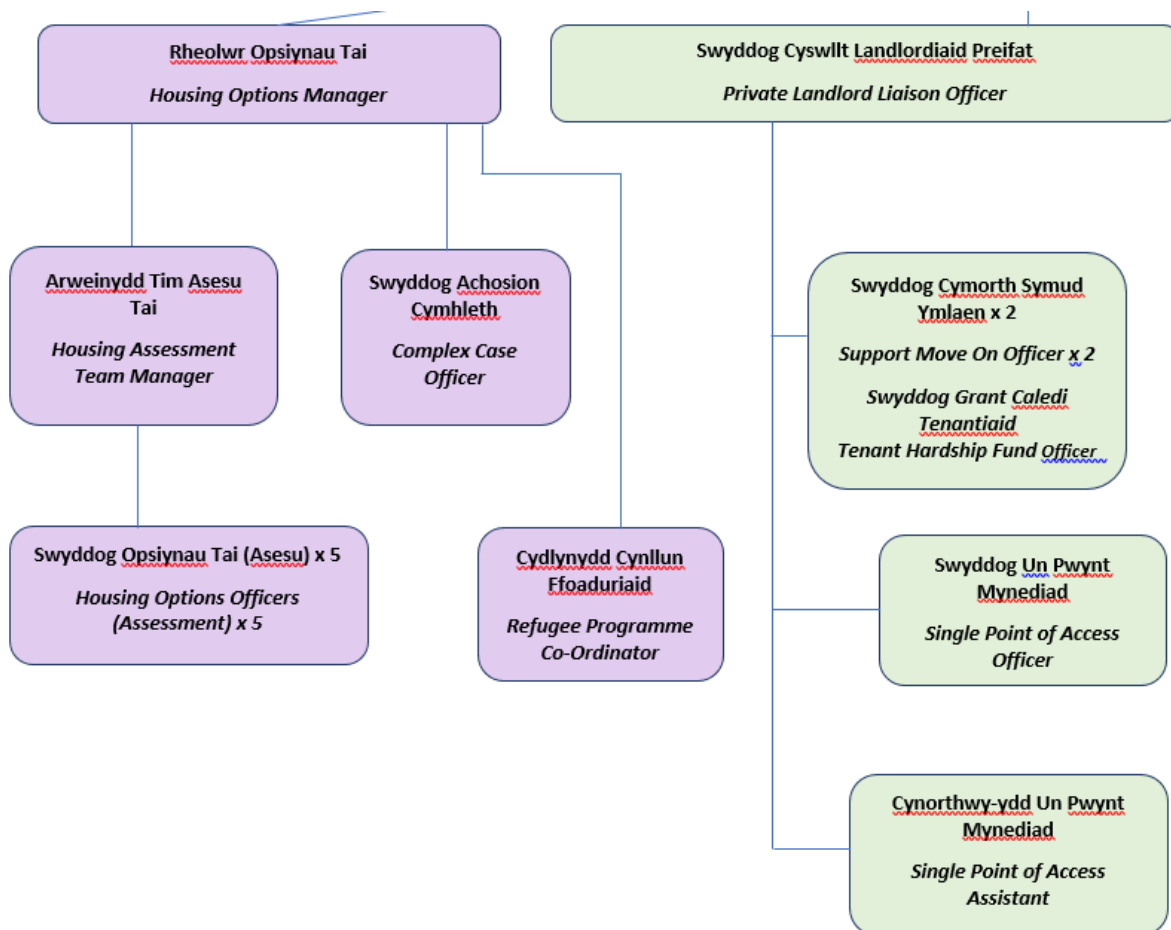
Final Copy of HSG -
Spend plan template

Atodiad B – Cynllun Gwariant y Grant Cymorth Tai

Atodiad C - Cynllun Comisiynu – Gweler yr Adran ar Flaenoriaethau Cyflawni

Annex D- Dyletswyddau Statudol o ran Digartrefedd –

Dangosir strwythur y Tîm Asesu isod sy'n cynnwys y swyddi a ariennir drwy'r GCT. Mae ymarfer brysbennu cychwynnol yn ymrwymo i sefydlu materion allweddol a'r risg o ddigartrefedd, gan sicrhau ein bod yn targedu gwasanaethau gystal ag y gallwn i sicrhau nad oes neb mewn perygl o orfod cysgu ar y stryd. Gwneir atgyfeiriad i'r gwasanaethau GCT bryd hynny hefyd er mwyn sicrhau bod cymorth yn cael ei ddarparu cyn gynted â phosibl.

Gall swyddogion gyfeirio unrhyw achos y maent yn gweithio arno i'n trefniant gyda Shelter Cymru, sy'n arbenigo mewn cyfraith a pholisi tai yng Nghymru, gyda gwybodaeth a dealltwriaeth fanwl a chyfredol o Ddeddf Tai (Cymru) 2014, rheoliadau cysylltiedig a chanllawiau Llywodraeth Cymru. Mae Shelter yn darparu gwasanaeth cynghori annibynnol ac yn cynorthwyo'r Cyngor yn eu huchelgais i wella gwasanaethau sy'n bodoli eisoes. Maent wedi bod yn darparu'r Gwasanaeth Cymorth Atal Digartrefedd yn llwyddiannus ers mis Medi 2018 drwy ddarparu Ymgynhorydd Atal Digartrefedd Annibynnol sefydledig. Mae'r ymgynghorydd yn gallu cynorthwyo gyda:

- achosion a'r mathau o gyngor a gynigir
- sesiwn fentora un-i-un
- sesiynau hyfforddi/briffio
- adolygiadau digartrefedd

Gall aelodau'r Tîm Asesu hefyd gysylltu ag Asesydd Iechyd Meddwl, a ddarperir gan Adferiad, a fydd yn cynorthwyo gyda chleientiaid sydd â phroblemau iechyd meddwl ac y gall yr Asesydd Iechyd Meddwl roi arweiniad a chynghor iddynt. Mae'r gwasanaethau hyn yn rhoi gwybodaeth a cipolwg ychwanegol i swyddogion ar effeithiau cyflyrau a meddyginiaethau penodol a sut orau i ddarparu cymorth.

Gall rheolwyr gael mynediad at a chyfeirio at fenter Mentora Proffesiynol y Gwasanaethau Tai sy'n darparu cymorth hyfforddi a mentora penodol ar achos / mater penodol i staff y Gwasanaethau Tai. Ar adegau, efallai y bydd angen cymorth

a gwrandawriad ychwanegol ynghylch materion cymhleth a / neu faterion sydd wedi cael mwy o effaith ar eu lles (*mae'n bwysig peidio â bod yn rhy benodol oherwydd bydd sefyllfaoedd a senarios penodol yn effeithio'n wahanol ar swyddogion*)

Mae'r Rheolwr Llinell yn gallu cyfeirio ac yn cael cymorth a chyngor mentora ychwanegol.

Mae'r Goleudy, sy'n cael ei redeg gan Digartref, yn cynnig cymorth i unigolion sy'n mynd at eu gwasanaethau am gymorth a chyngor sy'n ychwanegol at y cymorth a gynigir gan y Tîm Asesu. Gall hyn gynnwys pobl sy'n mynd at eu gwasanaethau yn y lle cyntaf neu bobl sy'n hysbys i'r Tîm Asesu. Mae gweithio mewn partneriaeth yn allweddol yma i gynnig atebion i helpu i ddelio ag amrywiaeth o faterion a chymhlethdodau.

[illegible]

Cynllun Gwaith Pontio Ailgartrefu Cyflym Ebrill 2022- Mawrth 2027

Mae'r Cynllun Gwaith Pontio Ailgartrefu Cyflym yn nodi'r modd y bydd Cyngor Ynys Môn yn trosglwyddo i fodel Ailgartrefu Cyflym o ddarparu gwasanaethau digartrefedd. Bydd y cynllun hwn yn canolbwyntio ar 6 thema a chamau allweddol y bydd angen eu gweithredu i gyflawni'r Cynllun yn ystod y cyfnod 2022-27.

	Themâu Allweddol	Camau Gweithredu'r Cynllun Pontio
1.	Asesiad o'r Farchnad Dai Leol, data digartrefedd a dadansoddi angen	Bydd y dull gweithredu yn nodi'r bwlch rhwng y galw a'r cyflenwad yn ogystal â'r galw rhagweledig am wasanaethau yn awr ac yn ystod y 5 mlynedd nesaf. Cynhelir dadansoddiad fely gellir cael darlun clir o'r sefyllfa erbyn mis Medi 2022.
2.	Asesu Anghenion Cymorth	Mae angen cynnal asesiad eang a systematig o anghenion fel y gellir casglu gwybodaeth gywir mewn perthynas â'r gofynion o safbwynt cymorth a'r dull o'u cyflenwi. Mae angen dau beth: • Dadansoddiad o nifer y cleientiaid presennol ym mhob un o'r pedwar categori; a • Amcangyfrif o'r cymarebau o ran y cyflwyniadau sy'n debygol ar sail flynyddol wrth symud ymlaen. Bydd hyn yn cael ei adolygu'n barhaus. Erbyn mis Ebrill 2022, bydd pob Darparwr Cymorth GCT wedi nodi pob defnyddiwr gwasanaeth trwy ddefnyddio pecyn asesu angen ar sail Isel/Canolig/Uchel, a bydd yn rhoi atborth bob wythnos i SPoA y GCT. Darparwyd hyfforddiant ar gyfer yr holl Ddarparwyr yn 2021. Caiff lefelau'r anghenion cymorth eu hystyried yn ofalus ac ochr yn ochr â hynny, rhoddir ystyriaeth i am ba hyd y mae cleientiaid yn debygol o fod angen y cymorth. Er budd cysondeb a thryloywder, mae CSYM wedi sefydlu Asesiad o'r Cynllun Cymorth GCT sy'n cael ei ddefnyddio'n fewnol ac yn allanol ac sy'n nodi'r tair carfan (I/C/U) yn ogystal ag achosion cymhleth. O'r herwydd, bydd modd cefnogi'r defnyddwyr gwasanaeth sydd angen cymorth arbenigol.

		Bydd asesiadau angen yn cefnogi ac yn cynorthwyo pobl i symud ymlaen a chynnal eu llety yn y tymor hir. Defnyddir y 4 maes cymorth isod; • Ymarferol • Penodol/arbenigol • Ymgysylltu a sefydlogi • Dilyniant Bydd gofynion llety yn cael eu hystyried rhag ofn eu bod yn effeithio ar lefel y cymorth sydd ei angen. • Lleoliad • Deiliadaeth • Fforddiadwyedd • Hygyrchedd • Cyfarpar Datblygu ymhellach yr Hyb Ailgartrefu Cyflym ar gyfer Ynys Môn sy'n cynnwys; • Swyddog Ymateb Cyflym • Swyddog Achosion Cymhleth • Swyddog Symud Ymlaen • Ailsefydlu carcharorion • Gweithiwr Cymorth Iechyd Meddwl • Llety Camu i Lawr • Swyddog Cymorth Pontio i bobl ifanc Y Swyddog achosion cymhleth sy'n bennaf gyfrifol am gydlynw gwasanaethau. Bydd hyn hefyd yn cynnwys gwaith datblygu i ychwanegu Grant Atal Digartrefedd at y ddarpariaeth GCT a'r Hyb Ailgartrefu Cyflym. Bydd angen i hyn gael ei weithredu'n llawn erbyn 2024
3.	Deall y Cyflenwad o Lety Dros Dro sydd ar gael yn lleol	Ennyn dealltwriaeth o raddfa ac ansawdd y llety dros dro sydd ar gael. Sicrhau darpariaeth gyflawn a chyfredol ar gyfer pob un o'r lleoliadau llety canlynol: • Llety Dros Dro • Llety â Chymorth • Arall (gan gynnwys gwely a brecwast, lloches ar gyfer dioddefwyr camdriniaeth ddomestig ac ati) Gan gynnwys gwybodaeth am: • Capasiti • Nifer yr aelwydydd sy'n byw yn y llety ar 31 Mawrth, a llif net i mewn/allan yn y flwyddyn • Math o aelwydydd • Lefel y cymorth a ddarperir • Am ba hyd ar gyfartaledd y mae pobl yn aros ym mhob un o'r lleoliadau (ar gyfer 2020/21 a 2019/20)

		Taliadau wythnosol, gan gynnwys yr holl renti a thaliadau gwasanaeth Bydd hyn yn cael ei gwblhau erbyn 31 Mawrth 2022
4.	Cynllunio'r trawsnewidiad mewn perthynas â Llety Dros Dro	Darparu llety dros dro fydd yn cydymffurfio â'r safonau ansawdd ac a fydd yn seiliedig ar sicrhau urddas a pharch i'r defnyddwyr gwasanaeth. Bydd Cyngor Ynys Môn yn edrych ar: - Addasu llety at ddibenion gwahanol - Edrych ar y cyflenwad presennol a'r cyflenwad yn y dyfodol - Datblygu Hyb Ailgartrefu Cyflym
5.	Datblygu'r Cynllun	Bydd y cynllun yn rhoi sylw i'r pwyntiau allweddol sylfaenol canlynol - Cefnogi - Cyflenwi a Thrawsnewid - Atal - Model Llety - Cynyddu effeithlonrwydd - Ymgysylltu - Staffio - Ymateb i'r Pandemig - Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb Bydd Bwrdd Prosiect yn cael ei sefydlu i oruchwyllo'r cynllun hwn
6.	Cynllunio Adnoddau	Mae angen gwneud mwy o waith yn ystod y 12 mis nesaf i ddeall sut y bydd y model Ailgartrefu Cyflym yn gweithio o safbwynt ariannol. Er bod y model o symud pobl yn gyflym drwy lety dros dro i lety sefydlog yn ddrutach i ddechrau, deïllir yn gyffredinol y bydd, yn y tymor hir, o fantais o ran arbed costau a'r disgwyliad yw y gellir symud i Ailgartrefu Cyflym o sail cost niwtral. Ar hyn o bryd, mae gennym 23 o unedau a nodwyd o dan Grant Cam 2 Llywodraeth Cymru a fydd yn mabwysiadu egwyddorion Ailgartrefu Cyflym. Bydd hyn yn cychwyn ym mis Chwefror 2022.

Datganiad o Angen

1. Cyflwyniad

Mae canllawiau Llywodraeth Cymru yn nodi y dylai Awdurdodau Lleol lunio Datganiad o Angen yn seiliedig ar ganfyddiadau'r Asesiad Anghenion. Dylai'r datganiad nodi gofynion y presennol a'r dyfodol, a dylai gynnwys anghenion rhanbarthol lle mae'r anghenion yn cael eu diwallu gan yr Awdurdod Lleol. Yn y datganiad hefyd, dylid nodi sut y bydd anghenion statudol a nodwyd yn cael eu diwallu drwy gyflawni dyletswyddau statudol.

2. Canfyddiadau allweddol

Mae ein Hasesiad Anghenion wedi canfod y canlynol:

- Mae ymchwil cenedlaethol yn dangos bod person mewn perygl o fod yn ddigartref oherwydd tlodi, llafur macro a micro a chyflwr y farchnad a'r ddarpariaeth sydd ar gael ar lefel personol a chymdeithasol o safbwynt cymorth ac y bydd y gallu i ymdopi ag argyfwng yn cael effaith ar ddigartrefedd
- Mae cysylltiad amlwg rhwng digartrefedd a thrawma gyda 85% o'r rhai sydd mewn cysylltiad â gwasanaethau cyfiawnder troseddol, camddefnyddio sylweddau a digartrefedd wedi cael profiad o drawma pan oeddynt yn blant
- Os bydd person yn dod yn ddigartref, bydd ei iechyd corfforol a meddyliol yn dioddef

Mae adroddiad diweddar [Monitor Digartrefedd Argyfwng Cymru, 2021](#) yn dangos y bydd digartrefedd yn cynyddu yn y tymor byr oherwydd effaith Covid a materion economaidd. Tynnwyd sylw at y materion canlynol yn ein Hasesiad Anghenion neu'n Strategaeth Dai ar gyfer 2022-27:-

- Yn ystod y blynyddoedd cyn pandemig COVID-19, gwelwyd cynnydd parhaus yn y lleoliadau llety dros dro, gyda chodiad o 24% yn nifer y lleoliadau rhwng 2016 a 2020. Mae'r cynnydd sydyn a welwyd yn ystod 2020/21 yn adlewyrchu rhaglen tai frys Llywodraeth Cymru i ddarparu llety diogel ar gyfer y rhai sydd mewn perygl o fod yn cysgu allan yn ystod y pandemig
- Mae'r diffyg o ran y Lwfans Tai Lleol a'r gystadleuaeth oherwydd y galw am lety gwyliau wedi gwaethgu yn ystod y pandemig
- Mae ymyriadau argyfwng gan Awdurdodau Lleol yn parhau i gynyddu gyda chynnydd sydyn yn yr achosion Adran 75s yn ogystal â chynnydd o ran y camau gweithredu i gynorthwyo ymgeiswyr o dan A66 (cymorth atal) ac S73 (cymorth rhyddhad)
- Yn gyson â phatrwm yr ymatebion ynghylch graddfa newidiol y pwysau sy'n gysylltiedig â digartrefedd, nododd llawer o'r cyfranogwyr fod y cydbwysedd rhwng teuluoedd a phobl sengl wedi newid yn sylweddol yn 2020/21
- I'r rhan fwyaf o awdurdodau, roedd cyflawni eu dyletswydd drwy'r Sector Rhent Preifat wedi mynd yn anodd iawn
- Ar hyd a lled Cymru, dywedwyd yn llai aml ei bod yn anodd cael gafael ar denantiaethau cymdeithasol i bobl ddigartref o gymharu â cheisio cael lleoliadau mewn tai rhent preifat
- Dull hirsefydlog arall o fesur digartrefedd yw'r boblogaeth o bobl ddigartref sy'n cael eu lleoli mewn Llety Dros Dro gan Awdurdodau Lleol yn ystod y broses o gynnal asesiad digartrefedd ac ailgartrefu pobl.
- Bydd cynnydd yn yr Aelwydydd Digartrefedd Craidd tan 2023 ac o 2023 ymlaen, bydd mwy o bobl na'r nifer presennol yn cyflwyno eu hunain fel pobl sy'n ddigartref

Mae gwybodaeth o'n Hasesiadau Statudol, y Gronfa Atal Digartrefedd a Darparwyr Cymorth yn dangos y bydd yr isod yn berthnasol i'r Gwasanaethau Cymorth Tai:

- Yn gyffredinol, derbynir gan ddarparwyr gwasanaethau arbenigol a'r Heddlu, gyda hynny yn cael ei gofnodi hefyd gan y cyfryngau lleol a chenedlaethol, nad oedd y lefel wirioneddol o gamdriniaeth ddomestig yn cael ei chofnodi'n gyson yn ystod y cyfnodau clo. Roedd llawer o deuluoedd wedi'u cyfyngu i'w heiddo a hynny'n golygu bod llai o gyfle iddynt roi gwybod am achosion o gam-drin ac achosion mynych, gyda hynny felly'n golygu cynnydd yn nifer yr anghenion nad oeddynt yn cael eu diwallu
- Mae bwlch penodol yn y ddarpariaeth ar gyfer y sawl sy'n dioddef camdriniaeth rywiol ar yr Ynys, a dylid ystyried y ddarpariaeth ar gyfer ariannu'r darparwr arbenigol yn y maes hwn, sy'n annibynnol ar y math mwy traddodiadol o wasanaethau VAWDASV a ddarperir ar hyn o bryd
- Gwelwyd cynnydd o ran anghenion lefel uchel o fewn y gwasanaethau cymorth ieuchyd meddwl
- Gwelwyd cynnydd yn nifer y bobl sydd mewn perygl o ladd eu hunain neu niweidio eu hunain
- Mae tua hanner y bobl sy'n cael eu cydnabod fel rhai ag Anghenion Dysgu yn derbyn Gwasanaethau Cymorth Tai (Cynllun Gwariant Dangosyddion Perfformiad Allweddol a Grant Cymorth Tai Gwasanaethau Cymdeithasol Llywodraeth Cymru)
- Erys lefel anghymesur o gymorth sy'n cael ei gapio ar uchafswm o 15 awr y pen yr wythnos i bobl ag Anableddau Dysgu. Mae hyn yn cymharu ag uchafswm o 5-8 awr ar gyfer y rhai ag anghenion heriol sy'n anhrefnus, yn ddigartref neu mewn perygl o fod yn ddigartref ac sydd angen y lefel uchaf o ymyrraeth ac eithrio cymorth 24/7 o fewn amgylchedd o fath hostel
- Ar hyn o bryd, mae'r Gwasanaethau Cymorth Tai o fewn y grŵp cleientiaid Anableddau Dysgu yn rhai cost uchel, nifer isel
- Mae nifer y bobl ag Anabledd Dysgu nad ydynt yn bodloni'r diffiniad statudol o Anabledd Dysgu yn uchel ar Ynys Môn. Felly, mae angen cymorth tai parhaus i alluogi'r grŵp cleientiaid hwn i reoli eu tenantiaethau
- Mae'r proffil demograffig rhagamcanol ar gyfer y 10 mlynedd nesaf yn awgrymu bod nifer y bobl hyn sydd angen gwasanaethau cymorth tai yn debygol o gynyddu,
- Mae'r proffil demograffig o boblogaeth Ynys Môn yn awgrymu bod angen sicrhau cynnydd yn ystod a chyflenwad y mathau penodol o opsiynau llety sydd ar gael i bobl hyn
- Nid oes cymorth penodol sy'n gysylltiedig â thai yn cael ei ddarparu ar gyfer pobl ag anghenion sy'n gysylltiedig ag anhwylder ar y sbectrwm awtistig
- Mae angen gweithio'n agosach a sicrhau gwell trefniadau pontio a chynllunio ar gyfer y cymorth tai sydd ar gael i'r glasoed wrth iddynt ddod yn oedolion
- Mae nifer y carcharorion o Ogledd Cymru fel arfer rhwng 760 ac 850, ac mae 40-50 ohonynt yn fenywod, mae 60-70 yn droseddwyr ifanc ac mae 50-60 yn rhai y mae'n rhaid cymryd mesurau diogelwch lefel uchel yn eu cylch
- Mae nifer y bobl a gedwir yn y carchar wedi bod yn cynyddu
- Mae nifer yr achosion o salwch meddwl, camddefnyddio sylweddau ac anableddau dysgu yn uwch ymhlith oedolion sydd yn y carchardai o gymharu â nifer yr oedolion yn y boblogaeth gyffredinol
- Yn ôl cyfran, mae poblogaeth y carchardai sy'n cynnwys troseddwyr sy'n 50 oed neu'n hyn wedi cynyddu'n fwy nag unrhyw grŵp oedran arall sy'n golygu bod goblygiadau o ran gofal cymdeithasol
- Mae plant sydd â rhiant yn y carchar ddwywaith mor debygol â phlant eraill o fod â phroblemau ymddygiad ac ieuchyd meddwl a thair gwaith yn fwy tebygol o droseddu eu hunain

- Bydd yr adroddiad a gyhoeddwyd gan Wasanaeth Carchardai a Phrawf EM yng Ngharchar y Berwyn sef yr Astudiaeth o'r Prosiect Cyflymu yn cael ei ystyried fel un o flaenoriaethau'r RHSGC wrth symud ymlaen
- Mae nifer y bobl sy'n ail-gyflwyno eu hunain i'r Gwasanaethau Digartrefedd a Chymorth Tai wedi cynyddu

Mewn ymateb i holiadur ymgynghori a rannwyd ar draws Gogledd Cymry, mae darparwyr gwasanaeth yn nodi'r isod ar gyfer Ynys Môn:-

- Ymddengys bod gan y bobl sy'n cyflwyno eu hunain ar gyfer Gwasanaethau Cymorth Tai nifer gynyddol o anghenion cymhleth a ffactorau risg
- Gwelwyd cynnydd yn nifer y bobl sydd eisiau mynediad at gwnsela a therapïau eraill, pethau na fedry GCT eu hariannu
- Mae Covid-19 wedi arwain at gynydd yn nifer y bobl sydd wedi eu hynysu ac sy'n unig ac mae cael llai o gyswllt gyda ffrindiau a theulu wedi cael effaith ar les corfforol a meddyliol. Mae'r modd y darperir gwasanaethau wedi gorfod newid gyda'r angen i yn fwy arloesol o ran y modd y rhoddir cymorth a hynny oherwydd pellhau cymdeithsol, yr angen i wisgo mwgwd ac ati sydd oll yn gallu cael effaith ar ddefnyddwyr gwasanaeth
- Mae canolfan ddydd Y Goleudy yng Nghaergybi wedi cofnodi cynnydd mawr yn nifer y cleientiaid sy'n cyflwyno gyda phroblemau iechyd Meddwl difrifol, gyda rhai'n peri risg uchel i staff a defnyddwyr gwasanaeth eraill. Gall ymyriadau a chymorth gan sefydliadau arbenigol fod yn brosesau araf a maith. Mae llawer sy'n defnyddio canolfannau dydd mewn llety ansefydlog, yn cysgu ar soffas, yn cysgu ar y stryd, neu mewn llety gwely a brecwast.
- Gwelwyd cynnydd yn yr atgyfeiriadau ar gyfer gwasanaethau Cyfryngu
- Mwy o achosion o bryder, cynnydd o ran hunan-niweidio, bygythiadau o hunanladdiad, teimladau o fod yn ynysig ac yn unig. Mae'r rhai sydd yn eu llety eu hunain neu lety hunangynhwysol dros dro yn llai parod i ymgysylltu a hynny o bosib oherwydd mesurau cadw pellter cymdeithasol yn y gorffennol, teimlo'n anniogel ac ati.
- Mae gwybodaeth o SPOA yn dangos bod menywod sy'n cyfrif am bron i 2 o bob 3 chyflwyniad ar gyfer gwasanaethau Cymorth Tai
- Mae nifer y bobl sengl/rhieni sengl neu'r rhai ag oedolyn/aelwydydd dibynnol sy'n defnyddio gwasanaethau cymorth tai yn uchel iawn, gyda'r data diweddaraf yn dangos bod canran yr holl atgyfeiriadau a dderbyniwyd ers 1.4.21 yn 86.1% o gymharu ag 82.5% ar gyfer y flwyddyn ariannol flaenorol iawn
- Mae cyflwyniadau gan deuluoedd gan gynnwys aelwydydd rhieni sengl a dau riant wedi cynyddu ers dileu'r embargo ar droi pobl o'u cartrefi a orfodwyd yn flaenorol gan Lywodraeth Cymru.
- Pan mae pobl yn cyflwyno eu hunain i'r SpOA, mae 78.89% o'r holl anghenion yn gysylltiedig ag Iechyd Meddwl, Generig, Digartrefedd, Cam-drin Domestig a Phobl Ifanc Agored i Niwed
- Bu cynnydd sylweddol yn nifer y bobl sy'n honni bod ganddynt anghenion iechyd meddwl lefel uchel wrth gyflwyno eu hunain i'r SpOA/ Porth Brysbennu.
- Mae achosion o anghenion sy'n cyd-ddigwydd neu ddiagnosis deuol ar gynydd gyda chamddefnyddio sylweddau yn cael effaith ar bobl ifanc 16-25 oed

Mae gwybodaeth o'n Hasesiadau Statudol, y Gronfa Atal Digartrefedd a Darparwyr Cymorth yn dangos bod Fforddiadwyedd a Chyflenwad yn broblem:

- Mae fforddiadwyedd a mynediad yn y Sector Rhentu Preifat yn gynyddol anodd
- Pery diffyg o ran nifer yr eiddo un ystafell wely fforddiadwy sydd ar gael
- Mae diffyg eiddo symud ymlaen yn llesteirio ein gwasanaethau llety â chymorth ac yn golygu bod pobl yn gorfod treulio mwy o amser mewn llety dros dro mwy costus, gyda hynny'n atal pobl rhag cael mynediad at lefel o gymorth mwy dwys yn gynharach

- Mae angen llety â chymorth ar 49.3% o'r rhai sy'n cyflwyno eu hunain i SpoA
- Mae prinder llety unllawr priodol wedi'i adeiladu'n bwrpasol ar gyfer pobl ag anableddau dysgu
- Anaml y bydd pobl ag Anableddau Dysgu sy'n byw mewn llety â chymorth a llety a rennir yn symud ymlaen i fyw'n annibynnol
- Mae tystiolaeth a gasglwyd o adolygiadau gwasanaeth a cadroddiadau monitro 6 misol wedi tynnu sylw at y prinder o eiddo fforddiadwy yn y sector rhentu preifat. Roedd y broblem hon yn cael ei dwysáu ymhellach gan faterion fforddiadwyedd a'r diffyg rhwng rhent y farchnad a chyfraddau Lwfans Tai Lleol sy'n penderfynu sut y caiff budd-dal tai ei rannu.
- Diffyg eiddo symud ymlaen sydd yn ei dro yn golygu bod llai o le ar gael mewn hosteli a llety â chymorth dynodedig i'n pobl ifanc sy'n ddigartref neu mewn perygl o fod yn ddigartref
- Mae data a ddarparwyd gan Digartref, y darparwr cymorth tai dynodedig ar gyfer pobl ifanc ddigartref a bregus yn dangos bod rhwng 1 o bob 4 o bobl ifanc y mae angen cymorth hostel arnynt yn dod o'r gymuned LGBTQ+. Mae hyn ar adegau, wedi creu anawsterau i rai o'r bobl ifanc hyn sy'n byw mewn hosteli. Cdynabyddir ar draws Gogledd Cymru bod bwlch yn bodoli mewn perthynas â phobl ifanc LGBTQ+ sydd angen cymorth sy'n gysylltiedig â thai ac mae'r angen hwn yn cael ei gydnabod fel blaenoriaeth ranbarthol

Mae gwybodaeth o'n hadroddiad ar y gwahanol agweddau ar ddelio â Covid yn dangos:

- Cynnydd yn y llwyth achosion oherwydd Covid-19
- Roedd y defnyddwyr gwasanaeth yr oedd ein dyletswydd iddynt yn cael ei rhyddhau oherwydd eu bod wedi colli eu llety dros dro yn fwriadol yn gallu ailymgeisio am gymorth. Roedd yr achosion hyn yn aml yn fwy heriol ac o'r herwydd, roeddent yn parhau i fod ar agor am gyfnodau hirach gyda hynny'n cael effaith bellach ar y cynnydd yn y llwyth achosion.
- Dywedodd 62.4% o'r staff fod natur y rhan fwyaf o'r achosion y maent yn delio â hwy wedi newid dros y 18 mis diwethaf – cynnydd yng nghymhlethdod yr achosion, yn enwedig mewn perthynas â chyflyrau iechyd meddwl difrifol a chamddefnyddio sylweddau.
- Rheoli Llwyth Achosion
 - Dywedodd 53.7% o'r staff eu bod yn gallu ymdopi gyda'u llwyth achosion – roedd hyn i'w briodoli i raddau helaeth i'r cymorth a gawsant gan eu timau a chan rheolwyr.
 - Roedd symud o gyfweliadau wyneb yn wyneb i geisiadau dros y ffôn yn golygu bod staff yn gallu ymdopi â mwy o achosion.
 - Yn achos staff a oedd yn teimlo eu bod yn cael anhawster delio gyda'u llwyth achosion, nid oeddent ond yn gallu cwblhau gwaith adweithiol neu reoli argyfwng yn hytrach na gweithio'n ataliol a chynnig cyngor ac atebion.
 - Nododd y rhan fwyaf o staff y byddai llwyth o rhwng 10-40 o achosion yn ddelfrydol
- Darparu gwasanaeth effeithiol
 - Roedd 53.4% o'r staff yn teimlo eu bod yn gallu darparu gwasanaeth effeithiol
 - Roedd cefnogaeth gan gydweithwyr, rheolwyr a thimau â rhan fawr yn hyn o beth
 - Hyfforddiant a phrofiad da o ddeddfwriaeth tai
 - Arian ychwanegol gan Lywodraeth Cymru ar gyfer darparu swyddog digartrefedd ychwanegol, swyddog brysbennu a swyddog symud ymlaen
 - Mae'r rhwystrau'n cynnwys nifer rhy uchel o achosion, diffyg llety yn y Sector Rhentu Preifat a llety dros dro.
- Lles Staff

- Dywedodd 88.9% o'r staff a holwyd eu bod yn gallu cael gafael argymorth, gyda 71% yn dweud bod y cymorth yn ddigonol.

Dangosodd gwybodaeth gan gleientiaid:

- Bod y Gwasanaethau Cymorth Tai wedi gwneud gwahaniaeth gwirioneddol i'w bywydau
- Nid oedd cleientiaid gwybod sut i fynd ati i gael gafael argymorth gan y Cyngor a'r Gwasanaethau Cymorth Tai
- Nifer isel iawn o gleientiaid oedd yn gallu fforddio'r prisiau rhentu cyfredol

Templed ar gyfer Asesu'r Effaith ar Gydraddoldeb (gan gynnwys yr iaith Gymraeg a'r Ddyletswydd Economaidd-Gymdeithasol) Mae'r ddogfen hon hefyd ar gael yn Saesneg / This document is also available in English.

Fersiwn	Dyddiad	Crynodeb o'r newidiadau
V0.1	Rhagfyr 2021	
V0.2	Ionawr 2022	Cam 2 a 3

Cam 1: Y Cefndir	
1 - Beth sy'n cael ei asesu?	Strategaeth Rhaglen Cymorth Grant Tai 2022-26
2 - Ydy'r cynnig yma'n un newydd neu un sy'n bodoli eisoes?	Newydd
3 - Beth yw nodau a phwrpas y cynnig yma?	Mae'r Strategaeth hon yn ofyniad ar Wasanaethau Tai gan Lywodraeth Cymru, sy'n darparu'r cyfeiriad strategol ar gyfer gwasanaethau atal digartrefedd a chymorth tai. Mae'r Strategaeth hefyd yn bodloni'r gofynion statudol ar gyfer Strategaeth Ddigartrefedd o dan Ran 2 o Ddeddf Tai (Cymru) 2014 am y pedair blynedd nesaf gydag adolygiad canol pwynt o fewn 2 flynedd.

Cam 1: Y Cefndir		
4 - Pwy sydd yn gyfrifol am y cynnig sy'n cael ei asesu?	Gwasanaethau Tai- Uned Strategol, Polisi a Chomisiynu	
5 - Pwy yw'r swyddog arweiniol ar gyfer cynnal yr asesiad yma?	Rheolwr Strategol, Polisi a Chomisiynu	
6 - Pwy arall sy'n cymryd rhan yn yr asesiad yma?	Elliw Llŷr - Rheolwr Strategol, Polisi a Chomisiynu Arwel Jones – GCT Prif Swyddog Datblygu Caron Jones – Swyddog Strategol Tai Lesley Thomas – GCT Swyddog Datblygu	
7 - Oes yna gyswllt rhwng y cynnig yma a meysydd gwaith eraill? Er enghraifft, oes yna unrhyw gynigion neu bolisiau eraill y dylid eu cymryd i ystyriaeth wrth asesu'r effaith?	Strategaeth Dai Ddrafft 2022-27 Cynllun Trosiannol Ailgartrefu Cyflym Mae'r Strategaeth Dai yn helpu i gyflawni nodau'r Cynllun Corfforaethol	
8 - Ydy'r cynnig yn berthnasol i sut mae'r Awdurdod yn cydymffurfio â dyletswydd cyffredinol y sector gyhoeddus mewn perthynas â phobl a warchodir gan y Ddeddf Cydraddoldeb 2010? Fel rheol, mae unrhyw cynnig sy'n cael effaith ar bobl yn debygol o fod yn berthnasol ar draws pob grwp a warchodir.	Dileu camwahananiaethu ac aflonyddu	Ydi
	Hyrwyddo cyfleoedd cyfartal	Ydi
	Meithrin perthynas dda	Ydi
	Diogelu hyrwyddo hawliau dynol	Ydi
9 - Ydy'r cynnig yn benderfyniad strategol? Os hynny, mae'r Ddyletswydd	ydi	

Cam 1: Y Cefndir	
Economaidd-Gymdeithasol yn berthnasol - gweler atodiad 1.	
10 - Pwy fyddai'n cael eu heffeithio gan y cynnig/ion (yn negyddol neu'n gadarnhaol, yn uniongyrchol neu'n anuniongyrchol)? Os yw'r penderfyniad yn un strategol, sicrhewch eich bod yn ystyried yn benodol a fyddai'r cynnig yn effeithio mwy ar bobl sy'n byw mewn amgylchiadau economaidd gymdeithasol llai ffafriol nag eraill yn yr un gymdeithas(gweler atodiad 1).	Holl ddinasyddion Ynys Môn o bosib, ond yn enwedig y rheini sy'n fregus ac / neu sy'n cael trafferth i gwrdd â'u hanghenion tai i gael mynediad i wasanaethau cefnogi tai . Bydd y strategaeth yn cefnogi pobl sy'n byw mewn amgylchiadau cymdeithasol ac economaidd llai ffafriol Mae partneriaid allweddol o ran darparu tai gwell yn cynnwys darparwyr tai (cymdeithasau tai, landlordiaid preifat), sefydliadau sy'n darparu gwasanaethau cymorth tai a chynorthwyo'r digartref, yr Heddlu, Gwasanaeth Prawf a'r Bwrdd Iechyd Lleol.

Cam 2.1: Casglu gwybodaeth – Safonau'r Gymraeg a Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011	
11 - A yw y cynnig yma'n sicrhau nad yw'r Gymraeg yn cael ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg yn unol â Pholisi Iaith Gymraeg y Cyngor Sir?	Bydd yn annog i bobl aros o fewn eu cymunedau ac ar yr Ynys
12 - Oes cyfle yma i gynnig mwy o gyfleoedd i bobl ddysgu a / neu ddefnyddio'r Gymraeg yn eu bywydau bob dydd?	Credwn y Bydd
13 – A fydd y maes gwaith hwn yn gwneud cynnig rhagweithiol i ddarparu gwasanaethau yn Gymraeg i ddefnyddwyr?	Bydd
14 – A fydd y cynnig hwn yn debygol o warchod a hyrwyddo'r Gymraeg o fewn y gymuned?	Bydd yn annog i bobl aros o fewn eu cymunedau ac ar yr Ynys
Er mwyn eich cynorthwyo i ateb y cwestiynau uchod, mae'r Canllawiau Asesu Effaith corfforaethol yn rhestru cyfres o gwestiynau y dylid eu hystyried wrth edrych sut bydd cynigion yn effeithio ar yr iaith Gymraeg yn gyffredinol. Bydd y graddau mae'r cwestiynau hyn yn berthnasol yn dibynnu ar y cynnig dan sylw. Fodd bynnag: • Os ydych yn edrych ar sut fyddai prif bolisiau, strategaethau, cynlluniau neu ganllawiau'r Cyngor yn effeithio ar y Gymraeg; neu • Os yw eich ymateb cychwynnol i'r cwestiynau uchod yn codi unrhyw bryderon neu dystiolaeth i awgrymu y byddai'r cynnig yn trîn yn Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg neu'n effeithio'n negyddol ar gyfleoedd pobl i ddefnyddio'r Gymraeg;	

Cam 2.1: Casglu gwybodaeth – Safonau'r Gymraeg a Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011	
dylid cynnal asesiad mwy cynhwysfawr o'r effaith ar y Gymraeg. Mae templed ar wahân ar gael ar MonITor. Mae dogfen gyngor arferion da Comisiynydd y Gymraeg hefyd ar gael ar MonITor i'ch cynorthwyo ymhellach .	

Cam 2.2: Casglu gwybodaeth – Deddf Hawliau Dynol 1998	
15 - Oes yna unrhyw faterion sydd angen ystyriaeth o ran Hawliau Dynol? Os oes, beth yw'r materion yma? Er enghraifft, a fyddai'r cynnig yn arwain at fethu a diogelu'r hawl i breifatrwydd?	(Mae'r 16 hawl sylfaenol wedi'u rhestru yn Atodiad 2). Ni fyddai'r strategaeth yn cael effaith negyddol ar hawliau dynol.

Cam 2.3: Casglu Gwybodaeth – Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015		
16 - Ydi cynnig yn cyflawni unrhyw rai o'r saith nod llesiant cenedlaethol a amlinellir yn Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015? (Mae disgrifiadau o'r nodau llesiant wedi'u rhestru yn Atodiad 3)	Cymru lewyrchus	yndi
	Cymru gydnerth	yndi
	Cymru iachach	yndi
	Cymru sy'n fwy cyfartal	yndi
	Cymru o gymunedau cydlynus	yndi
	Cymru â diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu	yndi
	Cymru sy'n gyfrifol ar lefel fyd-eang	yndi

Cam 2.4: Casglu Gwybodaeth – Ymgysylltu / Ymgynghori / Tystiolaeth / Llenwi Bylchau o ran gwybodaeth	
Gweler y rhestr wirio cyn ymgysylltu ac ymgynghori, sydd ar gael ar MonITor	
17 - Beth sydd wedi cael ei wneud hyd yn hyn o ran ymgysylltu ac ymgynghori mewn perthynas â'r cynnig yma?	Cafodd Strategaeth Rhaglen GCT ei datblygu drwy drafodaethau a holiaduron gyda defnyddwyr gwasanaethau, darparwyr a Staff Tai a rhanddeiliaid allweddol.

Cam 2.4: Casglu Gwybodaeth – Ymgysylltu / Ymgynghori / Tystiolaeth / Llenwi Bylchau o ran gwybodaeth Gweler y rhestr wirio cyn ymgysylltu ac ymgynghori, sydd ar gael ar MonITor	
18 – Pa wybodaeth arall ydych chi wedi ei ddefnyddio fel rhan o'ch asesiad? Rhestrwch unrhyw adroddiadau, gwefannau ayyb a ddefnyddiwyd yma a chynnwys y dystiolaeth berthnasol a gafwyd yn y tabl yng Ngham 3 isod.	Datganiad o Angen sydd yn seiliedig ar Asesiad o Angen
19 - Oes yna unrhyw fylchau yn y wybodaeth a gasglwyd hyd yma? Os oes, sut fydd y rhain yn cael sylw?	

Cam 3: Asesu'r effaith debygol ac adnabod camau lliniaru

20 - Nodwch isod unrhyw effaith debygol o safbwynt cydraddoldeb ar y grwpiau unigol, ynghyd ag adnabod pa gamau gellir eu cymryd i leihau neu wella'r effeithiau yma. *Er mwyn penderfynu natur yr effaith debygol, dewisiwch un o'r canlynol os gwelwch yn dda – **Negyddol / Cadarnhaol / Dim effaith**

Y grwp / a warchodir	*Yr effaith debygol	Manylion am yr effaith (gan gynnwys tystiolaeth i gefnogi'r canfyddiadau)	Camau i liniaru effaith negyddol
Oed	Positif	Gweler Asesiad Anghenion Data Cyfrifiad 2011 Stats Cymru – yn enwedig amcanestyniadau newid poblogaeth	
Anabledd	Positif	Data Cyfrifiad 2011 Strategaeth yn nodi dulliau o gael mynediad i gymorth fel grantiau ar gyfer pobl a theulueoedd sydd ag anabledd	
Rhyw	Positif	Data Cyfrifiad 2011 Nid oes unrhyw arwydd o effaith negyddol ar y grŵp hwn. Dylai'r ffocws ar adnabod ac ymateb i angen sicrhau cyfle cyfartal	

Y grwp / a warchodir	*Yr effaith debygol	Manylion am yr effaith (gan gynnwys tystiolaeth i gefnogi'r canfyddiadau)	Camau i liniaru effaith negyddol
Newid Rhyw	Positif	Nid oes gwybodaeth sy'n benodol i'r grŵp hwn ar gyfer ardal Ynys Môn ar gael ar hyn o bryd. Nid oes unrhyw arwydd o effaith negyddol ar y grŵp hwn. Dylai'r ffocws ar adnabod ac ymateb i angen sicrhau cyfle cyfartal.	
Beichiogrwydd a Mamolaeth	Positif	Nid oes gwybodaeth sy'n benodol i'r grŵp hwn ar gyfer ardal Ynys Môn ar gael ar hyn o bryd. Nid oes unrhyw arwydd o effaith negyddol ar y grŵp hwn. Dylai'r ffocws ar adnabod ac ymateb i angen sicrhau cyfle cyfartal.	
Hil / Ethnigrwydd / Cenedligrwydd	Positif	Data Cyfrifiad 2011 Stats Cymru Dim ond 1.8% o'r boblogaeth ar adeg 2011 o gefndir ethnig nad yw'n wyn. Roedd y nifer hwn wedi tyfu ers cyfrifiad 2001.	
Crefydd neu Gred	Positif	Data a ddefnyddiwyd : Cyfrifiad 2011StatsCymru	
Cyfeiriadedd Rhywiol	Positif Positif	Data a ddefnyddiwyd : Cyfrifiad 2011StatsCymru	
Priodas neu bartneriaeth sifil	Positif	Data a ddefnyddiwyd : Cyfrifiad 2011StatsCymru	
Yr iaith Gymraeg	Positif	Gweler Asesiad Effaith iaith Gymraeg	
Hawliau Dynol	Positif	Gweler c15	
Unrhyw fater perthnasol arall			

Y grwp / a warchodir	*Yr effaith debygol	Manylion am yr effaith (gan gynnwys tystiolaeth i gefnogi'r canfyddiadau)	Camau i liniaru effaith negyddol

Mae cysylltiadau clir rhwng materion cydraddoldeb a materion economaidd-gymdeithasol. Gall camwahanuachu achosi anfantais economaidd-gymdeithasol yn uniongyrchol. Os y daw unrhyw faterion o'r fath yn amlwg wrth asesu materion sydd ddim yn rai strategol, dylid rhoi ystyriaeth ddyledus iddynt a'u cofnodi o dan y grwp gwarchodedig perthnasol, neu o dan 'unrhyw fater perthnasol arall' uchod.

Cwblhewch y rhan yma os yw'r cynnig yn fater strategol (gweler atodiad 1)			
Y Ddyletswydd Economaidd-Gymdeithasol	*Yr effaith debygol	Manylion am yr effaith (gan gynnwys tystiolaeth i gefnogi'r canfyddiadau)	Camau i liniaru effaith negyddol
A yw'r cynnig yn debygol o achosi anghydraddoldebau o ran canlyniadau o ganlyniad i anfantais economaidd-gymdeithasol?	Effaith isel	Mae'r Strategaeth yn cefnogi fframwaith mesur Safonau Byw: Y gallu i fwynhau safon byw, gydag annibyniaeth a diogelwch, ac i gael gofal am a cefnogi pan fo angen	

Cam 4 – Canlyniad yr asesiad

Mae pedwar canlyniad posibl – cadwch y rhain mewn cof wrth gwblhau'r rhan nesaf:

- **Canlyniad 1: Dim newid mawr** - Mae'r asesiad yn dangos bod y cynnig yn gadarn; nid oes unrhyw botensial am wahaniaethu nac effaith niweidiol. Cymerwyd pob cyfle i hyrwyddo cydraddoldeb.
- **Canlyniad 2: Addasu'r cynnig** - Mae'r asesiad yn amlgu problemau posibl neu gyfleoedd a fethwyd. Addaswch y cynnig i oresgyn rhwystrau neu hyrwyddo cydraddoldeb yn well.
- **Canlyniad 3: Parhau â'r cynnig** - Mae'r asesiad yn amlgu'r potensial am effaith niweidiol neu gyfleoedd a fethwyd i hyrwyddo cydraddoldeb. Amlinellwch yn glir y cyfiawnhad dros barhau ag ef. Dylai'r cyfiawnhad gael ei gynnwys yn yr asesiad a rhaid iddo fod yn unol â'r ddyletswydd i roi ystyriaeth briodol. Ar gyfer y cynigion perthnasol pwysicaf, bydd angen rhesymau cymhellol.

- **Canlyniad 4: Atal a dileu'r cynnig** - Mae'r cynnig yn dangos gwahaniaethu anghyfreithlon gwirioneddol neu bosibl. Rhaid ei atal a'i ddileu neu ei newid. (Mae'r codau ymarfer a'r arweiniad ar bob un o ddyletswyddau'r sector cyhoeddus ar wefan y Comisiwn yn darparu gwybodaeth am yr hyn sy'n gyfystyr â gwahaniaethu anghyfreithlon)

Cam 4 – Canlyniad yr asesiad	
21 - Nodwch y prif effeithiau sydd wedi cael eu hadnabod a sut y bwriedir lliniaru'r effeithiau negyddol o ran cydraddoldeb, yr iaith Gymraeg ac, os yn berthnasol, anfantais economaidd-gymdeithasol (sef crynodeb o'r tabl/au yng nghanam 3).	Dim newid mawr (fel y diffinir uchod)
22 - Disgrifiwch unrhyw weithredu a wnaed, neu a fwriedir, i wneud y mwyaf o hyrwyddo cydraddoldeb a'r iaith Gymraeg, nodau Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 ac, os yn berthnasol, i sicrhau gwell canlyniadau i'r rhai sy'n wynebu anfantais economaidd,	Dim newid mawr (fel y diffinir uchod)
23 - A fyddai unrhyw elfen o'r cynnig yn mynd yn groes i nodau llesiant Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015?	Dim newid mawr (fel y diffinir uchod)
24 - A oes angen edrych ar beth y gellid eu gwneud yn wahanol, neu ail-ystyried y cynnig yn gyfan gwbl, o ganlyniad i gynnal yr asesiad yma? (Gallai tystiolaeth o effaith negyddol wneud y cynnig yn anghyfreithlon. Os rydych chi wedi adnabod effaith negyddol, dylid ystyried os oes modd cario 'mlaen gyda'r cynnig ar yr adeg yma).	Dim newid mawr (fel y diffinir uchod)
25 – Oes yna strategaeth ar gyfer delio gydag unrhyw effeithiau sydd ddim yn anghyfreithlon ond nid oes modd eu hosgoi nag eu lliniaru?	
26 - A fydd y cynnig yn cael ei fabwysiadu / anfon ymlaen am gymeradwyaeth? Pwy fydd yn gwneud y penderfyniad?	Bydd yn cael ei gymeradwyo gan y Grŵp Cynllunio Cefnogaeth Tai a Phwyllgor Gwaith

Cam 4 – Canlyniad yr asesiad	
27 - Oes yna drefniadau monitro mewn lle? Beth yw'r trefniadau hynny?	Adolygu ar ôl 2 flwyddyn

Cam 5 – Cynllun Gweithredu

Rhowch fanylion yma am unrhyw weithrediadau sydd wedi'u cynllunio yn dilyn cwblhau'r asesiad. Dylid cynnwys unrhyw newidiadau a wnaed i leihau neu ddileu effaith negyddol tebygol neu wirioneddol, ynghyd ag unrhyw drefniadau i gasglu data neu wneud gwaith ymchwil pellach

Cyf	Gweithrediadau arfaethedig	Swyddog arweiniol	Amserlen

Atodiad 1 - Cymru Fwy Cyfartal - Y Ddyletswydd Economaidd-gymdeithasol

Beth yw'r Ddyletswydd?

Nod cyffredinol y ddyletswydd yw sicrhau gwell canlyniadau i'r rheini sy'n dioddef anfantais economaidd-gymdeithasol. Wrth wneud penderfyniadau strategol megis penderfynu ar flaenoriaethau a gosod amcanion, rhaid rhoi sylw dyledus i'r angen i leihau anghydraddoldebau o ran canlyniadau sy'n gysylltiedig ag anfantais economaidd-gymdeithasol.

Pwy sydd yn debygol o brofi anfanteision economaidd-gymdeithasol?

Gall anfantais economaidd-gymdeithasol fod yn anghymesur mewn 'cymunedau buddiant' a hefyd mewn 'cymunedau lle', gan arwain at fwy o anghydraddoldeb o ran canlyniadau, ac mae croestoriad o'r ddau yn gallu dwysau hynny:

Cymunedau buddiant – grwpiau sydd â phrofiad cyffredin, ee bod yn ddigartref; neu bobl sydd â'r un hunaniaeth, ee unig rieni, gofalwyr. Hefyd pobl sy'n rhannu un neu fwy o'r nodweddion garchodedig a restrir yn Neddf Cydraddoldeb 2010.

Cymunedau lleoedd – pobl sy'n gysylltiedig â'i gilydd oherwydd lle maent yn byw, yn gweithio, yn ymweld ag ef neu'n treulio cryn dipyn o'u hamser yno.

Croestoriad – yn ei hanfod, mae croestoriadedd yn ymwneud â deall sut y mae nodweddion fel rhyw, hil neu ddosbarth yn gallu rhyngweithio ac arwain at brofiad ac anfantais unigryw mewn sefyllfa benodol. Ni ellir, ac ni ddylid deall mathau penodol o wahaniaethu ar wahân i'w gilydd. Mae mabwysiadu agwedd wirioneddol groestoriadol yn sicrhau nad yw hynny'n digwydd.

Pa bryd fydd y Ddyletswydd yn berthnasol?

Wrth wneud **penderfyniadau strategol**. Mae Llywodraeth Cymru wedi darparu rhai enghreifftiau o benderfyniadau strategol (nid yw'r rhestr yn gynhwysfawr):

- Cyfeiriad a bwriad strategol
- Strategaethau a ddatblygwyd mewn Byrddau Partneriaethau Rhanbarthol a Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus sy'n effeithio ar swyddogaethau cyrff cyhoeddus.
- Cynlluniau tymor canolig i dymor hir (er enghraifft, cynlluniau corfforaethol, cynlluniau darparu a gwella gwasanaethau)
- Pennu amcanion (er enghraifft, amcanion llesiant, amcanion cydraddoldeb, strategaeth y Gymraeg)
- Newid a datblygu gwasanaethau cyhoeddus
- Cynllunio ariannol strategol
- Penderfyniadau ynghylch caffael a chomisiynu
- Datblygu polisiau strategol.

Mae canllawiau penodol o ran y Ddyletswydd hon ar gael ar wahân ar MonITor.

Atodiad 2 – Hawliau Dynol

Hawliau a rhyddid i bob unigolyn yw hawliau dynol, gwaeth beth yw eu cenedligrwydd nag eu dinasyddiaeth. Mae yna 16 o hawliau sylfaenol yn y Ddeddf Hawliau Dynol - i gyd wedi'u cymryd o'r Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol. At bwrpas y Ddeddf, fe gyfeirir atynt fel 'Hawliau'r Confensiwn'. Fe'u rhestrir isod:

(Cyflwyniad yw Erthygl 1 – nid yw wedi'i ymgorffori yn y Ddeddf Hawliau Dynol)

Erthygl 2: Yr hawl i fywyd

Erthygl 3: Gwahardd artaith

Erthygl 4: Gwahardd caethwasiaeth a llafur gorfodol

Erthygl 5: Yr hawl i ryddid a diogelwch

Erthygl 6: Yr hawl i dreial teg

Erthygl 7: Dim cosb heb gyfraith

Erthygl 8: Hawl i barch at fywyd preifat a theuluol

Erthygl 9: Rhyddid meddwl, cydwybod a chrefydd

Erthygl 10: Rhyddid mynegiant

Erthygl 11: Rhyddid cymdeithasiad ac ymgynnull

Erthygl 12: Yr hawl i briodi

Erthygl 14: Gwahardd gwahaniaethu

Erthygl 1 o Brotocol 1: Diogelu eiddo

Erthygl 2 o Brotocol 1: Hawl i gael addysg

Erthygl 3 o Brotocol 1: Hawl i etholiadau rhydd

Erthygl 1 o Brotocol 13: Diddymu'r gosb eithaf

Atodiad 3 – Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015

Mae'r Ddeddf hon yn ymwneud â gwella llesiant cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol Cymru. Mae angen i gyrff cyhoeddus wneud yn siŵr eu bod yn ystyried yr effaith a gaiff eu penderfyniadau ar bobl sy'n byw eu bywydau yng Nghymru yn y dyfodol. Mae'r deddf yn pennu saith o nodau llesiant:

Cymru lewyrchus:

Cymdeithas arloesol, gynhyrchiol, carbon isel sy'n cydnabod y terfynau sydd ar yr amgylchedd byd-eang ac sydd, o ganlyniad, yn defnyddio adnoddau mewn modd effeithlon a chymesur (gan gynnwys gweithredu ar newid yn yr hinsawdd); ac sy'n datblygu poblogaeth fedrus ac addysgedig mewn economi sy'n cynhyrchu cyfoeth ac yn cynnig cyfleoedd cyflogaeth, gan ganiatáu i bobl fanteisio ar y cyfoeth a gynhyrchir drwy gael gafael ar waith addas.

Cymru gydnerth:

Cenedl sy'n cynnal ac yn gwella amgylchedd naturiol bioamrywiol gydag ecosystemau iach gweithredol sy'n cynnal cydnerthedd cymdeithasol, economaidd ac ecolegol ynghyd â'r gallu i addasu i newid (er enghraifft newid yn yr hinsawdd).

Cymru iachach:

Cymdeithas lle mae llesiant corfforol a meddyliol pobl cystal â phosibl a lle deallir dewisiadau ac ymddygiadau sydd o fudd i iechyd yn y dyfodol.

Cymru sy'n fwy cyfartal:

Cymdeithas sy'n galluogi pobl i gyflawni eu potensial ni waeth beth fo'u cefndir neu eu hamgylchiadau (gan gynnwys eu cefndir a'u hamgylchiadau cymdeithasol-economaidd).

Cymru o gymunedau cydlynus:

Cymunedau atyniadol, hyfyw a diogel sydd â chysylltiadau da.

Cymru â diwylliant bywiog le mae'r Gymraeg yn ffynnu:

Cymdeithas sy'n hyrwyddo ac yn gwarchod diwylliant, treftadaeth a'r Gymraeg ac sy'n annog pobl i gyfranogi yn y celfyddydau, a chwaraeon a gweithgareddau hamdden.

Cymru sy'n gyfrifol ar lefel fyd-eang:

Cenedl sydd, wrth iddi wneud unrhyw beth i wella llesiant economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol a diwylliannol Cymru, yn ystyried a allai gwneud peth o'r fath gyfrannu'n gadarnhaol at lesiant byd-eang.

Cyngor Sir Ynys Môn – Templed ar gyfer Asesu Effaith ar yr Iaith Gymraeg

Materion i'w hystyried o ran yr iaith Gymraeg

Mae'r templed corfforaethol ar gyfer asesu effaith ar gydraddoldeb yn cynnwys cwestiynau penodol ynghylch effaith penderfyniadau ar yr iaith Gymraeg (cwestiynau 11 i 14). Bydd y graddau mae'r cwestiynau hyn yn berthnasol yn dibynnu ar y cynnig dan sylw.

Fodd bynnag:

- Os ydych yn edrych ar sut fyddai prif bolisiâu, strategaethau, cynlluniau neu ganllawiau'r Cyngor yn effeithio ar y Gymraeg; neu
- Os yw eich ymateb cychwynnol i'r cwestiynau uchod yn codi unrhyw bryderon neu dystiolaeth i awgrymu y byddai'r cynnig yn trîn yn Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg neu'n effeithio'n negyddol ar gyfleoedd pobl i ddefnyddio'r Gymraeg;

dylid cynnal asesiad mwy cynhwysfawr o'r effaith ar y Gymraeg. Cwblhewch asesiad effaith ac atodwch y templed i'ch asesiad effaith ar gydraddoldeb ar gyfer yr un cynnig.

Mae **dogfen gyngor arferion da Comisiynydd y Gymraeg** hefyd ar gael ar MonITor i'ch cynorthwyo ymhellach .

Beth sy'n cael ei asesu?	Strategaeth Tai 2022-26
Pwy sydd yn cynnal yr asesiad yma?	Gwasanaeth Tai- Strategol, Comisiynu a Pholisi
Dyddiad cwblhau'r asesiad	Hydref 2021

Cyngor Sir Ynys Môn – Tabled ar gyfer Asesu Effaith ar yr Iaith Gymraeg

1 – Cydymffurfiaeth â'r Polisi Iaith Gymraeg	
1.1 A yw'r cynnig arfaethedig yn ddylanwadol o ran delio â'r cyhoedd sy'n siarad Cymraeg? - A fydd gweithgareddau megis gohebu drwy lythyr, cyfathrebu dros y ffôn, cyfarfodydd cyhoeddus a chyfarfodydd eraill yn cydymffurfio â'r polisi iaith? - A fydd unrhyw ddatblygiad TG newydd yn cydymffurfio â'r polisi?	Ydi Mae'r Gwasanaethau Tai yn gweithio hefo partneriaid sy'n cynnig gwasanaethau dwyieithog sy'n cynnwys comisiynu a darpariaeth amrediad eang o wasanaethau grant cymorth tai i ystod o ddinasyddion a theuluoedd bregus sy'n ddigartref neu mewn perygl o fod yn ddigartref. Bydd holl faterion cyfathrebu, boed trwy lythyr, galwad ffôn, cyfarfodydd cyhoeddus ayyb yn cydymffurfio gyda Pholisi iaith y Cyngor ynghyd â gofynion statudol o fewn Safonau'r Iaith Gymraeg a'r Mesur Iaith Gymraeg 2011. Bydd
1.2 A yw'r cynnig yn debygol o effeithio ar wyneb cyhoeddus y sefydliad? - A fydd unrhyw arwyddion yn cydymffurfio â'r polisi iaith? - A fydd unrhyw gyhoeddiadau a ffurflenni yn cydymffurfio? - A fydd unrhyw ddeunydd cyhoeddusrwydd neu ymgyrchoedd marchnata yn cydymffurfio? - A fydd hysbysebion recriwtio staff yn cydymffurfio?	Ydi Bydd holl gyhoeddiadau ac unrhyw ddogfennau sy'n tanategu'r Strategaeth Cymorth Tai ar gael trwy gyfrwng y Gymraeg, gan gynnwys dogfennau tendro. Bydd y broses ymgynghori, ynghyd ag ymwybyddiaeth a chodi cyhoeddusrwydd ar gael trwy gyfrwng y Gymraeg yn unol â gofynion y Safonau Iaith Gymraeg a'r Mesur yr Iaith Gymraeg 2011. Bydd hysbysebion ar gyfer holl recriwtio staff yn cael eu dynodi yn hanfodol neu ddymunol yn ddibynol ar anghenion a gofynion y swydd sy'n cael ei hysbysebu
1.3 A yw'r cynnig yn debygol o gael effaith ar	Ydi. Mae contractau cyfredol a rhai newydd ynghyd â chomisiynu

Cyngor Sir Ynys Môn – Tabled ar gyfer Asesu Effaith ar yr Iaith Gymraeg

1 – Cydymffurfiaeth â'r Polisi Iaith Gymraeg	
weithrediad y polisi iaith? • A fydd y cynnig yn creu swyddi newydd? • A fydd y trefniadau staffio yn hwyluso gweithrediad y polisi iaith? • A fydd unrhyw hyfforddiant yn cael ei gynnig drwy gyfrwng y Gymraeg? • A fydd unrhyw drefniadau gyda thrydydd parti yn cydymffurfio â'r polisi iaith? • A fydd y cynnig yn cynnwys unrhyw dargedau neu ddangosyddion ynglŷn â'r Gymraeg? • Sut caiff cyrhaeddiad ei fonitro a'i fesur?	gwasanaethau yn cynnig a chreu rolau newydd a chyfleoedd Hyfforddiant. Ymgwymerir gydag unrhyw wasanaeth newydd trwy broses gaffael lawn, ble yr hysbysebir pob dogfen mewn fformat ddwyieithog a chynigir y cyfle i unrhyw ddarpar ymgeisydd i gyflwyno tendr trwy gyfrwng y Gymraeg neu'r Saesneg. Nodir yn glir ar fanylebau gwasanaeth a chontractau cyfreithiol bod yna oblygiad cyfreithiol ar yr asiantaeth sydd wedi ei hapwyntio i ddarparu gwasanaethau ar ran CSYM yn y Gymraeg a'r Saesneg. Yn ddi-eithriad, disgwylir i ddefnyddwyr gwasanaeth allu derbyn gwasanaeth cymorth tai yn eu dewis iaith, boed o'n Gymraeg neu Saesneg, wedi ei ddarparu i'r un lefel uchel o ansawdd. Ar hyn o bryd mae Grant Cymorth Tai yn darparu cyfleoedd cyflogaeth i oddeutu 220 o aelodau staff, sy'n cynnwys cymysgedd o swyddi llawn a rhan amser. Pan yn ystyried bod y gwasanaeth o natur symudol ac yn ddarostyngedig i reolau caffael, fe fydd swyddi newydd yn cael eu creu o bryd i'w gilydd. Bydd unrhyw swydd newydd sy'n cael ei chreu o fewn y Cyngor ac wedi ei hariannu allan o GCT yn ddarostyngedig i broses Asesu Sgiliau Ieithyddol gan Banel yn unol â Pholisi Iaith Gymraeg y Cyngor, Darperir Hyfforddiant trwy gyfrwng y Gymraeg a'r Saesneg yn y rhan helaeth o'r achosion. Fodd bynnag, ystyrir rhai fel meysydd 'niche', ac o ganlyniad nid yw bob amser yn bosibl i sicrhau gwasanaeth gan hyfforddwyr yn yr iaith Gymraeg. Nid yw hyn yn cynnwys Hyfforddiant penodol sy'n rheidiol i'w ddarparu yn y Gymraeg yn unol gyda safonau gweithredol 128 ac 129, megis rheoli perfformiad a lechyd a Diogelwch ymysg eraill. Bydd holl ddarpariaeth gwasanaeth yn cael ei fonitro ddwy waith y flwyddyn, pryd y bydd cydymffurfiaeth gyda'r Safonau Iaith Gymraeg a'r Mesur Iaith yn cael ei archwilio a'i adolygu. Nid oes

Cyngor Sir Ynys Môn – Tabled ar gyfer Asesu Effaith ar yr Iaith Gymraeg

1 – Cydymffurfiaeth â'r Polisi Iaith Gymraeg	
	yna unrhyw dargedau na dangosyddion penodol y tu allan i ofynion cydymffurfiaeth hefo Safonau'r Iaith Gymraeg. Rydym hefyd wedi dylunio Holiadur Iaith Gymraeg penodol yr ydym wedi bod yn ei anfon at ein holl ddarparwyr gwasanaeth ar amseroedd rheolaidd, er mwyn gallu monitro cydymffurfiaeth, cynnydd a rhwystrau yn benodol.
2 – Effaith ar ddefnyddwyr iaith Gymraeg	
2.1 A fydd y maes gwaith yma'n cynnig dewis iaith i ddefnyddwyr?	Bydd – cynigir gwasanaethau trwy ddewis iaith.
• A fydd modd i ddefnyddwyr ddewis unrhyw elfen o'r gwasanaeth yn Gymraeg?	Gweler uchod – Mae trefniadau comisiynu chaffael ac unrhyw ddarpariaeth gwasanaeth yn sgil hyn yn cael eu darparu yn y Gymraeg a'r Saesneg.
2.2 Oes perygl i'r cynnig gam wahaniaethu yn erbyn defnyddwyr Cymraeg?	Na
- A yw anghenion siaradwyr Cymraeg wedi'i gynllunio mewn i'r cynnig? - A yw siaradwyr Cymraeg yn debygol o dderbyn yr un safon o wasanaeth a'r hyn a dderbynnir yn Saesneg? - A yw trefniadau iaith Gymraeg yn debygol o arwain	Ydi – Mae holl agweddau comisiynu a'r broses gaffael yn galluogi unrhyw ddarpar ymgeisydd i gyfathrebu mewn unrhyw fformat trwy gyfrwng y Gymraeg neu'r Saesneg. Yn yr un modd, unwaith mae gwasanaeth wedi ei gaffael, disgwylir i'r sefydliad sydd wedi ei apwyntio ddarparu gwasanaeth ddwyieithog llawn ar ran y Cyngor ac yn unol gyda Pholisi Iaith Y Cyngor, Rheoliaethau Safonau'r

Cyngor Sir Ynys Môn – Tabled ar gyfer Asesu Effaith ar yr Iaith Gymraeg

2 – Effaith ar ddefnyddwyr iaith Gymraeg	
at oedi yn y gwasanaeth?	Iaith Gymraeg a'r Mesur Iaith Gymraeg. Ydi – darperir yr un safon o wasanaeth yn y Gymraeg a'r Saesneg ar draws holl fformatau cyfathrebu Na- byddai unrhyw wasanaeth cyfieithu sydd ei angen e.e. ar gyfer dogfenau ysgrifenedig yn cael eu ffactro i mewn i'r amserlen ar gyfer cyhoeddi a rhannu gyda'r cyhoedd a rhanddeiliaid allanol allweddol.
2.3 A fydd y cynnig yn debygol o wneud y Gymraeg yn fwy gweledol? - A yw'n debygol o gynyddu defnydd drwy gynhyrchu deunyddiau ac arwyddion Cymraeg? - A yw'n debygol o ddylanwadu ar eraill i wneud mwy o ddefnydd gweledol o'r Gymraeg ee busnesau?	Ydi – Disgwylir i ddarparwyr gwasanaeth farchnata a hyrwyddo eu gwasanaethau'n ddwyieithog trwy ystod o fformatau. Trwy wneud hyn, bydd yn cynyddu'r iaith Gymraeg yn weledol, trwy gyhoeddi taflenni, posteri, defnyddio cyhoeddusrwydd ar orsafoedd radio lleol a defnydd o safleoedd cyfryngau cymdeithasol. Yn ogystal, bydd rhai o'r gwasanaethau yn cael eu darparu trwy drefniant Grŵp, ble y gall ambell un sy'n mynychu beidio a bod yn rhugl neu fethu a deall y Gymraeg. Serch hynny ac yn unol â gofynion cydymffurfiaeth gyda Rheoliaethau'r Safonau Iaith Gymraeg a'r Mesur Iaith Gymraeg, mae'n parhau'n ofynol i ddiwallu anghenion siardwyr yr iaith Gymraeg a'u dewis iaith o gyfathrebu. Bydd hyn yn gwneud yr iaith Gymraeg yn fwy gweledol. Bydd yr un trefniant yn sefyll o ran unrhyw ddigwyddiad Cyfranogiad Defnyddwyr Gwasanaeth, neu Gyfarfod Ymgynghori Cyhoeddus. Bydd disgwyl i'r holl wasanaethau sydd wedi eu comisiynu gydymffurfio gyda Rheoliaethau Safonau'r Iaith Gymraeg a'r Mesur Iaith Gymraeg ac o'r herwydd rhagwelir y bydd y rhan fwyaf os nad yr holl fusnesau

Cyngor Sir Ynys Môn – Tabled ar gyfer Asesu Effaith ar yr Iaith Gymraeg

2 – Effaith ar ddefnyddwyr iaith Gymraeg	
	yn cynyddu'r defnydd o'r iaith Gymraeg o fewn eu sefydliadau perthnasol.
2.4 A fydd y gwasanaeth Gymraeg ynghlwm â'r cynnig yn hygyrch? - A fydd gwasanaeth yr un mor hawdd i'w gael yn Gymraeg a Saesneg? - A fydd gwasanaethau ar gael yr un pryd?	Ydi Fel sydd eisoes wedi ei grybwyll uchod, bydd rhywun sy'n ceisio gwasanaeth yn derbyn yr un safon o wasanaeth yn y ddwy iaith Bydd mynediad at wasanaeth yn y ddwy iaith ar gael yn barhaus. Byddai methiant o ran cynnig y ddarpariaeth yn y ddwy iaith yn torri amodau'r cytundeb ac yn arwain at ymchwiliad llawn.
3 – Effaith ar gymunedau Cymraeg	
3.1 A yw'r maes gwaith yma'n cynnig camau fydd yn debygol o ddiogelu'r Gymraeg mewn cymunedau? - A yw'n debygol o gyfrannu tuag at ymdrechion i ddelio gyda heriau newid demograffeg a mudo - fel cynnig cyfleoedd i bobl ifanc aros yn eu cymunedau? - A yw'n debygol o gyfrannu tuag at yr economi leol mewn cymunedau Cymraeg?	Mae gan Ddarparwyr Gwasanaeth sydd wedi eu comisynu i ddarparu Cymorth Tai oblygiad cyfreithiol o fewn y cytundeb gwasanaeth I sicrhau bod gwasanaethau yn cael eu darparu yn y ddewis iaith, boed hynny'n Gymraeg neu Saesneg. Yn ychwanegol, i gefnogaeth uniongyrchol i unigolion, fe gynhelir sesiynau grŵp yn ogystal o fewn y prosiectau, ynghyd â chyfeirio ymlaen at wasanaethau eraill yn y gymuned, megis Grwpiau Llesiant a Hybiau Cymunedol Lleol, sy'n cynnig mynediad rhithiol ac ystod eang o weithgareddau y gellir eu darparu trwy uniaith Gymraeg neu'n ddwyieithog. Trwy gyfeirio pobl ymlaen at hybiau cymunedol a gwasanaethau lleol eraill, mae'r cynllun yn grymuso pobl i gymryd rheolaeth o'u bywydau, gan eu bod yn y gorffennol wedi pofi anhawsterau a bywyd anrhefnus, ac o ganlyniad yn hybu economïau lleol.

Cyngor Sir Ynys Môn – Tabled ar gyfer Asesu Effaith ar yr Iaith Gymraeg

3 – Effaith ar gymunedau Cymraeg	
A fydd yn darparu gwasanaethau cyfrwng Cymraeg – megis gwarchod plant?	Fel y cyfeirwyd uchod, gellir darparu pob gwasanaeth ar drefniant unigol neu grŵp yn y Gymraeg.
3.2 A yw'r cynnig yn cymryd camau i hybu a hyrwyddo'r Gymraeg? - A yw'r cynnig yn cyfrannu at fywyd cymdeithasol cyfrwng Cymraeg? - A yw'n cynnig cyfleoedd i bobl ifanc ddefnyddio'r Gymraeg tu allan i oriau'r ysgol? - A yw'n darparu gwasanaeth newydd fydd hefyd ar gael yn Gymraeg? Ee darpariaeth neu weithgaredd hamdden neu chwaraeon? - A yw'n cyfrannu neu'n ychwanegu gwerth at weithgareddau eraill yn y maes iaith - ee gwaith y Fenter Iaith Leol, yr Urdd ayyb?	Ydi Ydi – Dylid edrych ar y cyfeiriad uchod at gefnogaeth uniongyrchol a ddarperir ar gyfer unigolion neu ystod o weithgareddau / sesiynau o fewn Grwpiau Llesiant a hybiau Cymunedol. Yn gyffredinol, dim ond rhywun sy'n 16 oed neu hŷn sy'n gallu cael mynediad at Gymorth Tai'n uniongyrchol, ac mae'r mwyafrif o'r rhai hynny sy'n ceisio gwasanaeth yn 25 oed neu hŷn. Er bod yna wasanaeth penodol ar gyfer pobl ifance bregus 16-24, mae'n rhesymol i dybio bod cyfleoedd i bobl ifanc ddefnyddio'r Gymraeg y tu allan i oriau ysgol, ond maent wedi eu cyfyngu'n sylweddol oherwydd natur y darpariaeth gwasanaeth. Bydd y gwasanaeth yn cynnig cyfleoedd i gael mynediad at weithgareddau hamdden a chwaraeon, ble ystyrir hyn i fod yn briodol ar gyfer diwallu anghenion y defnyddiwr gwasanaeth, fel rhan o gynllun cefnogaeth sydd gyda'r unigolyn yn ganolog.e.e. gwella llesiant meddyliol a chorfforol. Nid oes yna unrhyw bartneriaeth uniongyrchol gyda Mentrau Iaith na'r Urdd ar hyn o bryd. Serch hynny gellir ystyried hyn ar gyfer hyrwyddo'n y dyfodol yn ogystal â gweithio ar y cyd.

Cyngor Sir Ynys Môn – Tabled ar gyfer Asesu Effaith ar yr Iaith Gymraeg

3 – Effaith ar gymunedau Cymraeg	
4 - Cyfraniad tuag at safonau'r Gymraeg, polisiau iaith, strategaethau a chanllawiau eraill perthnasol ynglŷn â'r iaith Gymraeg	
4.1 Polisiau iaith mudiadau partner neu gyrff cyhoeddus cyfagos: • A yw'r awdurdod yn gweithio mewn partneriaeth ar y cynnig? • Pa sefydliadau eraill sy'n debygol o gael eu heffeithio gan y datblygiad? • Oes gan y sefydliadau hynny safonau iaith neu bolisiau iaith? • A yw'r cynnig yn cyfrannu at yr uchod?	Disgwylir i bob darparwr sydd wedi ei gomisiynu i gael eu Polisiau iaith Gymraeg sy'n cydymffurfio gyda'r gofynion cyfreithiol sydd wedi eu gosod o fewn y Safonau iaith Gymraeg, Polisi iaith CSYM, strategaethau amrywiol a chanllawiau perthnasol arall i'r iaith Gymraeg. Cynhwysir hyn yn y cytundeb rhwng Y Grŵp Cynllunio Cymorth Tai Lleol a'r darparywr gwasanaeth dynodedig. Gwerthusir cydymffurfiaeth gyda'r gofynion uchod ddwy waith y flwyddyn
4.2 Strategaethau iaith Gymraeg perthnasol: • A fydd y cynnig yn cyfrannu tuag at Strategaeth iaith Gymraeg 2016 – 2021 Fforwm Strategol iaith Ynys Môn a fabwysiadwyd gan y Cyngor hwn ym mis Medi 2016? • Sut mae'r cynnig yn cyfrannu tuag at weledigaeth Llywodraeth Cymru ar gyfer miliwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050?	Cyfle i bobl gael mynediad i dai a chefnogaeth ar yr Ynys drwy nifer o ymyrraethau a thai o fewn eu cymunedau o ddewis ar draws yr Ynys ac yn eu dewis iaith. Ydi – Mae'r Gwasanaethau Tai yn aelodau o'r Fforwm iaith Gymraeg, Strategol, gyda thargedau blybyddol i'w cyrraedd a'u monitro gan y Fforwm, Trwy sicrhau bod holl wasanaethau cymorth tai wedi eu cyflawni trwy gyfrwng y Gymraeg, ble y mae y Defnyddiwr Gwasanaeth wedi dewis hynny. Trwy wenu hyn, mae'n golygu bod y mwyafrif o'r staff o fewn y sector hefo'r gallu i siarad yn y Gymraeg.

Cyngor Sir Ynys Môn – Tabled ar gyfer Asesu Effaith ar yr Iaith Gymraeg

4 - Cyfraniad tuag at safonau'r Gymraeg, polisiau iaith, strategaethau a chanllawiau eraill perthnasol ynglŷn â'r iaith Gymraeg	

5 – Yr effeithiau sydd wedi cael eu nodi a'u hasesu	
5.1 Pa effeithiau rydych chi wedi'u nodi (hy crynodeb o'r atebion i'r cwestiynau uchod), ynghyd â thebygolrwydd a difrifoldeb/arwyddocâd tebygol yr effaith? Sut ydych chi'n bwriadu mynd i'r afael â'r effeithiau hyn er mwyn gwella'r canlyniadau o ran y Gymraeg? Rhwch fanylion am fesurau lliniaru/opsiynau eraill er mwyn lleihau'r effeithiau niweidiol a chynyddu'r canlyniadau cadarnhaol:	
Yr effeithiau cadarnhaol:	Parhau gyda trefniadau comisiynu cadran sy'n sicrhau bod darparwyr gwasanaeth cymorth tai cyfredol ac yn y dyfodol yn gorfod cydymffurfio gyda goblygiadau contractio a deddfwriaeth berthnasol megis Safonau Iaith Gymraeg a'r Mesur Iaith. Edrychir ar gydymffurfiaeth ddwy waith y flwyddyn
Yr effeithiau negyddol:	Methiant gan ddarparwyr i apwyntio siaradwyr Cymraeg i mewn i swyddi gwag. Siaradwyr Cymraeg sy'n derbyn gwasanaeth unigol neu fynychu sesiynau grŵp yn peidio ac ymarfer eu hawl i gael cyfathrebu trwy gyfrwng yr iaith Gymraeg. Diffyg argaeledd o wasanaethau cyfieithu ar gyfer sesiynau grŵp ynghyd â'r gost ychwanegol.
Cyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg e.e. statws, defnyddio gwasanaethau Cymraeg, defnyddio'r Gymraeg mewn bywyd bob dydd, defnyddio mwy ar y Gymraeg yn y gwaith?	Gobeithir trwy adnabod yr angen i allu siarad Cymraeg fel gofyniad hanfodol ar gyfer ymgymryd â'r rhan helaeth o'r swyddi o fewn y sector, y bydd yn sicrhau bod yr iaith Gymraeg yn cael ei hyrwyddo'n ddigonol ac y bydd defnyddwyr gwasanaeth yn parhau i gael eu cefnogi yn eu dewis iaith.
Tystiolaeth/data a ddefnyddiwyd i ategu'ch asesiad:	Data Cydraddoldeb e.e y nifer o Staff sy'n siaradwyr Cymraeg o fewn pob darparwr gwasanaeth a'r nifer o ddefnyddwyr gwasanaeth o'r cyfanswm sydd wedi eu cefnogi, sydd gyda Chymraeg fel eu dewis iaith. Bydd well gan ambell ddefnyddiwr gwasanaeth siarad Cymraeg tra'n derbyn gohebiaeth ysgrifenedig

Cyngor Sir Ynys Môn – Tabled ar gyfer Asesu Effaith ar yr Iaith Gymraeg

5 – Yr effeithiau sydd wedi cael eu nodi a'u hasesu	
	yn y Saesneg.

6 – Ymgynghori0	
6.1 Yn ystod yr ymgynghoriad, pa gwestiynau ydych chi'n dymuno eu gofyn am yr effeithiau ar yr iaith Gymraeg? Mae canllawiau wedi'u cynnwys mewn rhestr wirio cyn ymgysylltu ac ymgynghori, sydd ar gael ar MonITor	Rydym wedi cynnal Asesiad Effaith ar yr effeithiau positif ac andwyol ar Gydraddoldeb a'r iaith Gymraeg. Mae'n ofynnol arnom ystyried a cheisio am farn am effaith ein cynlluniau ar y Gymraeg ac rydym wedi cynnal asesiad effaith ar gydraddoldeb a'r iaith. Pa effeithiau y gallai Strategaeth Grant Cymorth Tai eu cael ar y Gymraeg, yn benodol ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg ac wrth beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg? Yn eich barn chi, sut y gellid hybu effeithiau cadarnhaol, neu liniaru effeithiau negyddol?
6.2 Gyda phwy rydych chi'n ymgynghori? Sut mae grwpiau buddiant o ran y Gymraeg yn debygol o ymateb?	Bydd yr ymgynghoriad ar gael ar lein o fewn y parth cyhoeddus ac yn gwahodd ymatebion gan: • Defnyddwyr Gwasanaeth (Cyfredol a Chyn Ddefnyddwyr) • Holl Aelwydydd Ynys Môn (deiliadaeth niwtral, sydd erioed wedi cael cyswllt gyda Gwasanaethau Cymorth Tai) • Darparwyr Gwasanaeth sydd wedi eu comisiynu • Rhanddeiliaid Allweddol megis Staff Iechyd a Chyfiawnder Troseddol

Cyngor Sir Ynys Môn – Templed ar gyfer Asesu Effaith ar yr Iaith Gymraeg

6 – Ymgynghori0	
6.3 Yn dilyn yr ymgynghoriad, pa newidiadau ydych chi wedi'u gwneud er mwyn rhoi sylw i'r materion ieithyddol a godwyd?	Dim newidiadau wedi eu hadnabod
7 – Ar ôl yr ymgynghoriad, y cynigion terfynol, a monitro parhaus	
7.1 Dylech grynhoi'ch cynigion terfynol, gan restru'r effeithiau tebygol ar y Gymraeg, a sut byddwch chi'n hyrwyddo/l liniaru'r rhain. Cofnodwch eich cydymffurfiaeth â safonau'r Gymraeg. Bydd angen cyfeirio at y crynodeb yma yn y templed asesiad effaith ar gydraddoldeb (Cam 4 – canlyniad yr asesiad).	Dim newidiadau wedi eu hadnabod
7.2 Sut byddwch chi'n monitro'r effeithiau parhaus tra bydd y polisi ar waith?	Dylid defnyddio'r cynllun gweithredu ar ddiwedd y templed asesu effaith ar gydraddoldeb i nodi unrhyw weithrediadau sydd wedi'u cynllunio yn dilyn cwblhau'r asesiad.